

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 726. Usque Ad Annum 813

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1760

VD18 90117859

Liber XLIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66091](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66091)

HISTORIA ECCLESIASTICA.

LIBER XLIII.

S. ZACHARIAS PAPA.

CONSTANTINUS COPR. IMPERAT.
AISTULPHUS REX.

§. I.

Pipinus Rex Franciæ.

Sanctus Burchardus Episcopus Herbipolen-
lensis causam majoris momenti, quam
ea fuere, de quibus Libro superiore egi-
mus, Romæ pertractavit. Illuc enim mis-
sus est cum Fulrado Pipini Principis Ca-
pellano, ut Zachariam Papam consule-
ret, quid faciendum cum Regibus Fran-
ciæ, qui a longo jam tempore Regis no-
men sine ulla Auctoritate gerebant; ni-
mirum

Sæcul. VIII.

A. C. 752.

Ann. Boifel.

an. 749.

Fuld. an. 751,

Sæcul. VIII. mirum quærebatur, an expediret, ut res
 A. C. 757. in illo statu relinqueretur. Respondit
 Papa; ad rei naturam magis accedere, si
 Regis nomen in Francia illi tribueretur,
 qui potestate Regia potiebatur. Hoc
Ann. Petav. Responso in Franciam delato Pipinus
 752. *Metens.* juxta Francorum consuetudinem Rex
 750. *vid. Ma-* eligitur (*), & manibus Sancti Bonifacii
bill. to. 4. alt. Archiepiscopi Moguntini pluribus aliis
SS. Ben. p. Episcopis assistentibus consecratur. Ber-
 88. *n. 4.* trada quoque ejus consors thori Regina
 salutatur. Idque Sueffione anno septin-
Cont. 3. Fre- gentesimo quinquagesimo secundo, pri-
deg. cap. ult. mo die, ut creditur, Martii actum. Ul-
fragm. inter tra annos sexdecim regnavit Pipinus, qui
opera Greg. Stirpis secundæ Regum Francorum pri-
Turon. p. 199 mus fuit. Childericus III. Rex Stirpis
Coint. an. primæ ultimus, Princeps juvenis, sim-
 752. *n. 194.* plex

(*) Exemplum prorsus singulare Regis, non ideo quod Reipublicæ noceret, sed quod nihil prodesset, de solio dejecti! Si non omnes Stirpis Merovingicæ postremi Reges, sed tantum unus alterve deſidia torpuissent, culpa sua propria Regno indigni dici potuissent; nunc vero cum ab integro Sæculo Regis nomine contenti potestatem Palatii Præfectis relinquere verisimiliter coacti fuerint, culpa potius in Proceres & imprimis in supremos Præfectos rejicienda videtur; nihil enim mirum, quod Regum istorum filii non majorem potestatem expeterent, quam a parentibus suis accepissent. Cur Majores Domus Regum

plex, & a suis contemptus in Monaste-
rium Sitiviense seu S. Bertini detruditur;
filius autem ejus Theodoricus in Mona-
sterium Fontanellense migrare jussus.

S. Fulradus, quem ad tantum nego-
tium adhibuerant, in Alsatia nobilibus
parentibus natus, in illa Provincia opu-
lentissimus, Presbyter erat & Archica-
pellanus Palatii, seu ut alibi nuncupa-
tur Archipresbyter Franciæ, quod ita ac-
cipiendum; nempe omnes Palatii Cleri-
cos ipsius Regimini fuisse subjectos.
Namque ex epistola S. Bonifacii ad ipsum
data dispicitur, optime gnarum fuisse,
quanta apud Pipinum Regem ejus esset
Auctoritas. Jam anno nono Regis Chil-
derici nempe septingentesimo quinqu-
agesimo Abbatia S. Dionysianæ in Francia
præerat. In patria sua S. Fulradus Mo-
naste-

Sæcul. VIII.
A.C. 752.

Chr. Fontan.
c. 13. *Ann.*
Fuld. 751.
Elog. to. 4.
Ast. SS.
Ben. p. 334.

Bonif. ep. 92.

rum suorum pueritiam ad facta antiquorum Re-
gum illustria respicere non docuerunt? cur ad
Regnum proprio auspicio capeffendum teneram
eorum ætatem non instituerunt? nimirum hac
via ipsi nunquam ad Regnum pervenissent. Er-
go à misero Childerico totius Francorum Natio-
nis consensui & voluntati, cum præterea Zacha-
riæ Papæ consilium accederet, cedendum fuit.
At in vicem similia prope fata Stirps Carolina
experta est, cum sub finem Sæculi X. ab Hugo-
ne Comite Parisiensi, & Hugone Capeto diu pres-
sa, & tandem eo modo, quo olim Merovin-
gica, ex Francorum consensu Regno privata est.

Sæcul. VIII. A. C. 753. nasteria Leberathense & S. Hypoliti, hodie *S. Bilt*, prope Selestadium, S. Privat in Diœcesi Metensi & quædam alia fundavit.

§. II.

Concilium Vermeriense.

Coint. an. *753. n. 1. to. 6.* *Conc. pag.* *1657. to. 1.* *Capit. p. 162.* Rex Pipinus anno Regni sui secundo, nempe anno Salutis septingentesimo quinquagesimo tertio conventum Francorum Vermeriæ celebravit, ubi viginti & unus Canones ad Disciplinam Ecclesiasticam pertinentes conditi creduntur. Plerique circa Matrimonium versantur. Matrimonium in tertio propinquitatis gradu contractum nullum sit, atque perfecta pœnitentia utraque pars ad alias nuptias transire possit. In quarto gradu conjunctis solum pœnitentia injungitur, & non separantur, sed ad ineundum tale matrimonium licentia non conceditur. Qui incestavit privignam, novercam, uxoris sororem vel consanguineam, nunquam vel illam vel quamcunque aliam ducere possit. Eadem pœna mulieri hujusmodi criminis reæ statuitur. At pars innocens ad secundas nuptias transire possit; scilicet post mortem conjugis. Si mulier in necem mariti conjuravit & ipse cum moderamine inculpatae tutelæ aggressorem occiderit, illam dimittere possit, & post ejus mortem aliam ducere.

Quod

c. 1.
6. 2. 10. 11.
12. 18.

c. 5.

Quod ei nullatenus concederetur, si crederetur homicidii reus. Sæcul. VIII.
A. C. 753. Mulier vero rea nunquam alii nubere possit. Scilicet pœnitentiæ pro magnis criminibus injunctæ pars erat a nuptiis perpetuo excludi.

Nemo ducat mulierem, quæ legitima vel illegitima Presbyteri uxor fuerit. c. 4. Presbyter qui mulierem invitam velaverit, deponatur. Non veletur, nisi consenserit maritus, quod si consenserit, aliam ducere non possit. c. 16. 13. Servitus reddit matrimonium nullum, ita ut si quis mulierem servam duxerit, credens esse liberam, aliam ducere possit. Pari modo res se habeat, si mulier libera ser-
vo ignorans nupserit. c. 19. Servum & servam conjuges, si diversis dominis venundati fuerint, exhortari oportet, ut in suo statu permaneant. c. 16. Clerici arma non gestent. Ordinationes ab Episcopis vagis factæ nullæ sint. c. 14. Hi sunt hujus Concilii Canones, qui præ cæteris utiles, & clari mihi videbantur.

§. III.

Zachariæ Papæ obitus.

Zacharias Papa ad Dominum migravit Anast. mense Martio anno septingentesimo quinquagesimo secundo Indictione quinta, postquam annos decem, menses tres, & dies quatuordecim Sacram Sedem obtinuit.

Hist. Eccles. Tom. X.

O

tinuit

Sæcul. VIII. tinuisset. Cum Mercatores Veneti Ro
 A. C. 753. mæ multa mancipia utriusque sexus coe
 missent, in Africam avehenda & Infide
 libus venundanda, vetuit Zacharias
 quia erant baptizata, & pretio, quo ve
 nierant, Venetis reddito, cuncta libertate
 donavit. Ceterum Patriarchium Lato
 ranense propemodum a fundamentis re
 paravit. In eo Triclinium marmoreo
 opere vermiculato, & picturis ornavit.
 Struxit & aliud triclinium ante tabula
 rium, ubi mappam Geographicam totius
 orbis pinxit. Intra Ecclesiam S. Pe
 tri omnes codices ad lectiones matutino
 rum per cursum totius anni necessarios
 in armario collocavit. Viginti libras au
 ri, annum censum, eidem Ecclesiæ de
 dit ad luminaria conservanda, & Altari
 vestem ex auro textam, gemmisque dis
 tinctam, in qua Nativitas Domini no
 stri Jesu Christi representabatur. Suis
 pecuniis coronam ex purissimo argento
 centum viginti librarum ad sustentandos
 cereos vel lampades confecit. Donatio
 ne Fidelium multos fundos Ecclesiæ ac
 quisivit, & multa extruxit ædificia. Cum
 in Palatio Patriarchali S. Georgii Caput
 in capsula reperisset cum inscriptione Græ
 ca indicante, cujus essent Reliquiæ, ob
 tantum thesaurum inventum hilaris con
 vocato confestim populo eas in Diacon
 niam S. Georgii ad velum aureum di
 etam

Etam solemnī pompa transtulit, ubi multa miracula edita. Sæcul. VIII.
A. C. 753.

Hic Papa præterea fundavit eleemosynam, quæ deinde ex Palatio Patriarchali pauperibus & peregrinis ad S. Petrum habitantibus frequenter deferebatur. Aliam largitionem pauperibus & ægrotantibus in omnibus urbis regionibus distribui iussit. Clericos unice amavit, censum eorum annum ultra dimidium auxit, & tanquam optimus pater iis in omni necessitate succurrebat. Populus quoque ipso Pontifice securam & jucundam vitam degebat. Dialogos S. Gregorii in Græcum, linguam suam patriam, transtulit, ut illis serviret, qui latinam ignorabant. Tribus Ordinationibus mense Martio creavit Presbyteros triginta, Diaconos quinque & per diversa loca Episcopos octoginta quinque. Sepultus est ad Sanctum Petrum decimo quarto Martii, quo die Ecclesia Zachariam inter Sanctos colit. Martyr. R.
19. Mart. Vacavit Sacra Sedes diebus quindecim.

§. IV.

Stephanus II. Papa.

Zachariæ Papæ defuncto omnis populus Successorem suffecit Presbyterum nomine Stephanum & in Possessionem Palatii Patriarchalis Lateranensis immisit, sed ecce! die tertio, cum ma-

Sæcul. VIII.

A. C. 753.

Anast.

ne a somno surrexisset, & sedens vellet res suas domesticas componere, subito potestate loquendi & mente privatus, altero die extinctus est. Quia consecratus non fuit, Pontificum numero non adscribitur.

Ergo conveniens populus in Ecclesiam S. Mariæ Majoris, postquam Dei Misericordiam & Sanctæ Virginis auxilium exoravit, unanimi consensu elegit Diaconum, itidem Stephanum nomine, qui dictus est secundus. Is natus Romæ Constantini filius parente præmature defuncto in Palatio Lateranensi in obsequio Pontificum educatus, per omnes Ecclesiasticos gradus ad ordinem Diaconatus evectus fuerat. In Pontificem electus, de more in Ecclesiam Lateranensem deportatus, & in possessionem Palatii Patriarchalis missus Sacram Sedem annis quinque & diebus viginti octo tenuit. Amabat Ecclesiam, Traditiones viriliter constantia servabat, verbum Dei intrepide prædicabat, pauperibus, viduis, Orphanis adjuvandis jugiter intentus. Sub initium Pontificatus sui quatuor hospitia antiqua jam diu derelicta in Civitate Romana restituit, & quintum etiam ad alendos centum pauperes fundavit. Aliud extra urbem prope Ecclesiam S. Petri ædificavit, multis Bonis locupletavit, & cum duabus Diaconiis S. Mariæ & S. Silvestri

vestri haud procul positus in perpetuum ^{Sæcul. VIII.}
conjunxit. ^{A. C. 753.}

Interim Aistulphus videns Græcorum accisas esse vires, Ravennam obsidet, & ad deditionem compellit, atque ^{Rub. Hist. Rave. l. 4. p. 221.}

Exarcho Eutychio in Græciam fugiente, Exarchatus in Italia sublatus est, postquam a temporibus Longini, a Justino ^{Sup. lib. XXXIV. §. 20.}

juniore missi, annis ferme centum & octoginta stetit. Aistulphus favente fortuna usus, in Ducatum Romanum deinde arma intulit. Hinc Stephanus Papa, tertio Pontificatus sui mense, missis ad Regem Paulo Diacono fratre suo, & Ambrosio Primicerio, maxima dona ferentibus, qui de pace tractarent, obtinuit, ut Aistulphus pacem ad annos quadraginta pacisceretur. Verum elapsis ^{Aistulphus Rex Longobardorum.} quatuor mensibus fidem frangit, Papæ populoque Romano ultima minitatus, nisi totam Provinciam dederent, & Roma tributum annuum, nempe in singula capita solidum aureum, penderet. Mittit iterum Papa Abbates S. Vincentii ad Vulturum, & S. Benedicti in monte Cassino, qui rogarent, ut pacem conservaret; at Aistulphus inauditus & spreto ad sua Monasteria redire jubet, & promittere, se ad Pontificem ne quidem amplius redituros. Hoc comperto Pontifex pro more suo ad Deum convertitur.

O 3

§. V.

Sæcul. VIII.
A.C. 753.

§. V.

Monasterium Nonantulanum.

*Ad. S.S.
Ben. to. 6.
init.*

Gifeltrudi Regina Aistulphi conjug
frater erat, nomine Anselmus, qui
olim Dux Forojulienfis relicto Mundo
Monasterium Fananense septem Leucis
seu viginti duobus millibus a civitate
Mutinensi distitum, Regis Aistulphi So
rorii sui munificentia adjutus anno se
ptingentesimo quinquagesimo fundavit.
Cum Anselmus aliquamdiu ibi fuisset
commoratus, etiam fundum Nonantu
lanum, duabus Leucis a Mutina distan
tem, a Rege donatum accepit, quem ipse
& Monachi ejus manuum suarum labore
purgarunt, ibique Ecclesiam & Monaste
rium anno tertio Regis Aistulphi, id est
anno Incarnationis septingentesimo quin
quagesimo secundo fundarunt. Anno
sequente illa Ecclesia in honorem om
nium Apostolorum manibus Sergii Ar
chiepiscopi Ravennatis, Stephano II. Pa
pa jubente, consecrata. Aistulphus hanc
foundationem confirmavit datis litteris
in quibus nihil aliud a Monachis peti
quam ut sibi in magna Quadragesima
lucillos quadraginta, & totidem in Qua
dragesima S. Martini, nimirum in Ad
ventu, suppeditare teneantur. Aistul
phus iter Romam cum Anselmo suscep
sit, atque hanc epistolam supra Corpus
Sancti

Sancti Petri in signum subjectionis erga Sacul. VIII.
 Sacram Sedem obtulit. Papa vero An- A. C. 753.
 selmum Habitu Monastico induit, bacu-
 lum pastorem tradidit, Abbatem con-
 secravit, & Sergio Archiepiscopo præ-
 senti, hæc enim Cæremonia in solemnibus
 Concilio peracta, commendavit. Con-
 sensit etiam Papa, ut Anselmus Corpus
 S. Silvestri auferret. Unde credere de-
 bemus, Regem Longobardorum bellum
 adversus Romanos moventem inducias
 per hyemem concessisse. S. Anselmus
 aliquot fundavit hospitia, in quorum uno
 centum pauperes, primo uniuscujusque
 mensis die, reficiebantur, atque per sin-
 gulos annos hodieque Missæ trecentæ
 pro vivis & mortuis celebrantur. Ce-
 terum annis quinquaginta Monasterio
 Nonantulano præfectus non nunquam
 mille centum & quadraginta quatuor Mo-
 nachos non numeratis infantibus & no-
 viciis rexit.

Postquam Rex Aistulphus duos Ab-
 bates a Papa ad se missos re infecta repu-
 lisset, Joannes Constantini Imperatoris
 Silentarius Romam pervenit cum litte-
 ris ad Papam & Regem Longobardorum
 datis, in quibus Imperator a Rege pete-
 bat, ut Civitates Imperio ereptas redde-
 ret. Papa Joannem illico Ravennam di-
 mittit ad Regem, qui vagis verbis re-
 spondens incerta, suorum aliquem cum

Anast.

Sæcul. VIII.
A. C. 753.
Legati titulo unacum Joanne Constanti-
nopolim ire jubet. Papa quoque Dele-
gatos misit cum Epistolis, rogans Impe-
ratorem, quod jam sæpius monuerat,
ut cum exercitu veniret & Romam Ita-
liamque liberaret. Sed nec ista Lega-
tione quidquam effectum, nec ullum
Constantinus periclitanti Italiae misit au-
xilium.

§. VI.

Califæ Abbasidæ.

Elmac. l. II.
6. 1.
Nimirum Constantino Copronymo in
alia Orbis parte milite opus erat,
volenti piscari in turbido & Mululmannis
inter se ipsos divisis bellum inferre;
quippe Califæ Merovano adversabatur
potentissima factio; Duce *Ibrahim* filio
Mahometis, filii *Aly*, qui Familiæ Aba-
sinæ princeps extiterat. Nam Abas Ma-
hometis falsi Prophetæ patruus fuit, cum
Ommia Familiæ regnantis caput solum
in gradu remoto eum contingeret. *Ibra-
him Iman* salutatur Mechæ anno Hegiræ
127. Jesu Christi 744. sed elapsis annis
quatuor a Merovano captus interficitur.
6. 2.
Verum Ibrahim Frater Abdalla, cogno-
mento *Abulabas Saffab* huic factioni Du-
cem se præbuit, atque Cusæ in Arabia
anno 132. die Veneris, decimo tertio
mensis tertii, nempe ultimo Octobris an-
no Salutis 749. Califa proclamatus est.

Is

Is viribus superior Merovanum Syria & Sæcul. VIII.
 Palæstina eiectionem usque in Ægyptum A. C. 753.
 fugere compulit, ubi desperatione actus
 multa mala Christianis intulit. Multos *Ifid. pac. p. 23*
 vinculis onustos carcere detinuit, atque
 inter alios *Cbail* seu Michaellem, Patriar-
 cham Jacobitam Alexandrinum, cui vi-
 tam adimere, etiam præsentem carnifice,
 & gladium nudare iussit, sæpius minita-
 tus est. Tandem Merovanus captus est
 & occisus anno eodem 132., Jesu Christi
 750. In ipso extinctum est genus Om-
 miadarum, quod annis nonaginta & u-
 no, ab anno Hegiræ quadragesimo pri-
 mo, cum Moavia Califa electus est, re-
 gnauerat. In illa rerum vicissitudine
 Damascus illius Imperii caput esse cessa-
 vit, & Stirps Ommiadarum solum in
 Hispania conservata, quo Abderamus
 Hichami Califæ nepos anno 139. Hegi-
 ræ, Salutis vero 756. se recipiens, *Emir*
Almunenin, id est, Fidelium Princeps
 proclamatus est, & Regni Sede Corduba
 electa, annis triginta tribus imperavit.

Abdalla *Saffab* cum annis non plus
 quatuor & novem mensibus regnasset, e
 vivis abiit ultimo mense anni Hegiræ 136.
 id est, mense Junio anno salutis 754. Is
 Patriarcham Jacobitam Antiochenum
 constituit quemdam Episcopum nomine
Isaac, jam ante quam Califæ culmen ad-
 eptus esset, suæ familiæ adscriptum, ei-

JIV 2 O 5 que

Sup. Lib. XXXIX.

§. 32.

Theoph. an.

9. p. 357. c.

Roderic. c. 18

Elmac. p.

103.

Sæcul. VIII. que mandata concessit, quibus omnes
A. C. 753. huic electioni adversantes vita privaren-
 tur. In eo tumultu duo Metropolita
 occisi. Isaac missa ad Michaellem Pa-
 triarcham Jacobitam Alexandrinum Epi-
 stola synodali rogabat, ut se ad Commu-
 nionem reciperet, vel ad se veniret. Mi-
 chael recipere eum recusabat, cumque
 se itineri accingeret, delatum est nun-
 cium in Ægyptum, Isaaco in Ægypto
 vita functo quemdam nomine Athana-
 sium in defuncti Sedem se intrusisse. Sed
 ecce, ipso altera die e vivis migrante, al-
 ius nomine Georgius Patriarcha Antio-
 chenus ordinatur, quem cum paulo post
 Califa *Abujasar Almanfor*, qui *Saffab*
 successerat, ejecisset, amicum suum
 quemdam Episcopum in ejus locum suf-
 fecit, qui nullam ad Patriarcham Alexan-
 drinum Synodicam Epistolam dedit.

Theoph. an.
II. p. 358.

Eutychius
an. tom. 2.
p. 399.

Itaque Constantinus Imperator oc-
 casione belli civilis inter Omniadas &
 Abasidas solerter usus anno septingente-
 simo quinquagesimo primo, Regni sui un-
 decimo, captis civitatibus Theodosio-
 poli & Melitina Armenos quoque Impe-
 rio subjecit. Tunc Theodorus Vicarii
 minoris Armeniæ filius Patriarcha Antio-
 chenus a Melchitis in locum Theophy-
 lacti anno superiore defuncti ordinatus,
 Sedem annis viginti tribus tenuit.

§. VII.

§. VII.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.*Concilium Iconoclastarum.*

Constantinus his victoriis inflatus ad a-
bolendam imaginum venerationem
mentem adjecit, singulis diebus populum
excitans, ut eas tolleret. Sic nempe
viam parabat ad celebrandum Conci-
lium, quod anno sequente septingente-
simo quinquagesimo quarto, Regni sui
decimo tertio Indictione septima convo-
cavit. Adfuere trecenti triginta & octo
Episcopi, quorum principes erant Gre-
gorius Neocæsariensis, Theodosius Epis-
copus Ephesinus, Imperatoris Apsimari
filius, & Sisinnius cognomento Pastilas
Episcopus Pergensis in Pamphylia; sed
nullus Patriarcha, nec quisquam Lega-
tus nomine Sedis Romanæ, Alexandri-
næ, Antiochenæ aut Jerosolymitanæ.
Sedes vero Constantinopolitana vacabat.
Quippe Anastasius eodem anno extinctus
fuerat ex morbo, quem Græce *Cordap-
sos*, nempe viscerum nodum, vocant,
unde excrementa ex ore egerere coge-
batur. Hoc Conciliabulum in Palatio
Hierix in Asiæ ora Civitati Constantino-
politanae directe adversa decimo die Fe-
bruarii inchoatum, & sex mensibus con-
tinuatum usque ad diem octavum Au-
gusti, deinde in Ecclesiam Blachernarum
translatum est. Ibi Constantinus Impe-
rator

7. Conc. p. 18.

Cang. C. P.
lib. IV. c. 23.
vit. Steph.
Jun. p. 444.
Conc. Nicen.
2. act. 6. tom.
7. p. 395.

Sæcul. VIII.

A. C. 754.

rator in Ambonem ascendit, & manu sua tenens Constantinum Monachum Episcopum Silæi magna voce pronunciavit: *Constantino Patriarchæ Oecumenico multos annos!* simulque sacrum habitum dedit & Pallium. Eodem die finitum est Concilium, cujus nihil amplius nobis superest, nisi Definitio Fidei cum titulo: *Definitio Sancti & magni Concilii Oecumenici.*

Conc. to. 7.
p. 401.

p. 408.

p. 412.

Theoph. an.
9. p. 357. an.
10. p. 358.

Præmissis longis ambagibus dicit Concilium, IESUM Christum nos ab Idololatria liberasse, & docuisse, Deum in Spiritu & veritate adorare. *Verumtamen,* subjungit, *cum Dæmonis invidia Ecclesiæ pulchritudinem non ferret, sub specie Christianæ Religionis Idolorum cultum sensim revexit, dum hominibus persuasit, ut adorent Creaturam, & pro Deo habeant simulacrum, cui nomen IESU Christi tribuitur. Quapropter sicut olim Salvator Mundi Apostolos suos misit ad destruenda Idola, ita hodie quoque Servos suos Imperatores nostros, Apostolorum imitatores, suscitavit ad nos docendos, & dolos Diaboli evertendos. Ita nempe hi Episcopi, turpes adulatores! Discipulos se profitentur Imperatorum, quorum unus puppus erat quadriennis, scilicet Leo Constantini filius, vigesimo quinto Januarii anno septingentesimo quinquagesimo natus, & in die Pentecostes*

stes sexto Junii coronatus anno septingen-
 tesimo quinquagesimo primo. Deinde
 profitentur, quod sex Concilia Oecume-
 nica recipiant, eaque nominatim desi-
 gnant. His subjungunt: *Postquam igitur*
Doctrinam Conciliorum accurate ex-
aminavimus, visum est nobis, artem illi-
citam pingendi præcipuo Doctrinæ nostræ
articulo, nimirum Jesu Christi Incarna-
tioni, adversari, & sex Conciliorum Fi-
dem evertere. Pictura inducit errorem
Nestorii, Jesum Christum in duas Per-
sonas dividens, & nihilominus Hære-
ses quoque confirmat Arii, Dioscori, Eu-
tychis, & Severi, commixtionem & con-
fusionem duarum naturarum docentium.
Quippe pictor, si imaginem fecerit, vocat
eam Christum; atqui nomen Christi si-
mul Deum & Hominem significat. Er-
go vel pictor, ut ipse quidem putat, im-
mensam Divinitatem intra limites car-
nis creatæ inclusit, vel duas Naturas sine
confusione unitas confudit. () Qui i-*
magi-

Sæcul. VIII.
 A. C. 754.

Conc. p. 417.
 420. &c.

p. 425.

Tides Icono
 magis

(*) Vah! crassam Episcoporum Orientalium
 ignorantiam, vel magis servilem & abjectissimam
 assentationem! unde etiam dispicitur, quantum
 illi errent, qui a Communione & Doctrina Ec-
 clesiæ Romano-Catholicæ, unica sensibili & in-
 fallibili veritatis Regula, recedunt. Populi ve-
 ro in Oriente illo tempore potius seducti quam
 propria voluntate Hæretici dici poterant, quam-
 vis plurimi Doctrinæ Catholicæ inhærent.

Sæcul. VIII. *maginem factam adorat, ejusdem blasphemie reus est, uterque anathematizari meretur.*
 A. C. 754.

p. 440.

Fides Iconoclastarum.

Sine dubio errorem excusare volent dicentes: nihil aliud pingimus, nisi carnem, quam vidimus, quam attrectavimus, & quæ nobiscum conversata est. Sed dum hæc dicunt, impio Nestorio consentiunt. Quippe considerandum est, quod juxta Doctrinam Patrum Caro JESU Christi, quamprimum cæpit existere, statim Caro Verbi fuerit, & nunquam ideam alicujus separationis admiserit, sed tota a Natura Divina assumpta & tota Divinizata. Cur ergo pictores eam separant? Eadem ratio est circa Sanctam Christi animam. In primo instanti suæ existentie fuit anima Dei, & nunquam a Divinitate separata, etiam tunc quando a corpore suo separata est. Quomodo ergo insipientes isti pingere audent JESU Christi carnem, tanquam carnem puri hominis? sic enim præsumunt, quod Caro Christi per se subsistat, eique aliam Personam tribuunt; unde consequitur, quod Trinitati quartam Personam adjiciant.

Vera imago JESU Christi illa est, quam ipsemet fecit, cum pridie quam pateretur, accepit panem, benedixit, Grætiâs egit, fregit, & dedit dicens: Accipite & manducate in remissionem peccatorum, hoc est Corpus meum. Et simili modo

modo dans Calicem dixit: Hoc est San- Sæcul. VIII.
guis meus. Hoc facite in meam comme- A.C. 754.
morationem. Ut ostenderet, se nullam p. 445.
aliam sub cælo speciem, nec figuram, ad
repræsentandam Incarnationem suam ele- Christus non
gisse. Quod autem hoc in facto Dei in- pingatur.
finite sapientis consilium fuit? Nimirum
ut clare demonstraret, quid in Mystério
sua Incarnationis fecerit, id est, sicut
illud, quod de nobis assumpsit, tantum
Essentia humana sine subsistentia personali
est, ne Divinitati nova Persona addere-
tur, ita, ut suam Imaginem haberemus,
nobis præcepit, ut offeramus materiam
electam, scilicet substantiam panis, sed
sine specie & figura humana, ne Idolola-
triæ occasio nasceretur. Sicut ergo Cor-
pus naturale Jesu Christi sanctum est,
quia Divinum est, ita etiam evidenter il-
lud, quod ex institutione Corpus ipsius,
seu sancta ipsius imago, est, aliquo modo
sanctificatur, & per Gratiam Divinum
fit. Id enim Jesus Christus facere vo-
luit, ut, sicut carnem, quam assumpsit,
sanctificatione sibi propria & naturali ex
virtute conjunctionis Divinam reddidit,
ita panis Eucharistiæ, tanquam vera Im-
ago carnis ejus naturalis, Corpus Divinum
fieret, per adventum Spiritus Sancti san-
ctificatum, cooperante Sacerdote, qui of-
fert, & panem, antea vulgarem, sanctum
facit. Ceterum sicut Caro vivens Domi-
ni

Sæcul. VIII. *ni recepit unctionem Spiritus Sancti, ni-*
A. C. 754. *mirum Divinitatem, ita etiam hic Pa-*
nis Divinus cum Sanguine ipsius vivi-
ficante Spiritu Sancto repletus est. ()*
Ergo jam demonstratum, id esse veram
Imaginem Incarnationis Jesu Christi,
quam ut faceremus, ore suo nos docuit.

in Conc. Nic. Inferius videbimus, qua ratione Ca-
 tholici hanc objectionem, & cetera om-
 nia hujus Concilii sophismata refutave-
 rint. Interim notari potest, quod Epis-
 copi Orientales tanquam certum præ-
 sumant, Evcharistiam adorari, dum di-
 cunt, Jesum Christum in ea nolle sub
 figura humana apparere, ne detur locus
 Idololatriæ, item quod Evcharistiam ap-
 pellent Panem Divinum & Corpus Di-
 vinum, atque Calicem Sanguinis Jesu
 Christi, quod confiteantur, Spiritum San-
 ctum descendere, & esse Sacrificium a
 Sacerdote oblatum. Tum hujus Con-
 cillii

† *Lib. XLII.*
 §. 20.

(*) Mirum! quod Schismatici isti ad damnan-
 das imagines argumentum perant ab Evchari-
 stia, unde S. Joannes Damascenus † demonstra-
 verat cultum earum esse licitum. Ceterum
 Evcharistia omnino imago est Jesu Christi in
 Cruce morte cruenta oblata; at Episcoporum
 verba: *Panis Divinus, Corpus Divinum, &*
Panis Spiritu Sancto repletus de alia quam
 reali Christi præsentia explicari non possunt.
 Hinc eatenus Catholice loquebantur.

cilii Definitio continuatur in hunc mo- Sæcul. VIII.
 dum: A. C. 754.

§. VIII.

Imagines damnantur.

Porro illæ, quæ falso dicuntur imagines,
 nec a Traditione Jesu Christi, Apo-
 stolorum, aut Patrum originem ducunt,
 nec habent proprias preces, quibus sancti-
 ficentur, sed profanæ manent & contem-
 ptu dignæ, quales de pictoris manu pro-
 dierunt.

p. 452.

Si quis interroget, quare damnemus
 Imagines Matris Dei & Sanctorum, qui
 simpliciter homines sunt, nec Naturam
 Divinam sicut Jesus Christus habent.
 Respondebimus; Ecclesiam, mediam inter
 Judæos perfidos & cæcos Gentiles posi-
 tam utriusque erroris Cæremonias reji-
 cere, nempe Judæorum cruenta Sacrifi-
 cia, & Idolorum fabricationem & cultum,
 cujus mali fons est detestabilis ars pin-
 gendi. Nam cum Resurrectionis spem
 non haberent, hunc dolum excogitarunt,
 ut ea, quæ oculos nostros fugiunt, qua-
 si præsentia redderent. Sanctis vero,
 qui cum Deo vivunt, injuriæ fit, si in
 materia inanimata arte Gentilium ex-
 bibeantur.

p. 456.

p. 457.

p. 461.

Deinde Concilium affert aliquot
 Textus ex Sacra Scriptura ad Auctori-
 tatem suæ Definitioni conciliandam, &

p. 464.

Hist. Ecclesiast. Tom. X. P quos-

- Sæcul. VIII. quosdam Textus ex Patribus, scilicet S. E.
 A. C. 754. piphanii, S. Gregorii Nazianzeni, S. Joann.
 473. nis Chrysofomi, S. Athanasii, S. Amphilo-
 p. 505. chii, Theodori Ancyрани, Eusebii Cæ-
 sariensis in Palæstina. Denique conclu-
 ditur; omnem imaginem quocunque
 modo pictam tanquam rem abominabi-
 lem ex Ecclesia esse ejiciendam, & om-
 nibus hominibus prohibetur, ne dein-
 508. cept ullam imaginem faciant, adorent,
 in Ecclesia, aut in domo privata collo-
 cent, vel occultent. Transgressores, si
 Episcopi sint, Presbyteri, aut Diaconi,
 deponantur; Monachi, & Laici anathe-
 mate percutiantur, & præterea pœnas
 a Legibus Cæsareis præscriptas subeant.
 512. Additur vero, & præcipitur, ne Eccle-
 siarum Præpositi vasa sacra, vestes, vela,
 aliave mobilia ad Officium Divinum ce-
 lebrandum pertinentia sibi usurpent. Si
 vero ea mutare voluerint, consensum
 Patriarchæ Constantinopolitani, & man-
 datum Imperatoris petant, ne sub hoc
 prætextu vastitas in Ecclesias inducatur.
 Item prohibetur, ne Magistratus, aut
 quicumque Laici occasione imaginum Ec-
 clesias sibi subjiciant, aut in servitu-
 tem redigant, quod a quibusdam factum
 erat.

p. 513. Inde Concilium pronunciat aliquot
 Articulos, quo modo Canones condi so-
 lent, & addit ubique Anathematismum.
 Prio-

Priores quidem continent Doctrinam Catholicam de Trinitate & Incarnatione ; verum postea adduntur aliqui contra Imagines Jesu Christi & Sanctorum. Nichilominus fatentur Episcopi, Sanctam Virginem omnibus reliquis creaturis esse majorem, atque ad ejus apud Deum intercessionem tanquam potentissimam esse recurrendum. Omnes etiam Sanctos, qui sub Lege Naturæ, Lege scripta, vel Gratia vixerunt, esse honorandos, atque eorum Patrocinium secundum Traditionem Ecclesiasticam esse implorandum.

Hac sententia pronunciata Imperatores Constantinus & Leo (nam pro more illius temporis semper ambo loquentes inducuntur) Concilium interrogarunt, an Decretum modo recitatum ex consensu omnium Episcoporum esset promulgatum. Responderunt : *Omnes hoc credimus. Omnes concordés sumus. Cum gaudio subscripsimus.* Tum sæpius in honorem Imperatorum acclamantes laudabant, quod præter alia strenue gesta etiam Idololatriam prostravissent.

Tandem nominatim S. Germano Constantinopolitano, Georgio ex Cypro & S. Joanni Damasceno anathema dicunt in hæc verba : *Anathema Germano, ambiguae fidei homini, & ligni adoratori ! Anathema Georgio ipsius Socio & Do-*

Sæcul VIII.

A. C. 754.

p. 5.6.

p. 524.

Iconomachi.

p. 528.

p. 532.

p. 533.

Sæcul. VIII. *Etinæ Patrum corruptori? Anathema*
A. C. 754. *Joanni (quem Mansur nominant) exec-*
crabili viro & Saracenis faventi! Ana-
nathema Joanni, imaginum Cultori, &
Impostori! Anathema Joanni, Jesum
Christum blasphemanti, & Imperii pre-
ditori! Anathema Joanni, impii dog-
matis Auctori, & perverso Scriptura
Interpreti! Trinitas hos tres viros de-
posuit. Hoc est illud Decretum Conci-
liabuli Constantinopolitani ab Iconoma-
chis celebrati.

Theoph.an.
13. p. 359.

Die vigesimo ejusdem mensis Augu-
 sti anno 754. Constantinus Imperator,
 novus Patriarcha Constantinus, aliique
 Episcopi, in forum publicum processerunt,
 & Decretum Concilii promulgaverunt,
 Anathematismos in Germanum,
 Georgium, & Joannem Mansur repen-
 tes. Hoc decreto in Provincias delato
 ubique Catholici consternati viscebantur,
 Iconomachi vero Vasa sacra mutabant,
 & Ecclesias deformabant. Combure-
 bantur Imagines, parietes vel dejicieban-
 tur, vel picturæ corrumpebantur; solæ
 illæ servabantur, quæ arbores, aves, aut
 animalia, & in primis, quæ spectacula pro-
 fana, insectationes ferarum, vel cursus
 equorum exhibebant.

vit. Steph.
p. 445.

§. IX.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

Papa Francos advocat.

Dum hæc in Oriente aguntur, Aistulphus Longobardorum Rex, Romanis, nisi se, urbemque ipsius potestati subjicerent, ultima minitabatur. Ergo Papa populum hortatur, ut Dei misericordiam imploraret, supplicationem quoque publicam imperavit, in qua multæ Reliquiæ deferebantur, & inter alia JESU Christi Imago, quæ cælestis non humani artificis opus esse credebatur. Hanc portabat Papa humeris suis, incedens nudis pedibus, quem sequebatur populus omnis. Cinerem quoque capiti suo plerique asperferant, & miserandum ingemiscebant. Scripta pacis foedera, a Rege Longobardorum violata, cruci, quæ portabatur ante procedentes, affixerant. Singulis Sabbatis Papa ejusmodi supplicationes repetebat.

Anast. in
Steph.

Tandem Stephanus Papa sentiens, Regis Longobardorum vim nec precibus nec donis, quæ immensi pretii sæpius miserat, arceri posse, cum præterea nullum ab Imperatore speraret auxilium, statuit Antecessorum suorum Gregorii III. & Zachariæ exempla sequi, & ad Francos respicere. Itaque Epistolam ad Regem Pipinum scripsit lamentabili oratione, eamque secreto, cujusdam ho-

P 3 minis

Sæcul. VIII. minis peregrini opera usus, transmisit.
 A. C. 754. Et rursus alia Epistola missa petiit: *Tu ipse Legatis ad me Romam missis manda, ut ad te proficiscar.*

Act. SS. Be. Rex Pipinus dato Responso, quæcun-
to. 4 p. 205. que Pontifex petebat, concessit. Epi-
Coint. an. stolam Regis attulit Droctegandus pri-
753. n. 52. mus Abbas Gorziensis, quem Papa ad Re-
 gem remisit cum Epistola, nihil præter
 grati animi demonstrationem continen-
 te, nam reliqua Droctegandi fidei com-
 miserat, oretenus referenda. Simul Pa-

Ep. I. Steph. pa datis ad omnes Duces Francorum liti-
Carol. 10. teris hortabatur, ut ad auxilium S. Pe-
 tri, quem eorum Defensorem appellabat,
 festinarent, promittens sua ex parte (*)
 remissionem peccatorum, centuplum in
 hoc mundo, & vitam æternam in altero.

Interim Joannes Silentarius cum Le-
 gatis a Papa illo missis, Constantinopoli
 reversus, iterum retulit, quæ Rex Lon-
 gobardorum promiserat, & Imperatoris
 Episto-

(*) Diese Worte: *La remission de leurs pechés, le centuple en ce Monde.* Remissionem peccatorum suorum, centuplum in hoc mundo. hat unser Protestant auf seiner 303. Seite im sechsten Theile gegeben: Und versprach ihnen... eine hundertfältige Vergebung der Sünden und in jener das ewige Leben. Das ist eine grosse Nachlässigkeit, oder eine Verfälschung. Dieses letztere ist glaublicher.

Epistolam, in qua Papæ præcipiebat, ut Regem adiret, atque ex ejus manibus Ravennam, & ceteras illius Ditionis Civitates reposceret. Nihil præterea auxilii Italiæ propemodum oppressæ Imperator mittebat. Ergo Papa ad Aistulphum mittit, qui sibi & suis, ad eum venturis, itineris præsidium militare peterent, & his ab Aistulphi aula redeuntibus, adsunt Regis Pipini Legati, Chrodegangus Episcopus Metensis & Auctarius Dux, quibus mandatum erat, ut Papam, quod ipse postulaverat, ad Dominum suum deducerent.

Chrodegangus in Hasbagnia, illa ferme Provincia, quæ hodie Brabantia dicitur, natus ex primis Francorum stirpibus, & in Regia Caroli Martelli educatus, officio Referendarii apud hunc Principem fungebatur. Erat juvenis formosus, & etiam linguæ latinæ præter patriam, nimirum Teutonicam, gnarus. Magna charitate pauperes alebat & defendebat. Anno septingentesimo quadragesimo secundo electus est Episcopus Metensis, atque hanc Ecclesiam annis viginti tribus, & mensibus quinque rexit. Aliqua etiam fundavit Monasteria, inter quæ numeratur Gorziense, anno circiter septingentesimo quadragesimo octavo conditum, nobilissimum postea litteratorum seminarium.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

Boll.
6. Mart. to. 6.
p. 452.

Sæcul. VIII.

A. C. 754.

Itaque Chrodegangus & Auctarius Romam pervenientes Papam accinctum itineri, quod ad Regem Longobardorum suscipiebat, invenerunt.

§. X.

Papa in Longobardia.

Nec mora, Pontifex Roma excedit die decimo quarto Octobris, Incisione septima, anno septingentesimo quinquagesimo tertio multis Romanis, aliarumque urbium civibus inter largos fletus comitantibus, & a proposito dimovere conantibus; cum viderent, quam magno periculo carissimus Pater, mala etiam affectus valetudine, se exponeret. Ipse in Deo confidebat, & gregem suum S. Petri Patrocinio commendabat. Cum jam non longe a Ticino abesset, misit Rex, qui venientem monerent, ne in conspectum admissus petere auderet, ut Rex Ravennam, Exarchatum, aliasve Imperii Civitates a se vel Antecessoribus suis occupatas restitueret. Respondit Papa; nullis comminationibus absterreri se posse, quin peteret. Ubi in Regia fuit, ingentia dona Regi obtulit, instantissime rogans, ut cuique, quod suum erat, restitueret. At Aistulpho id constanter abnuente, cum Legatus Constantinopolitanus idem peteret, juxta Papam nihil obtinuit.

At

At Legati Regis Pipini apud Regem ^{Sæcul. VIII.}
 Aistulphum vehementer instabant, ne ^{A. C. 754.}
 Papam in Franciam profecturum prohi-
 beret. Rei novitatem miratus Aistul-
 phus Papam vocat interrogatque, an in
 Franciam ire serio vellet. Papa inge-
 nue fatente, hanc profectionem animo
 constituisse, Rex admodum offensus, mi-
 sit ex suis aliquos, qui eum secreto a pro-
 posito abstraherent, sed tandem coactus
 est consentire, atque Papa Ticino abiit
 decimo quinto Nov. Indictione septima
 eodem anno 753. Georgio Episcopo O-
 stiensis, Wilcario Episcopo Nomentano,
 Presbyteris quatuor, Diaconis tribus &
 quibusdam aliis Ecclesiæ Romanæ Cle-
 ricis eundem sequentibus. Postquam e
 Ticino jam excessisset, cum sciret, sibi a
 Rege insidias strui, ad Alpes, quæ Italiam
 a Francia dividunt, pervenire, quantum
 potuit, contendit, quas ubi tenuit, Gra-
 tias Deo egit, quod sibi securitatem
 præstitisset.

§. XI.

Papa in Francia.

Iter suum strenue profectus Stephanus
 Papa ad Monasterium S. Mauricii Va-
 lesiorum pervenit, quo Regem Pipinum
 etiam conventurum esse, præstitutum
 fuerat; sed postquam Papa aliquamdiu
 ibi expectasset, adsunt Fulradus Abbas

P 5. Pala-

Sæcul. VIII. Palatii Archicapellanus & Rotardus Dux
 A. C. 754. a Rege missi, Papam rogantes, ut ulterius in Franciam progrediretur, eumque, & omnes viæ socios honorifice deducere cœperunt. Regi Pipino Theodonsvillæ agenti referunt, Pontificem Alpes superasse; quo nuncio lætissimus misit filium suum primo genitum Carolum duodennem, qui Papam usque Pontigonem in Campania, ubi Rex quoque adfuturus erat, comitaretur. Cum Papa non plus tertio lapide seu una Leuca inde abesset, obvium se dedit Rex, atque ad ejus conspectum ex equo descendens cum Conjuge, filiis, & Optimatibus in terram se demisit. Imo quasi vicem stratoris agens aliquamdiu juxta equum Pontificis processit. Papa omnesque comites in laudes Dei effusi elatis vocibus Hymnos & Psalmos cantabant usque Pontigonem, quo in Festo Epiphaniæ sexto Januarii anno 754. perventum.

Primum quidem Papa Regem & Proceres donis cumulavit, at sequente die ad Regem venit cum omnibus Clericis suis sub cinere & cilicio, atque ad ejusdem pedes prostratus per Dei Misericordiam, perque Sanctorum Petri & Pauli merita obtestabatur, ut se, populumque Romanum a Longobardorum tyrannide liberaret, nec prius e terra corpus levavit, quam Pipinus & Proceres sibi dextras

Fredeg. cont.

4. c. 119.

Annal. Met.

an. 753.

Duch. tam.

3. p. 276.

Anast.

tras porrexissent, quippe volebat, ut se ipse Rex humo attolleret, in pignus pollicitationis, Romanos ipsius potentia in libertatem assertum iri. Cum deinde Papa & Rex in Oratorio confedisent, illo preces repetente promisit Rex addito jurejurando, in omnibus se Pontificis suasionibus obsecuturum, & compulsurum hostes, ut Exarchatum Ravennatensem, Civitatesque Imperii restituerent. Quia vero summa hyems erat, Papam cum Sociis ad Monasterium S. Dionysii prope Parisios dimisit, & curam gessit, ut quam commodissime ibi habitaret. Interim missis ad Regem Longobardorum Legatis rogavit, ut ob Reverentiam Sanctorum Apostolorum Romam hostiliter invadere nollet, nec Romanos ad Superstitiones legibus eorum contrarias compelleret. Sed hac Legatione nihil effectum.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

Anast. :

§. XII.

Conventus Carisiacensis.

Rex Pipinus Festo Paschali, quod hoc anno septingentesimo quinquagesimo quarto in diem decimum quartum Aprilis incidebat, Carisiaci ad Oesiam celebrato, convocavit Conventum omnium Optimatum Regni sui, atque expeditionem in Italiam ad opem ferendam Papæ, ibi præsentis, præstituit. Papa etiam in eodem

Anast.
tom. 6. Conc.
p. 1650.

Sæcul. VIII. eodem loco interrogatus ad diversas su-
 A. C. 754. per Disciplina quæstiones respondit. In

eo responso novemdecim Articuli de Matrimonio, de Baptismo quinque, & de Clericis quatuor. Pleræque quæstiones circa illud Matrimonio versantur, quod nuptiæ semel initæ in perpetuum dissolvi non possint. Prohibetur, ne quis Commatrem suam, sive in Baptismo sive in Confirmatione, ducat. Unde dispicimus, quod in Confirmatione quoque Paternos adhibere mos fuerit. (*)

c. 4. Pœnitentia præscribitur Presbytero, qui, cum aqua præsto esset, vinum adhibuit in Baptismo. Si vero aqua defuerit, excusatur. Quod non ita accipiendum, quasi ejusmodi Baptismus ratus haberetur, sed tantum quod ille Presbyter ad pœnam Canonicam non compelleretur.

c. 12. Baptismus necessitate postulante ita collatus, ut aqua concha vel manibus capiti baptizandi affundatur, validus habetur. Ex hac consultatione eruitur, modum baptizandi per asperisionem, hodie communem, illa ætate fuisse raro adhibitum, sed plerosque per immersionem fuisse baptizatos. Videmus etiam aliquos

(*) Signum manifestum, quod Fideles Confirmationem, sicut Baptismum, Sacramentum esse crediderint.

quos Presbyteros de valore suæ Ordina-
tionis dubitasse; cujus rei causa erat fal-
forum Episcoporum multitudo, de qua
S. Bonifacium conquerentem audivimus.
Stephanus Papa, plerasque Quæstiones
propositas ex Auctoritate veterum De-
cretalium S. Leonis, S. Innocentii, S. Siri-
cii, aut Canonum Calcedonensium, An-
tiochenorum, Neocæsariensium, Cartha-
ginensium resolvit.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

In eodem Conventu Carisiacensi Rex
Pipinus Stephano Papæ & Ecclesiæ Ro-
manæ multas urbes & Ditiones Italiæ a
Longobardis occupatas, tam suo nomi-
ne quam duorum Principum Caroli &
Carolomanni filiorum suorum conscri-
ptis litteris, donavit. (*)

Anast. in
Hadr. inf.
L. XLVI.
p. 5.

Inter hæc Carolomannus Regis Pi-
pini frater in Franciam pervenit. Quip-
pe Rex Aistulphus Abbatem Montis Cas-
sini compulerat, ad eum e Monasterio e-
mittendum, eo consilio, ut in Franciam
profectionem suscipere, & Regem fra-
trem a sententia bellum in Italiam trans-
ferendi dimoveret. Et Carolomannus
quidem, ut id Fratri persuaderet, nulli
labori

Anast. in
Steph. Act.
SS. Ben. to.
4. p. 127.

(*) Vel potius donaturum se promisit Pro-
vincias, quas jure Belli subigere sperabat. Ce-
terum Italia ab Imperatoribus Græcis derelicta
videri poterat, cum Regionem procul distantem
tueri vel nollent, vel non possent.

Sæcul. VIII. labori pepercit, sed incassum omnia.
A. C. 754. Namque Pipinus consentiente Papa cum
 in quoddam Monasterium Civitatis Vien-
 nensis misit, ubi secundum institutum,
 quod amplexus fuerat, viveret. Ibidem
 Carolomannus anno sequente septingen-
 tesimo quinquagesimo quinto vitam clau-
 dit, cujus corpus Pipinus ad montem Cas-
 sinum, feretro aureo inclusum, additis
 donis pretiosis, remisit.

*Le Chron.
 Cass. lib. I.
 c. 7.*

§. XIII.

Papa ægrotat.

Anast. Papa ad Monasterium S. Dionysii rever-
 sus itinere fatigatus & inæqualitate
 aeris vexatus in morbum incidit, cumque
 ad extrema deduceretur tam socii Itali,
 quam Franci actum esse de Pontificis vi-
 ta arbitrabantur. Ipse vero in Deo con-
 fidebat. Et ecce quodam mane venien-
 tes & timentes ne jam animam efflasset,
 invenerunt incolumem. Referunt, su-
 peresse ipsius Epistolam, in qua narrat:
to. 6. Conc. p. 1649. *Fui in oratione in Ecclesia S. Dionysii
 subter campanis, & vidi ante Altare S.
 Petrum, S. Paulum, & S. Dionysium, ad
 quem S. Petrus dixit: Tua gratia est e-
 jus sanitas. Et S. Dionysius thuribulum
 incensi & palmam in manu tenens cum
 Presbytero & Diacono venit ad me, &
 dixit mihi: Pax tecum, Frater! noli
 timere, ad Sedem tuam prospere reverti-
 ris.*

ris. Surge, & hoc Altare in honorem ^{Sæcul. VIII.}
 Dei & Apostolorum suorum, quos vides, A. C. 754.
 dedica, Missam gratiarum agens. Mox-
 que sanus Dei gratia factus volebam im-
 plere, quod mihi præceptum erat, & di-
 cebant, qui ibi aderant, quod delirarem.
 Quapropter retuli illis tum Regi & Pro-
 ceribus, quæ videram. Gesta sunt hæc
 anno 754. vigesima septima Julii, & al-
 tera die vigesima octava, quæ erat Do-
 minica, illud Altare, sicut ipsi præceptum
 fuerat, consecravit.

§. XIV.

Pipinus secundo ungitur.

Stephanus Papa inter illius Missæ sole-
 mnia aliam Cæremoniam memoratu
 magis dignam implevit, dum secundo ^{Frag. ap.}
 Pipinum & duos ejus filios Carolum & ^{Greg. Turo.}
 Carolomannum cum Bertrada Regina ^{p. 991.}
 unctione olei in Reges Franciæ conse-
 cravit, atque Francorum Proceribus Au-
 ctoritate S. Petri sub Excommunicatio-
 nis pœna prohibuit, ne unquam vel ipsi
 vel eorum filii ex alia propagine sibi Re-
 ges constituerent. Childerici, Regum ^{Coint. an.}
 ex prima stirpe ultimi, obitus, nam hoc ^{754. n. 38.}
 anno in Monasterio S. Bertini decessit,
 novæ Pipini unctioni ansam dedit.
 Tunc etiam Papa Regem & ambos ejus ^{ibid. n. 57.}
 filios Romanorum Patricios appellavit,
 quo ad defensionem Urbis Romanæ fufci-
 pien-

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

piendam stimulantur. Baptismus quoque duorum Principum adolescentum usque ad illud tempus dilatus fuisse creditur, & Papa eosdem e sacro fonte lavasse; nam in pluribus Epistolis Regem Pipinum Compatrem spiritualem, Reginam Bertradam Commatrem, & duos Principes filios suos spirituales dicit.

Steph. III.
ep. 3. to. 6.
Conc. p. 1718

His Titulis, quibus Religio venerationem pariebat, ornari illa ætate honorari ducebatur. Ceterum Regem Pipinum Reginam Bertradam dimittere cogitantem cohibuit Papa, cujus salutaribus monitis obsecutus est Rex; & inde forte est, quod una cum Pipino uncta fuerit. Papa magnis privilegiis Abbatie S. Dionysii collatis supra Altare etiam reliquit Pallium suum, quod hodie in illo Monasterio asservatur. In illa tandem commoratione Stephani Papæ in Francia Clerici, qui eum comitabantur, rogante Pipino, meliorem cantum Francos edocuerunt, qui cantandi modus deinde in plures Ecclesias propagatus est.

Hild. Areop.

Valaf. c. 25.

§. XV.

Bellum in Longobardia.

Quamvis statutum esset, bellum in Longobardos movere, nihilominus Rex Pipinus suadente Papa Legatis ad Regem Aistulphum tertio missis pacem obtulit, magna

Anast.

magna etiam dona promittens, si quæ u-
 surpaverat, Ecclesiæ & Imperio redde-
 ret. Ipso pertinaci animo omnia recu-
 sante Pipinus ducere exercitum cœpit,
 & viæ dimidium emensus iterum, roga-
 tus a Papa, effusionem sanguinis Chri-
 stiani prohibere cupiente, Legatos ad
 Regem Longobardorum direxit. Papa
 quoque ad eundem litteras dedit, obte-
 stans per omnia sancta Mysteria, & Ju-
 dicii diem, ut Ecclesiæ & Imperio sua
 restitueret. Cum igitur Aistulphus Re-
 gi Pipino minaciter rescripsisset, is copias
 admovet, & præsiariis, quibus angu-
 stos Alpium aditus defendere impera-
 tum fuerat, concisis, Aistulphum Ticino
 se includere compellit, & urbem obsi-
 det. Tunc iterum exhortante Papa, ut
 sanguini Christianorum parceretur, fœ-
 dera inter Romanos, Francos & Longo-
 bardos punguntur, promittuntque jure-
 jurando & datis litteris Aistulphus &
 cuncti Gentis suæ Proceres, absque om-
 ni mora Ravennam & plures alias urbes
 reddere. His Pipinus recessit datos a
 Longobardis vades secum ducens, fru-
 stra admonente Pontifice & obsecrante,
 ne verbis eorum fideret, sed se in Italia
 præsentem omnes conditiones impleri ju-
 beret.

Itaque Stephanus Papa Romam re-
 vertitur comitantibus Principe Hierony-

Hist. Eccles. Tom. X.

Q

mo *Anast. ap. Coint. an. 754. n. 75.*

Sæcul. VIII.
 A. C. 754.

Sæcul. VIII.
A. C. 754.

mo Pipini fratre, Abbate Fulrado aliisque Proceribus, quos Rex itineris socios obsequii causa addiderat. Pontifici in campo Neronis prope Vaticanum procedenti obvios se intulerunt Episcopi, Clericique, cantantes & Cruces portantes, sequente maxima populi multitudine & acclamante: *Laus summa Deo omnipotenti! advenit Pastor noster, in quo post Deum salus nostra est.* Papa aliquibus S. Dionysii Reliquiis e Francia allatis fundavit Græcorum Monachorum asceterium, in quo depositæ colerentur.

Hild. Areop.

Anast.

Ep. 7. Cod.
Carol.

Ceterum, quod Pontifex prædixerat, ita evenit; nam Pipino in Franciam reverso, Aistulphus ne glebam quidem eorum, quæ abstulerat, reddidit; imo Romanos novis exagitare vexationibus cepit. Ergo Papa eorum, quæ agebantur, Pipinum Regem certiores fecit data Epistola, ab Abbate Fulrado deferenda. In ea loquitur in hunc modum: *Adjuvo vos per Dominum Deum nostrum, gloriosam Matrem ejus, per virtutes Calixti, & S. Petrum, qui vos Reges consecravit* (nam Epistola etiam ad Principes filios directa est) *sanctæ Ecclesiæ Dei omnia reddite, secundum Donationem, quam Beato Petro Defensori vestro promissistis, & fallacibus verbis hujus Regis atque Procerum ejus nolite fidem habere. Quippe in vestras manus tradidimus* Sancti

Etæ Ecclesiæ causam; quapropter Deo & S. Petro in die terribilis Judicii rationem reddetis, dum interrogabimini, an hanc Ecclesiam pro viribus defendevitis. Vobis hoc opus bonum per tot Sæcula destinatum est, nulli enim Patrum vestrorum tantus honor obtigit. Vos, inquam, Deus ad rem præstantissimam perficiendam ab æterno elegit. Quia quos prædestinavit, hos & vocavit, & quos vocavit, hos & justificavit. ()*

Ita Stephanus Papa verba S. Pauli ad negotia temporalia transfert. Tum dicit Fulradum, & comites ejusdem ad Regem omnia, quæ Romani paterentur, singulatim delaturum.

Sæcul. VIII.
A.C. 754.

Rom. 8.30.

Haud diu postea Pontifex Wilcarius Episcopum Nomentanum ad Regem Pipinum misit cum alia Epistola, in qua adhibens novas eloquendi figuras vehementissime Pipinum urgens dicit: *Ideo Rex Regum tot populos vobis subjecit, ut S. Ecclesiam tueremini. Non enim Deo defuit alius modus eam conservandi, si ei placuisset, sed cor vestrum tentare voluit. Ideo nobis præcepit, ut ad vos iremus, & profectionem tot laboribus &*

Epist. 9. Cod.
Carol.

Q 2

peri-

(*) Hæc Apostoli verba non leguntur in Epistola ista, prout eam refert Cardinalis Baroni in Editione Coloniensi 1624. sed in margine sæpius notatur dari varia Exemplaria.

Sæcul. VIII.
A. C. 755.
*periculis plenam susciperemus. Et infra
Scitote, Principem Apostolorum promissionem a vobis factam custodire, & nihil
impleatis, eandem in die Judicii contra
vos producturum. Tunc enimvero ingeniose excogitatae excusationes non admittentur.*

§. XVI.

Obsidio Romæ.

Anast. ep. 4.
Et c. 6. Carol.
Interim Aistulphus copias urbi admovebat, quam prima die Januarii anno septingentesimo quinquagesimo quinto milite cinxit & tribus mensibus obsedit, omnia extra mœnia posita ferro & igne devastans, & quotidie vi summa irrumperere tentans. Sanctorum quoque corpora e Cœmeteriis effossa abstulit. Cum obsidio jam septem septimanis tenuisset, Papa itinere maritimo nec sine maximis periculis in Franciam misit Georgium Episcopum, Comitem Tomaricum & Abbatem, Warnerium nomine, qui a Pipino Romam missus, cum Urbs obsideretur ab hostibus, lorica pectus munitabat, & in mœnibus irruentes forti brachio repellebat. Hi duas, quas redderent, habebant Epistolas, unam ad Regem Pipinum, alteram ad Principes filios ejus, omnes Francos Ecclesiasticos Laicosque suo & omnium Romanorum nomine datam, in qua nihil, quod in pri-

Ep. 4. Et c. 6.
Cod. Carol.
Steph. ep. 4.
to. 6. Conc.
p. 1635.

ma non legatur, dicit. Initium Episto- Sæcul. VIII.
 læ est ejusmodi: *Quam luctuosa & ama-* A. C. 755.
rissima tristitia circumvallati, quanta-
que anxietate & angustia coarctati su-
mus, & quantas, crebrescentibus conti-
nuis malis, oculi nostri distillantes pro-
fundant lacrymas, credimus, quod & ipsa
elementorum segmenta enarrent. Post
alia, Romani Aistulphum loquentem in-
ducunt in hunc modum: Aperite mibi
portam, & tradite mibi Pontificem ve-
strum. Sin minus, videte, ne muros e-
vertam, & uno vos gladio interficiam,
& videam, quis vos eruere possit de ma-
nibus meis.

Postea de Longobardis loquens ait:
Ecclesias Dei incenderunt, sacratissimas
Sanctorum imagines in ignem projece-
runt, Munera Sacra, id est, Corpus Do-
mini Nostri Jesu Christi in folles suos
miserunt, & cibo carniū prius saturati
comedebant eadem Munera. Velamina
Altarium, & Ecclesiarum Dei omnia or-
namenta auferentes in proprias utilitates
usi sunt. Servos Dei Monachos plagis
maximis tundentes laniaverunt. Sancti-
moniales fæminas abstrabentes magna
crudelitate polluerunt, quin etiam ali-
quas in ipsa contaminatione occidere nisi
sunt. Domos cultas Beati Petri com-
busserunt, & omnium Romanorum ædes
destruxerunt. Pecora abegerunt, vineas

Q3

absci-

Sæcul. VIII.

A.C. 755.

absiderunt, messes contriverunt, jamque inedia morimur. Servos S. Petri & Romanorum plurimos jugulaverunt, alios in captivitatem abstraxerunt: innocentes infantulos a mamillis matrum rapuerunt & interemerunt. Tanta malis nunquam a paganis Gentibus passus sumus.

§. XVII.

Epistola Nomine S. Petri data.

Tandem Papa, in extrema constitutus necessitate, industria, cujus exemplum nec superiora nec sequentia tempora in tota Historia Ecclesiastica præbent, usus, data nomine S. Petri ad Regem & Francos Epistola Apostolum ipsum loquentem, quasi adhuc in terra viveret, induxit. Titulus ex Epistolis Canonice desumptus est hujusmodi: *Petrus vocatus Apostolus a Jesu Christo Divini vivi Filio.* Et infra cum S. Petro etiam S. Virginem, Angelos, Martyres, omnes alios Sanctos perorantes inducit, ut Franci currerent & subvenirent antequam mons vivus, unde sacriati & renati essent, arefceret, & antequam Mater eorum Spiritus ab impiis violaretur. *Adjuro vos, inquit, Dilectissimi! per Deum vivum! minime permittatis, banc Civitatem meam Romanam & in ea habitantem populum amplius a Gente Longobardorum*

laniari; ne lanientur & crucientur corpora & animæ vestræ in æterno atque inextinguibili igni tartareo, ne dispergantur oves Dominici gregis mihi commissi, ne vos dispergat & projiciat Dominus, sicut Israeliticus populus dispersus est. Et post pauca: Si obedieritis velociter, magnam inde mercedem recipietis, omnes vestros inimicos superabitis, eritis longævi, bona terræ comedetis, & æterna procul dubio fruemini vita. Sin autem, sciatis vos ex Auctoritate Sanctæ & unicæ Trinitatis per Gratiam Apostolatus mei vos alienari a Regno Dei & vita æterna.

Sæcul. VIII.
A. C. 755.

Hæc epistola plurimum confert ad cognoscendum illius ævi genium, & quousque prosopopœjam viri alias gravissimi, si hanc oratorum figuram in rem suam facere crederent, extenderint. (*) Ceterum epistola ista, sicut & priores, vocibus æquivocis scatet. Vox Ecclesia non congregationem Fidelium, sed Bona temporalia Deo consecrata significat. Grex

Q 4 Jesu

(*) Nimiis est hic iterum nec satis æquus Judex P. Balduinus dicens, quod Fleurius Stephanum & Paulum Pontifices tanquam Impostores (Fourbes) redarguat, quod epistolam a S. Petro scriptam commenti essent. Qui vero nimium affert, nihil probat. Ceterum etiam Cardinalis Baronius de hujus epistolæ modo dicit: *quod nunquam hactenus factum vidimus.*

Sæcul. VIII.
A. C. 755.

Jesu Christi non animæ sunt, sed corpora. Promissiones bonorum temporalium antiquæ Legis cum pollicitationibus Spiritualium donorum Evangelii miscentur, & argumenta, quæ Religio habet sanctissima, in causa Reipublicæ adhibentur. (*)

§. XVIII.

Donatio Pipini.

Pipinus summis precibus exoratus in Longobardiam cum universis viribus movit; cumque in finibus Italiæ esset, Romam pervenerunt Legati Imperatoris Constantini Gregorius Prototartarius & Joannes Silentarius ad Pipinum pro-

(*) Poterat utique, & Sancta intentione poterat, Stephanus Papa, præsertim consentiente populo Romano atque pensatis illorum temporum adjunctis, impedire, ne Longobardi Ducum Romanum & Exarchatum suæ potestati subjicerent, poterat ad eum finem obtinendum etiam argumenta spiritualia adhibere. Sedes reliquæ Patriarchales in Orbe Christiano, scilicet, Alexandrina, Antiochena, Jerosolymitana sub jugo Saracenorum tantum non oppressæ gemebant. Sedem Constantinopolitanam Imperatorum Græcorum vexabat insania. Non ergo miremur, quod tandem Pontifices crediderint, ad Fidem Catholicam per totum Orbem
facilius

proficiscentes. Eos docuit Papa, adve-
nire in Italiam Pipinum, quod prope
ipforum fidem superabat, atque addito
Legato, qui suo nomine Regem adiret,
in Franciam dimisit. Illi itinere mari-
timo Massiliam contendunt, ubi comper-
to, quod Pipinus jam Longobardorum
ditiones invasisset, hoc nuncio perterri-
ti, Legatum Papæ Massiliæ distinere co-
nantur, ne Regem Franciæ adiret, sed cum
frustra essent, Gregorius Legatorum alter
ad Regem properans, eundem prope Ti-
cinum habuit. Ibi igitur vehementer
rogat, addens promissa ingentia, ut Im-
peratori Ravennam, ceterasque, quæ Ex-
archatus fuerant, Civitates restituere-
ret.

Sæcul. VIII.
A. C. 755.

facilius propagandam, & Splendorem Cathedræ
S. Petri conservandum, optimam fore rationem,
si Ecclesiæ Romanæ illam libertatem & immu-
nitatem, quam non a Longobardis, sed a Regi-
bus Francorum sperabant, asserere omni virium
contentione adlaborarent. Præterea permisit
Deus, ut illam felicitatem & prosperitatem in
rebus temporalibus, quam Stephanus Papa in suis
epistolis Regibus Francorum promisit, si Patroni
& Defensores Romanorum esse vellent, sequenti
tempore abunde consequerentur. Hæc & pluri-
ma alia, quæ ad purgandum Stephani & Pauli
Pontificum factum adduci possunt, considerare
Fleurium oportuisset, & ab acerba censura ab-
stinere.

Sæcul. VIII.
A. C. 755.

ret. (*) Rex memor, quod in Conventu Carisiacensi hæc omnia Ecclesiæ donasset, respondit; nullatenus se concessurum, ut hæc Provinciæ e potestate S. Petri & Ecclesiæ Romanæ eriperentur, affirmans jurejurando, se nullis præmiis humanis inductum, tot præliis objecisse caput, sed amore S. Petri, & spe veniam suorum peccatorum promerendi; denique, quidquid sibi mundus promitteret, nunquam eo adduci posse, ut fidem datam falleret, & S. Petrum promissis fraudaret. Hoc Responso dato Legatum Imperatoris Romam per aliam viam misit, Civitatem vero Ticinensem cum ad ultima redegisset, Longobardorum Rex pacem rogavit promittens, se pacta anni superioris servaturum, & Civitates omnes redditurum, quas Rex Pipinus S. Petro, Ecclesiæ Romanæ & omnibus Pontificibus in perpetuum donavit. Hujus Donationis litteræ in tabularia ejusdem Ecclesiæ repositæ sunt. Pipinus in Franciam rediens Abbati Fulrado, viro sibi a consiliis, mandavit, ut suo nomine Civitates reciperet. Is cum Delegatis Regis Aistulphi primum Ravennam, & deinde in omnes Pentapolis & Æmiliæ civitates

Cont. 4.
Fred. n.
121.

(*) Simplicem profecto Græcorum Imperatorem! si credidit, Italiam nudis verbis servari posse.

vitates se contulit, quarum Claves ablatas Romæ cum exarata Regis Pipini Donatione super Confessionem S. Petri deposuit. Hac ratione Papa in possessionem Civitatum viginti duarum immissus est, scilicet Ravennæ, Arimini, Pisauri, Fani, Cæsena, Senogallia, Aesii, Fori Popilii, Fori Livii, Castricari, Montis Feretri, Acerragii, quod hodie ignoratur, Montis Lucari, forte illius urbis, quæ hodie Nocerina dicitur, Serravallis, S. Mariniaci, Bobii, Urbini, Callii, Lucceolorum prope Candianum, Eugubii, Commacli, & Narniæ. Ita hæ Civitates ab Anastasio enumerantur, atque hoc Ecclesia Romana Principatus terreni nata est fundamentum.

§. XIX.

Ecclesia Ultrajectensis.

Sanctus Bonifacius Archiepiscopus Moguntinus comperta Papæ Stephani II. * electione datis ad eum litteris Communionem Sacræ Sedis, consilia & præsidium, quod ab Antecessoribus ejus, Gregoriis & Zacharia accepisset, petiit. Dicit se jam annis triginta sex S. Sedis Legatum esse; unde annus 754., si initium ducatur ab anno 718., dispicitur. Subjungit: *Rogo, ne mihi subirascearis, quod tardius ad te miserim. Quippe me plusquam triginta Ecclesiæ*

Sæcul. VIII.
A. C. 755.

ep. 91.

* Stephani III.

Sup. l. XLI.

§. 34.

Sæcul. VIII. *clesiæ reparandæ, quibus Pagani ignem*
A. C. 755. subjecerant, morabantur.

Ep. 97. Sup.
t. XLI. §. I.

Haud multo post tempore S. Bonifacius ad Stephanum Papam alteram epistolam dedit scriptam in hunc modum: Sergio Papa S. Petri Sedem tenente Presbyter vir piissimus Willibrordus, alio nomine Clemens, cum Romam venisset, a Papa ordinatus Presbyter, ad Nationem Infidelium Frisonum missus est, quibus prædicaret Evangelium. Is igitur quinquaginta annis ibi fidem prædicans maximam incolarum partem convertit, templa idolorum destruxit, Ecclesias ædificavit, & præter cæteras unam in honorem Salvatoris ibique, nempe in urbe Ultrajectensi, Sedem suam Episcopalem fixit. In illa civitate usque ad ultimam Senectutem permanens, ordinato sibi Successore, quiescit in pace. Cum deinde Carolomannus Francorum Princeps curam Ecclesiæ Ultrajectensis mihi dedisset, jussissetque, ut ibidem ordinarem Episcopum, præcipienti obsecutus sum. Nunc vero Episcopus Coloniensis contendit, sibi jus esse in hanc Sedem ob exiguam Ecclesiam in urbe Ultrajectensi, quam cum Willibrordus invenisset funditus collapsam, & restaurasset, in honorem S. Martini dedicavit. In rem suam affert Coloniensis, Regem Dagobertum Civitatem Ultrajectensem cum hac Ecclesia collapsa Sedi Coloniensi donavisse

ea conditione, ut Episcopus Coloniensis Sæcul. VIII.
 Frisones converteret; quod vero effectum A. C. 755.
 non dedit. Imo ne quidem ibi prædica-
 vit, sed infideles fuerunt, donec Willibrordus ad eos missus est. Hodie vero Episcopus Coloniensis Ultrajectensem Civitatem sibi vindicare & Sedem Episcopalem suppressimere cupit. Respondi; majorem rationem habendam esse Mandati Sacræ Sedis, jubentis, Episcopum ibi constitui, qui Frisonum Genti Fidem prædicaret, quam fundatæ exiguæ Ecclesiæ, jam collapsæ & negligentia Episcoporum Coloniensium deserta. At ille a sententia sua non dimovetur. Igitur a Bonitate tua expecto, ut mihi mandes, an probetur tibi meum responsum, & ea omnia ex Tabulis Ecclesiæ tuæ describi cures, quæ in hac causa Sergius ad Willibrordum Episcopum scripsit. Aut si aliter tibi videtur, fac, ut sciam, & mandatis tuis obsequar. Sedem Coloniensem tunc temporis tenebat Hildebertus, qui ante breve tempus successerat Hildegario, a Saxonibus trucidato; ad eos enim a Rege Pipino missus fuerat de pace acturus.

Coint. ann.
 753. n. 36.
 &c.
 Ann. Fuld.
 an. 753.

§. XX.

Lullus Archiepiscopus Moguntinus.

Forſitan iſta Episcopi Coloniensis molimina S. Bonifacium annis gravem, & infirma valetudine affectum permoverint,

Sæcul. VIII. rint, ut in Frisiam rediret. Igitur con-
 A. C. 755. sentiente Rege hoc iter suscepit, & post-

quam magnum Paganorum numerum in
 Frisia convertisset, & baptizasset, elapso
 non exiguo temporis spatio ad Ecclesias
 suas in Germaniam rerversus est, anno
 a condito Fuldensi Monasterio decimo,
 seu Salutis septingentesimo quinquagesi-
 mo quarto. Anno sequente iterum in
 Frisiam profectus est; prius vero, quam
 se itineri daret, Successorem in Sede Mo-

Act. SS. guntina sibi ordinavit. Fuit is Lullus ex
Ben. to. 4. p. fidissimis sibi Discipulis electus, natus in
 391. Anglia, & olim in Monasterio Maldubien-
 si, seu Malmesburiensi Monachus. In
 Germaniam trajecerat cum aliquot so-

Sup. lib. Apostolicos secum partiretur. Cum jam
 XLII. c. 57. esset Presbyter, Romam a S. Bonifacio
 ad S. Zachariam Papam anno 751, ut di-
 ximus, mittitur, & elapso triennio Epis-
 copus ordinatur anno septingentesimo
 quinquagesimo quarto secundum facul-
 tatem, quam idem Papa S. Bonifacio de-
 derat, sibi Successorem deligendi. S. Bo-
 nifacius, ut consensum Pipini Regis in
 hanc Electionem obtineret, ad Fulradum
 Abbatem scripsit in hunc modum:

ep. 92. Fateor, me gratias tibi debere maxi-
 mas ob plura beneficia mihi in adversis op-
 portune præstita; sed rogo, ut, quæ bene
 cepisti, perficias, & ad Regem deferas, me
 ami-

amicosque meos sentire, instare vitæ meæ
 finem, id enim corporis infirmitates de-
 nunciant. Hinc obtestor Principem, ut
 jam nunc mihi aperiat, quæ beneficia post
 mortem meam Discipulis meis collaturus
 sit. Ferme omnes exteri sunt, aliqui
 Presbyteri in diversis locis pro Ecclesiæ
 Ministerio dispersi, aliqui Monachi in exi-
 guis nostris Monasteriis erudiendis pueris
 operam dant. Sunt senes, qui multis an-
 nis mecum versati, me in laboribus meis
 adjuvarunt. Horum omnium cura me an-
 git; timeo, ne post obitum meum disper-
 gantur, & populi, qui regionibus Infide-
 lium proximi sunt, fidem Jesu Christi
 amittant. Ideo pro ipsis & consilium
 tuum & præsidium peto. Præterea ob-
 testor te in nomine Dei, ut Filium Fra-
 tremque meum Lullum facias constitui
 Episcopum, qui his Ecclesiis ministret, sit-
 que Presbyterorum, Monachorum, & po-
 pulorum Doctor. Spero ipsum Muneri
 suo non defuturum. Illud vero inprimis
 me affligit, quod Presbyteri mei, in fini-
 bus Paganorum existentes pauperrimam
 vitam degant; panem siquidem, sed non
 vestimenta, acquirere sibi possunt, nisi quis
 ipsis suppeditet, quod ego hætenus feci.
 Responsum tuum mihi mitte, ut eo majo-
 re solatio vel vivam, vel moriar.

Itaque S. Bonifacius Lullum Archi-
 episcopum Moguntinum Rege Pipino,
 Episco-

Sæcul. VIII.
 A. C. 755.

Epistola
 S. Bonifacii

Sæcul. VIII. Episcopis, Abbatibus, Clericis, & cunctis suæ Diœcesis Optimatibus consentientibus ordinavit, eique ultima mandata in Frisiam confestim discessurus dedit in hæc verba: *Instat hora mortis meæ, perfice, Fili mi! ædificium Ecclesiarum,*

Willib. s. II. quod in Thuringia inchoavi. Populorum vit. S. Liob. conversioni strenue incumbere. Ecclesiam n. 20. to. 4. Fuldensem absolve, & cura, ut in ea sepeliar. Omnia, quæ nobis iter ingressuris necessaria sunt, confer, & in sarcinam eandem, qua libros meos, etiam immitte, linteum, quo defunctus involvar. Ad hæc verba Lullus lacrymis difflebat. S. Bonifacius Liobam quoque Abbatissam vocari jussam hortatus est, ut ex Germania nunquam discederet, quamvis esset advena, nec in observatione votorum suorum sive ob infirmitatem corporis, sive ob temporis longitudinem quidquam relaxaret, sed mercedem æternam cogitaret. Ei cucullum suum dedit, atque eandem Episcopo Lullo, & Senioribus Monasterii Fuldenis præsentibus commendans, jussit, ut in eodem secum tumulo sepeliretur.

§. XXI.

S. Bonifacii Martyrium.

Willib. c. II. Tandem S. Bonifacius iter ingressus est, & secundo Rheno in Frisiam vectus multa Paganorum millia baptizavit, templa

pla evertit, Ecclesias condidit, adjuto-rem habens Eobanum, quem S. Willibrordo fati functo Episcopum Ultrajectensem ordinaverat. Præterea cum ipso focii decem, Presbyteri tres, Diaconi tres, & Monachi quatuor in vinea Domini operabantur. Ceterum diem præstituerat, qua neobaptizatos confirmaret; verisimiliter hæc dies Paschæ fuit. Illi vero interea in suam quisque domum reversi fuerant. Hanc ergo diem & redituros Neophytos expectabat Sanctus Vir sub Tabernaculis cum sociis suis in ripa Burdæ amnis, qui illa tempestate oram Frisæ Orientalis ab Occidentali dividebat, cum ecce! illa die summo mane adsunt non Neophyti illi, sed cohors Infidelium furiosorum, qui scutis & lanceis armati in Tabernacula S. Episcopi irruunt. Egrediuntur servuli, irrum-pentes armis repulsuri; at S. Bonifacius audito clamore Clericos convocat, & acceptis Reliquiis, quas semper apud se habebat, tentorio excedens dicit ad suos: *Filii! nolite pugnare, nam docet nos Scriptura, malum pro malo non reddere. Adest dies a me jam diu expectata. In Deo confidite & salvabit animas vestras.* Tum Presbyteros, ceterosque socios exhortatur, ut ad Martyrium fortiter subeundum animos compararent.

Hist. Eccles. Tom. X.

R

Illico

Sæcul. VIII.
A.C. 755.

vid. Mabill.
tom. 4. art.
p. 3.

Sæcul. VIII.

A. C. 755.

S. Bonifacius
Martyr.

Illico Infideles, furioso impetu in Sanctos Viros irruentes, ad unum omnes interficiunt; moxque victoria exultantes, ex castris prædas agunt. Arcas libris plenas & capsas Reliquiarum asportant, credentes, se magnam auri argentique vim reperturos. Ad navigia deinde diripienda discurrunt, in quibus annona vebatur, statimque dolia vini auferunt inaperta; postquam vero, quid inesset, cognoverunt, potarunt avidis faucibus. Ubi deinde de præda & thesauris dividendis, quos frustra sperabant, deliberarunt, rixari cœperunt, & cum ferro non parcerent, non nulli jugulati sunt. Superstitioses ovantibus similes ad cistas currunt, effringunt, & nihil intus nisi libros contineri obstupefcunt. Inde in rabiem accedentes per campos dispergunt, in paludes projiciunt, inter arundines & in locis desertis occultant, ubi nihilominus multo post tempore integri inventi sunt, quod prodigiis accensendum crediderunt.

Passus est S. Bonifacius Martyr quinta Junii anno 755., Indictione octava, anno, postquam in Germaniam venisset, quadragesimo, post susceptum Episcopatum trigesimo sexto, ætatis septuagesimo quinto, sociosque gloriosi Martyrii habuit quinquaginta duos. Brevi post passionem ejus tempore Cuthbertus Archiepiscopus

Mabill. act.
to. 4. p. 90.

chiepiscopus Cantuariensis in sua Synodo jussit, ut singulis annis festum ipsius celebraretur. Præterea Ecclesia Catholica ejusdem memoriam honorat. Cum autem necis ejus fama totam Provinciam protinus pervolasset, Christiani collecto valido exercitu, elapso vix triduo Infidelium regionem invadunt, & licet plurimos resistere non valentes fuga abstulerit, magnum tamen eorum numerum gladio interimunt. Tum domos agrosque depopulantur, eorum uxoribus, filiis, & mancipiis in captivitatem abstractis. Tandem illi pagani, qui non fugerant, tot malis pressi meliorem sortem elegerunt & ferme omnes Fidem susceperunt. Ita S. Bonifacius opus, quod vivens inchoaverat, sua morte perfecit.

S. Bonifacii corpus primo Ultrajectum translatum & sepultum est. Deinde vero Lullus Archiepiscopus illud Moguntiam deferri jussit, & quamvis populus Moguntinus carissimi Pastoris Reliquias sibi retinere cuperet, ut S. Viri voluntati, quam vivens manifestaverat, satisfaceret, in Ecclesia Fuldensi terræ mandatum est. Libri quoque, quos S. Viro occiso Infideles in diversa sparserant, illuc allati, atque hodieum tres ibi visuntur, quorum primus continet Canones novi Testamenti, id est, veterem concordantiam. Secundus Martyris sanguine tin-

R 2

ctus

Sæcul. VIII.

A. C. 755.

Martyr. R.

5. Jun.

Sæcul. VIII. ctus epistolam S. Leonis ad Theodorum
 A. C. 755. Forojuliensem, Tractatum S. Ambrosii de
 Sancto Spiritu, & plura alia opera com-
 plectitur. Tertius est Liber Evangelio-
 rum, quem S. Bonifacii manu scriptum
 ferunt.

Sup. lib.
 XXIX. §. 15

§. XXII.

S. Bonifacii Libri, & Discipuli.

Opera quæ nobis de S. Bonifacio super-
 sunt, de quibus certius constat, esse
 ejusdem partus, sunt ipsius Epistolæ mag-
 no numero, sine ordine collectæ, cum
 pluribus aliis ad ipsum datis, vel a Disci-
 pulis ejus scriptis. Retuli memorat
 digniores, ex quibus S. Viri zelus, can-
 dor, & humilitas elucet. Eidem tri-
 buuntur Statuta seu Monita Episcopis
 & Presbyteris data in Articulos triginta
 sex divisa, unde sequentia notari mere-
 tur. *Presbyteri sine Sacro Chrismate,
 oleo benedicto, & Eucharistia non pro-
 piscantur, ut ad officium suum semper in-
 veniantur parati. Sub sigillo custodiant
 Chrisma & nemini sub prætextu medici-
 næ vel cujuslibet rei illud dare præsumant.*
*Qui baptizantur, in lingua patria abren-
 nuncient, & Fidem confiteantur, ut sciant
 quid promittant. Si de aliquibus dubium
 est, utrum sint baptizati, absque ullo scrupu-
 lo baptizentur; his tamen verbis præ-
 missis: Non te rebaptizo, sed si nondum es
 bapti-*

to. 6. Conc.
 p. 1890.

n. 4.

n. 5.

n. 27.

n. 28.

baptizatus, ego te baptizo etc. Hoc primum Sæcul. VIII.
 est, quod mihi occurrit, exemplum sub A. C. 755.
 conditione quemquam baptizandi. *Quia*
varia necessitate præpedimur, Canonum
Statuta de reconciliandis pœnitentibus ple-
niter observare, curet unusquisque Pres-
byter statim post acceptam confessionem pœ-
nitentium singulos data oratione () recon-*
ciliari. Id est, non expectetur, donec
 pœnitentia fuerit completa. *Qui pœni-*
tentiam in infirmitate petit, & deinde op-
pressus obmutuerit, vel in phrenesim ver-
sus fuerit, non solum per manus imposi-
tionem reconcilietur, sed infundatur ori
ejus Evcharistia. Ex his verbis videtur
 sola species vini denotari. (**). In ultimo
 Articulo Festa totius anni indicantur in
 hunc modum: *Natalis Domini, cum tri-*
bus diebus sequentibus, Circumcisio, Epi-
phania, Purificatio, Pascha cum tribus se-
quentibus diebus, Ascensio, Natalis S. Jo-
annis, Festum SS. Petri & Pauli, Assum-
 ptio

R 3

(*) Hæc Oratio data quid aliud fuit, nisi
 absolutio a peccatis? Inde contra Protestantes
 tam usus confitendi, quam reconciliandi pecca-
 tores probatur.

(*) Vel potius minima Evcharistiæ particulâ
 aquæ vel vino mixta, quo facilius eam moribun-
 dus sumeret. Nam nullibi legimus, S. Evchari-
 stiam, sub specie Sanguinis tantum, Fidelibus
 fuisse collatam.

Sæcul. VIII. *ptio S. Virginis* (*), *Nativitas, & Passio*
 A. C. 755. *S. Andreae.* De Pentecoste prius aliqua
 mentio facta.

S. Bonifacius jure merito Germaniæ
 Apostolus, & Disciplinæ in Francia Re-
 staurator habetur, cujus Monasterium
 Fuldense illo & sequente sæculo celebra-
 rima totius Ecclesiæ Occidentalis schola
 evasit. Inter ejusdem Discipulos præci-
 pui numerantur S. Burchardus Episcopus
 Herbipolensis, ante quadriennium vita
 functus, nempe anno 751. secunda Fe-
 bruarii, quamvis Ecclesia decima quarta
 14. Octobr. Octobr. ejusdem memoriam colat. Is
 Successorem in Sede Herbipolensi habuit
 Megingaldum, alterum S. Bonifacii Disci-
 pulum. His item accensentur S. Lullus
 Archiepiscopus Moguntinus, S. Willibal-
 dus Episcopus Eichstädtensis, qui Magistri
 sui vitam scripsit, S. Gregorius Abbas
 qui etsi Episcopus non esset, mortuo S.
 Eobano Dioccesim Ultrajectensem rexit,
 S. Sturmus Abbas Fuldensis, S. Wine-
 baldus S. Willibaldi Frater, & S. Wal-
 purga Abbatissa.

§. XXIII.

(*) Ecce! primo hic occurrit vox *Assumptio-
 nis* Beatissimæ Virginis. Cum ergo Fideles in
 his Sæculis eodem modo locuti sint ac hodie,
 signum est, quod etiam idem de Assumptione
 ejusdem Virginis cum corpore & anima credi-
 derint.

§. XXIII.

Sæcul. VIII.
A.C. 755.

Concilium Vernense.

Eodem anno septingentesimo quinquagesimo quinto, Pipini Regis quarto, undecima Julii, idem Rex Concilium in Verno ad Sequanam univerforum ferme Galliarum Episcoporum ad emendan-^{to. 6. Conc.} dam Disciplinam congregari iussit. Ibi^{p. 1890.} propositum erat majores solummodo abusus tollere, donec commodiore tempore perfecta antiquorum Canonum observatio reduceretur, & tepor ex necessitate toleratus abigeretur. In illo Concilio viginti quinque Canones conditi, quorum præcipui sunt. *Ut bis in anno Synodus fiat. Prima Synodus prima die Martii, ubicunque Dominus Rex jusserit, in ejus præsentia. Secunda Synodus celebretur prima die Octobris, Sueffione, aut alibi, uti in Kalendis Martiis inter Episcopos convenit. Adsint in secunda Synodo Episcopi, Abbates, & Presbyteri, quos Metropolitanus venire jussurint.* Hactenus prima dies Martii ad Conventus generales Francorum celebrandos, ubi de negotiis Reipublicæ^{Ann. Pet. to. 2. du Chesne. p. 7.} ageretur, constituta fuerat, sed Pipinus eodem anno futuris temporibus primam diem Maji præscripsit.

can. 4.

c. 5.

Episcopi Monasteria reforment. Quod si Episcopus non potuerit, Metropolitanus

R 4 *provi-*

- Sæcul. VIII. *provideat, si Metropolita non obediant*
A. C. 755. *Monachi, ad Concilium veniant, & Ca-*
nonicam sententiam accipiant. Si Ab-
bates aut Abbatissæ Synodum contempse-
rint, excommunicentur, & alii in eorum
loco secundum voluntatem Regis consti-
tuantur. Nulla Abbatissa duo Monaste-
ria habeat. Non habeat licentiam ex-
eundi extra Monasterium, nisi hostes im-
mineant, aut Rex eam venire præceperit,
semel in anno, & consentiente Episcopo.
- c. 10. *Monachis non liceat Romam proficisci,*
aut alio, sine licentia Abbatis. Sed ex
Monasterio, in quo alget charitas, & Re-
gula negligitur, ad aliud magis Regulare
transire consentiente Episcopo liceat. Si
Monasterium Regale est, Monachi redi-
tuum suorum rationem Regi reddant, si
Episcopale, Episcopo. Monasteria Rega-
lia nuncupabantur illa, quæ Reges fun-
daverant, erantque ab Episcopis exem-
pta, & soli Archicapellano subjecta.
- c. 7. *Baptisterium publicum nullibi sit, nisi*
in loco, ubi Episcopus constituerit, sed
eveniente casu necessitatis Presbyteri ubi-
que baptizare possint. Extra casum ne-
cessitatis nullus Presbyter baptizare, aut
Missam celebrare sine jussione Episcopi
audeat. Qui dicunt, quod se ex amore
Dei tonsuraverint, de suis tamen vivunt,
& Præpositum nullum agnoscunt, com-
pellantur, ut cum Monachis in Asceterio
vivant,

vivant, aut cum Clericis sub manu E-^{Sæcul. VIII.}
 piscopi sint. Episcopi sine Diœcesi, & A. C. 755.
 quorum Ordinatio non est satis cognita,
 sine licentia Episcopi Diœcesani nullo of-
 ficio fungantur. Episcopi, Abbates, Lai-
 ci etiam pro administranda Justitia Sa-
 larium non accipiant. Dies Dominica
 non Judaice, quod populi adbudum sole-
 bant, sed Christiane sanctificetur. Om-
 nes Peregrini ab exactionibus Telonii ex-
 empti sint. Tam nobiles quam ignobi-
 les publice nubant. Excommunicatus
 Ecclesiam non ingrediatur, nec cum quo-
 cunque Christiano bibat aut manducet.
 Nemo cum ipso oret, munera accipiat,
 osculetur, aut salutet. Qui sciens cum
 ipso communicaverit, & ipse excommuni-
 catus sit. In fine hujus Concilii Ver-
 nensis in quibusdam exemplis octo Ar-
 ticuli visuntur, qui Concilio Metensi tri-
 buuntur, & æque ad negotia tempora-
 lia, ac ad Religionem pertinent.

c. 13.

c. 25.

c. 22.

c. 15.

c. 19.

c. 9.

Alii quinque Articulos ultimos in *Coint. an.*
 Concilio Vernensi, & primos tres in Con-^{755. n. 208.}
 cilio Compendiensi anno 757. conditos
 putant.

§. XXIV.

S. Othmari Calumniatores.

Sanctum Othmarum Abbatem S. Gal-^{vit. c. 4. to. 4.}
 lensem duorum Comitum Guarini & *Act. SS. Be.*
 Rodoardi improbitas compulit, ut ad Re-^{p. 157.}

R 5

gem

Sæcul. VIII. gem Pipinum querelas deferret. Nam
 A. C. 755. cum Rheni superioris Provinciæ, quæ
 illa tempestate adhucdum Allemannia
 dicebatur, præessent, in suis præfecturis
 magnam partem Bonorum Ecclesiastico-
 rum, præsertim agros Monasterii S. Gal-
 li vi ad se rapiebant. Igitur S. Othma-
 rus veritus ne rei domesticæ penuria hu-
 jus Monasterii Disciplinam everteret,
 Regem Pipinum adit, Præfectorum avari-
 tiam manifestat, aitque: *Nisi hominum
 istorum cupiditatem reprimis, o Rex! te
 ipsum rapinæ participem facis.* Rex ut-
 rumque ad se vocatum increpat, præ-
 cipiens, ut omnia, quæ usurpassent, Ec-
 clesiæ redderent, nisi se offensum vele-
 rent. Illi ad præturas suas reversi non
 modo Regis mandata contempnunt, sed
 etiam in Accusatorem iram & vindi-
 ctam coquunt. Igitur S. Othmarum ite-
 rum ad Regiam pergentem, ut accusa-
 tionem renovaret, immixtis secreto mi-
 litibus ab itinere vinculis onustum retra-
 hunt, & quemdam Monachum, nomine
 Lambertum, subornant, qui Abbatem cri-
 minis incontinentiæ deferret.

Convocatur Concilium, anno septin-
 gesimo quinquagesimo quinto, Sido-
 nio Episcopo Constantiensi & Abbate Au-
 giensi seu Richenoviensi Præsidente. Vir
 venerabilis Othmarus in medio Concilii
 collocatur, & Lambertus Monachus di-
 cit,

cit, se quamdam foeminam nosse, quæ a viro beato vim fuisset perpeffa. S. Othmarus primo nullum dedit responsum. At ceteris instantibus ait: *Fateor, me peccasse in multis; de hujusmodi autem objectione criminis secreti mei inspectorem Deum invoco testem!* Et quamvis illi urgerent, ut causam suam pluribus defenderet, tacitus perduravit, sciens, verba nihil profutura. Ergo damnatur & in Palatio prope Villam Potamum hodie *Podmen* includitur, quo eum nemo intrare vel colloqui cum eo permitteretur, & aliquot dies nihil cibi fuisset illatum, suorum Monachorum aliquis noctu advenire solebat, & ei victus solatia ministrare. Postmodum Gozbertus vir potens a Præfectis impetravit, ut Vir Sanctus suæ custodiæ committeretur, eumque in Rheni fluminis Insula nomine *Stein* custodivit, ubi Vir Sanctus, solitudinis amans, totum se se orationi & jejunio dedit. Ibidem S. Othmarus diem supremum oppetiit exactis annis quatuor, Pipini Regis septimo seu Salutis septingentesimo quinquagesimo nono, decima sexta Novembris, qua die Ecclesia ejusdem memoriam colit. Monasterium S. Galli annis quadraginta rexerat, quo etiam, elapso ab obitu ejus decennio, corpus repertum incorruptum translatum est. Ceterum Lambertum Monachum, qui S. Viro

Sæcul. VIII.

A. C. 755.

Mart. Rom.
16. Nov.

Sæcul. VIII. A. C. 756. Viro crimen luxuriæ impegerat, mox postquam calumniam protulisset, febris corripuit; morboque usque adeo affectus est, ut reliquo vitæ tempore nec corpus erigere, nec caput ad conspicendum cœlum levare valuerit; sed crimen suum & S. Viri innocentiam fatebatur.

§. XXV.

Desiderius Rex Longobardorum.

*Anast. in
Steph.*

*Sup. Lib.
XLII. §. 55.*

Aistulpho, Rege Longobardorum, in eunte anno septingentesimo quinquagesimo sexto, fatis functo Desiderius Thusciam Dux Regnum sibi vindicare molitus est, utque arcanis consiliis Rachis, olim Regis, & tunc in Monte Cassino Monachi resisteret, confugit ad Stephani Papæ Patrocinium, pollicitus se Reipublicæ, nempe Imperio, reliquas Urbes, quas Longobardi possidebant, redditurum. Papa, hanc rem suadente Abbate Fulrado, eundem atque Paulum Diaconum Germanum suum cum Christophoro sibi a consiliis in Thusciam mittit ad Desiderium, quocum percussus est fœdus. Ad Rachim deinde Stephanum Presbyterum cum Epistolis ad ipsum & ad omnes Longobardos directis mittit. Ex alia parte Fulradus auxiliares Francorum copias Desiderio adduxit, effecitque, ut, si armis disceptandum esset, etiam

tiam adessent Romanæ. Ita Desiderius Sæcul. VIII. A. C. 756.
 sine cæde Rex salutatur. Eodem tem-
 pore Papa misso Legato aliquas Civita-
 tes, a Desiderio promissas, nimirum Fa-
 ventiam, totum Ducatum Ferrariensem,
 præter duas alias urbes recepit.

Præterea Stephanus ad Regem Pipi- Epist. 6. cod. Car. 8.
 num mittens Georgium Episcopum, Jo-
 annem Sacellarium & Fulradum Abba-
 tem, deferendas Epistolas dedit, in qui-
 bus eum de Electione Desiderii certio-
 rem facit, rogat, ut eundem tueretur, si
 promissa impleat, & celeriter ad Deside-
 rium mitteret, qui urgerent, promissa
 effectui dari. Subjungit Pontifex: *Ro-
 gamus te instantissime! ita cum Græcis
 agas, ut Fides Catholica in perpetuum
 conservetur, Ecclesia ab eorum nequitia
 liberetur, & omnia sua patrimonia ad
 sustentanda luminaria, ad alendos pau-
 peres & peregrinos recuperet. Certio-
 res nos fac eorum, quæ Silentiaro (nem-
 pe Legato Constantinopolitano) respon-
 disti, & descripta exempla litterarum,
 quas ipsi tradidisti, nobis mitte, ut ea, de
 quibus cum Fulrado inter nos convenit,
 juncta opera efficiamus.*

§. XXVI.

*Constantinus Catholicos perse-
 quitur.*

Constantini Imperatoris improbitas fa-
 tis

Sæcul. VIII. tis demonstrat, Papam non sine cau-
 A. C. 756. sa Pipinum ad ferendum periclitanti Re-
ligioni auxilium contra Græcos extimu-
Theoph. lasse. Quippe ille urbibus Theodosio-
p. 360. poli & Melitina captis, & inde Syris Ar-
 menisque accitis, agros in Thracia ex-
 colendos dedit anno Regni sui decimo
 quinto, salutis septingentesimo quinqu-
 gesimo quinto; unde numerus Hæreti-
 corum Paulinianorum (hæc Secta Mani-
 chæorum erat) non parum auctus est.
Sup. n. 7. Præterea secundum Decreta Concilia-
 buli sui imagines confringebat, vel dele-
 bat, & persequebatur Catholicos, præ-
 fertim Monachos, in quos implacabili
v. S. Steph. ira ardebat. Ergo Monachorum zelo-
p. 447. sissimi ex locis Constantinopoli vicinis,
 ex Bithynia & Provincia Prusadena col-
 lecti ad Montem S. Auxentii se contule-
 runt, celeberrimum prope Nicomediam
p. 416. Monasterium, cujus Sanctus Fundator
 Concilio Calcedonensi interfuerat. Tunc
 vero illi Monasterio præerat Stephanus,
 Abbas numero sextus, fama pietatis &
 austerrimæ vitæ notissimus. Cum Mo-
 nachi ex diversis his locis ad eum venis-
 sent, ob grassantem Hæresim afflictissi-
 mum, dixerunt: *Pater mi! angustia
 sunt nobis undique, timemus enim, ne bu-
 jus vitæ amor, homini innatus, ad pro-
 dendam Religionem nos impellat.* Ste-
 phanus respondit: *Quia tres solum repe-
 rive*

rire est Provincias, quas detestabilis Hæ- Sæcul. VIII.
resis non inficit, suadeo, ut in eas vos re- A. C. 756.
cipiatis. Sunt Regiones Ponto Euxino
proximæ, qua Scythiam contingunt, Cy-
prus Insula, Lycia inferior, Tripolis us-
que Tyrum & Joppen, tandem Neapolis
& Roma antiqua. Scitis, quod Episco-
pi Romanus, Antiochenus, Ierosolymita-
nus, & Alexandrinus errori Iconocla-
starum non solum Anathema dixerint,
sed etiam sæpissime datis litteris tantum
scelus Imperatoribus vehementissime ex-
probraverint, Apostatam & Hæresiar-
cham appellantes. Admodum venerabilis
& sapientissimus Presbyter Joannes Da-
mascenus, quem Tyrannus MANSUR
nominat, non cessavit eundem per litte-
ras exhortari, dicens, quod esset Hæreti-
cus manifestus, Sanctorum hostis, Episco-
pi vero ipsi subjecti essent Parasitæstri,
Gastrimargi, & mimorum spectatores.
 Plura alia adjecit Stephanus, ut anxios
 consolaretur; quibus auditis Monachi,
 qui advenerant, mœrentes orarunt,
 moxque vale ultimo dicto, in illas pro-
 vincias, sicut S. Abbas suaserat, divisi
 sunt. Itaque Monachi omnes relicta
 Constantinopoli, alii Ponti Euxini oras,
 alii Cyprum, alii Romam petierunt.

§. XXVII.

Sæcul. VIII.
A. C. 756.

§. XXVII.

Persecutio sub Arabibus.

Theoph. an.
16. p. 361.

Id. an. 14.

Christiani in Oriente quoque ab Arabibus persecutionem patiebantur. Theodorus Patriarcha Melchita Antiochenus, Theophylacti Successor, cum eorum invidiam incurrisset, accusatus, quod sæpe ad Constantinum Imperatorem litteras daret, quibus eorum Republicam proderet, & proscriptus est in Regionem Moabitarum, patriam suam, jubente *Salem* Syriæ Præfecto, *Ali* filio, Abdallæ fratre, & ex consequenti Califæ *Almanzor* Patruo. *Salem* etiam prohibuit, ne novæ Ecclesiæ ædificarentur, ne ullum signum Crucis publice exponeretur, & ne Arabibus fides Christiana prædicaretur. Agebatur tunc annus septingentesimus quinquagesimus sextus, Regni Constantini decimus sextus. Anno sequente 757. *Salem* Tributa Christianorum in singula omnino capita extendit, ita ut etiam a Monachis, ab Anachoretis & Stylitis ea exigerentur. Thesauros Ecclesiarum custodiri, & sigillum apponi jussit, quos Judæis a se accitis venderet; at coemerunt eos Liberti. Id de Libertis Ecclesiarum intelligendum arbitror. Præterea *Salem* viros sex, Persarum præcipuos, de Secta Magorum, ut sibi ab *Almanzor* imperatum erat, capi-

capite plexit. Hi quibusdam suæ nationis illudentes persuaserant, ut bonis suis omnibus venditis nudo corpore se de muris urbium suarum præcipitarent, concepta spe insana in cœlum volandi. Sed collapsi omnes colla fregerunt.

Sæcul. VIII.
A. C. 757.

Arabes item stimulante invidia prohibuerunt, ne Christiani Actorum publicorum tabulas conficerent; verum post breve tempus abrogata est lex ista, & ipsi coacti tabulas iterum Christianorum industriæ committere, cum ipsi, rudes admodum, notas arithmeticas formare nescirent.

an. 19.

Abdalla quoque filius *Ali*, alterius Califæ *Almanzor* patris Christianos vexavit. Is prohibuit, ne litteras discerent, verisimiliter litteras Græcas, & ne noctu congregarentur in Ecclesiis, unde etiam Cruces auferri iussit. Ceterum non obstante Arabum persecutione, & regnante *Almanzor*, Emesi Ecclesia magnifici operis in honorem S. Joannis Baptistæ ædificata est, quo etiam Caput ipsius ex Monasterio cavernæ, ubi sub Marciano Imperatore anno 453. inventum fuerat, translatum est; quæ Translatio anno Constantini vigesimo, Jesu Christi septingentesimo sexagesimo, regnantis *Almanzor* quarto contigit.

Theoph.
an. 26.

Theop. an.
20. p. 360.

Sup. Lib.
XXVIII.
S. 43.

Biennio ante, nempe anno 758. Cosmo Patriarchæ Melchitæ Alexandrino

Eutyck. to.
2. p. 399.

Hist. Eccles. Tom. X.

S suc-

Sæcul. VIII.
A. C. 757.

successit Politianus, sedemque illam annis quadraginta sex tenuit.

§. XXVIII.

*Stephani Papæ obitus. Paulus
Papa.*

Anast.

Stephanus Papa S. Sedem non ultra annos quinque, & dies viginti octo tenuit. Sæpe Clericos in Palatio Lateranensi congregatos exhortabatur, ut Sacræ Scripturæ & librorum spiritualium lectioni strenue incumberent, unde sophismata hostium Ecclesiæ solide refutarent. Mense Martio ordinavit Presbyteros undecim, & Diaconos duos, per diversa autem loca Episcopos viginti. Tandem fatis functus vigesima sexta Aprilis, Indictione decima, anno 757. sepultus est ad S. Petrum. Vigesima sexta Febr. ejusdem anni Stephanus Papa Fulrado Abbati S. Dionysii concesserat Privilegium habendi Episcopum proprium, quem Abbas & Monachi eligerent, & Episcopi illius Provinciæ consecrarent, ut illi Monasterio aliisque a Fulrado fundatis præesset; quippe omnia illa Monasteria sub singulari Sacræ Sedis præsidio existebant.

*to. 4. Act.
SS. Ben.
p. 336.*

Stephano Papa jam cum morte luctante divisus est populus Romanus, quibusdam Theophylacto Archidiacono faventi-

ventibus, & in ejus domo conventum Sæcul. VIII.
 agentibus, aliis Paulum Diaconum Ste- A. C. 757.
 phani germanum in Papam designanti-
 bus, qui majorem Magistratus Populique
 partem constituebant. Paulus e Pala-
 tio Lateranensi pedem non extulit, Pa-
 pæ & Fratri suo ægrotanti ministrans;
 at Stephano in tumulum illato, illis, qui
 Theophylactum Pontificem optaverant,
 nihil moventibus, postquam Sedes va-
 casset mensem unum, Paulus 22. Maji
 anno 757. ordinatur, qui annos decem &
 mensem unum sedit.

Is ab unguiculis sedente Papa Grego-
 rio III. cum Stephano Fratre suo in Pa-
 latium Lateranense missus est, ut Disci-
 plinam Ecclesiasticam edoceretur; am-
 bos deinde Zacharias Papa Diaconos or-
 dinavit. Erat Paulo mitissima indoles,
 magnaque in proximum charitas; & si
 quemquam alterius forte malitia vel le-
 vissime offendisset, illico nihil omitte-
 bat, quo afflicto solatium afferret. Ali-
 qui testatum fecerunt, quod noctu cum
 aliquot servulis ad domos pauperum
 præcipue ægrotorum, qui de lecto sur-
 gere non valebant, se conferre soleret,
 iisdem alimenta aliaque necessaria abun-
 de suppeditans. Item per nocturnas te-
 nebras ad carceres pergebat, reos, qui
 de vita periclitabantur, liberabat, alios
 æris alieni causa detentos, solutis ex suo

Sæcul. VIII.
A. C. 757.

debitis, dimittebat. Viduas, Orphanos omnesque, quacunque necessitate premerentur, adjuvabat.

Quamprimum Paulus Papa fuisset electus, & priusquam ordinaretur, datus ad Regem Pipinum litteris eum de morte Stephani Papæ Fratris sui & de sua Electione certiore fecit, eandem, ac defunctus coluerat, amicitiam & fidelitatem usque ad sanguinem non solum suo, sed etiam Populi Romani nomine promittens, & postulans, ut in futurum quoque Ecclesiam Romanam tueri dignaretur. Cum sub idem tempus Immon Pipini Legatus Romam pervenisset, visum est Papæ & Magistratibus, eum usque ad peractam Consecrationem suam retinere, ut ad Regem deinde reversus testatum facere posset, quantum Roma & Regem & Francos amaret.

§. XXIX.

Concilium Compendiense.

to. 6. p. 1694. Sub idem tempus Rex Pipinus Compendii celebrabat universalem Nationis Conventum, qui Conciliis, sicut alii Conventus illorum temporum, accensetur, quia simul cum Optimatibus intererant Episcopi. Huic Conventui intererant etiam Legati a Stephano Papa in Franciam missi, nimirum Georgius Episcopus & Joannes Sacellarius, quorum consensus

fus in quibusdam de octodecim Cano-Sæcul. VIII.
 nibus hujus Concilii exprimitur. Ca- A. C. 757.
 nones vero ferme omnes de Matrimo-
 nii causis decernunt, & cum iis, quæ in
 Concilio Vermeriensi statuta fuerant, c. 9. 11. 12.
 affinitatem habent. *Sup. n. 2.*

In pluribus casibus viri mulieresque
 in pœnam admissi incestus matrimonium
 inire vetantur.

Si pars una affirmet, & altera neget,
 matrimonium esse consummatum, fides
 habenda est marito.

Lepra judicatur causa legitima dis-
 solvendi matrimonii, data licentia ad a-
 lias nuptias transeundi.

Illud etiam notatur, Dominos luben-
 tissime concessisse, ut Vasalli sui in Feu-
 dis uxores ducerent, quo dulcius uni lo-
 co affigerentur. Quippe præcipitur, ut
 qui feudum mutans etiam aliam uxorem *c. 6. v. conc.*
 accepit, secundam retineat. Quod ita *Vermer. c. 11*
 accipiendum; si prima mortua fuerit. Si *c. 18.*
 qui propter Faidam fugiunt ex patria,
 nec illi viri nec illæ foeminae nuptias in-
 eant.

Hæc Faida nihil aliud erat quam Jus *v. Cang.*
 vindictæ, Legibus Barbarorum propin- *Gloss.*
 quis viri occisi concessum, ubicunque
 percussorem invenissent. Baptismus a *c. 9.*
 Presbytero, qui ipse non est baptizatus,
 collatus valet.

Sæcul. VIII.

A. C. 757.

In eodem Conventu Compendiensi Rex Pipinus Imperatoris Constantini Legatos excepit, qui inter alia dona Organa afferebant. Idque omnes Historici adnotarunt; quia nempe tunc primo in Francia fuerunt visa.

*Ann. Nazar.**Mass. Tib.**Lauresch.**Loisel. Me-*
tens.

Ad hunc Conventum Tassilo quoque Dux Bavarix advenerat, & Fidelitatem promiserat, juramentis gravissime obstringens, nam primo Reliquias, quas Rex semper portare solebat, manu contigit; deinde supra tumulos S. Dionysii in Francia, S. Germani Parisiensis, & S. Martini Turonensis, quo se cum Proceribus Boicis contulerat, eandem promissionem renovavit.

§. XXX.

*Pauli Papæ Ædificia.**Ann. Petav.**Paul. epist. 6.**Cod. Carol.*

27.

Cum Bertrada Regina hoc anno 757. filioliolam, cui nomen Gisella datum, enixa esset, Rex Pipinus linteolum, quo parvula e sacro fonte levata involuta fuerat, per manus Wulfardi Abbatis S. Martini Turonensis ad Paulum Papam transmisit, quod donum Papa suscepit tanquam certum pignus, Regem velle, ut Gisellam loco filix suæ spiritualis haberet, ac si eam suis manibus e fonte Baptismi levasset; populo deinde in Ecclesia S. Petronillæ congregato, in memoriam Regis dedicavit Altare, & Missa celebra-

ta sub Altari linteum, quod receperat, ^{Sæcul. VIII.}
deposuit. ^{A. C. 761.}

Ecclesia S. Petronillæ in Vaticano e- ^{Anast.}
rat prope S. Petrum, quo Paulus Papa ^{Paul. ep. 12.}
transferri curavit hujus Sanctæ corpus, ^{to. 6. Conc. p.}
ex antiquo Cœmeterio, ab ejus nomine ^{1690. Sigeb.}
dicto, effossum. Nam hujusmodi Cœ- ^{Chr. an. 758.}
meteria extra urbem posita, diu negle-

cta, & ædificia ad ea pertinentia colla-
psa fuerant, illo præsertim tempore, quo
Aistulphus Romam obsidebat. Ergo ^{Sup. n. 16.}

Paulus Papa Sanctorum corpora inde
translata, solemnè pompa in Urbem in-
vecta, congruo honore in Titulis, Dia-
coniis, Monasteriis, aliisque Ecclesiis se-
pelivit. Præterea in Ædibus suis pater-
nis Ecclesiam in honorem Pontificum
S. Stephani Martyris & S. Silvestri Con-
fessoris construxit, & magnam vim Reli-
quiarum illo contulit. Ut vero etiam
Officium Divinum ibi celebraretur, Con-
gregationem Monachorum ibidem fun-
davit additis pinguibus redditibus; id e-
nim apparet ex aliquo Privilegio, Leon-
tio Abbati concessio in Synodo, cui Epis-
copi viginti tres, Presbyteri Ecclesiarum
Romanarum Titulares octo, & Archi-
diaconus subscripserunt. Dies huic Sy-
nodo apposita est secunda Junii, anno re-
gnantis Constantini quadragesimo, Indi-
ctione decima quarta, nempe anno Salu-
tis septingentesimo sexagesimo primo.

Anast.

S. 4 Eccle-

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

Sup. n. 26.

Ecclesia dicti Monasterii marmore ornata erat & opere vermiculato, Ciborium autem seu Tabernaculum (*) argenteum. Græci erant hujus Congregationis Monachi, atque conjectura est, fuisse numero illorum qui suadente S. Stephano Auxentino Romam confugerant, ut Persecutioni Constantini Imperatoris se subtraherent.

Paulus Papa aliam præterea Ecclesiam ædificavit Romæ in platea sacra prope Templum Romuli in honorem SS. Apostolorum Petri & Pauli, illo loco, quo tempore Martyrii sui oraverant, & vestigia genuum eorum petrae impressa dicebantur.

Item in Vaticano intra septa Ecclesiæ S. Petri extruxit Oratorium Sanctæ Virginis opere Musivo & aere pretioso decoratum. Inter alia visebatur Statua Sanctæ Virginis ex argento deaurato centum librarum. Atque in eodem loco sepulchrum sibi condidit.

§. XXXI.

(*) Tabernacle. Heißet bey unserm Protestanten auf der 324. Seite, Sacramentshäuslein. Auf der folgenden Seite hat er gegeben *Lettres datées*, Regierungsiniegel. Es war nicht das Regierungsiniegel, sondern nur das Jahr der Kayserlichen Regierung angesetzt.

§. XXXI.

Sæcul. VIII.

A. C. 761.

Epistolæ Pauli Papæ ad Pipinum.

Epistolæ pleræque, quas habemus, Pauli Papæ, ad Regem Pipinum directæ sunt, quibus auxilium petit, tum contra Græcos, qui in Italia cum Longobardis consiliis Ravennæ inhiabant, tum contra Longobardos, & Desiderium Regem, qui in pactis observandis & restitutione Civitatum adhucdum tergiversabatur. Hæc negotia minutatim enarrare nolo quæ sunt mere temporalia; quamvis Papa Antecessoris sui exemplum secutus, ea semper cum spiritualibus confundat. (*) Quasivero Longobardi Christiani, & ultra annos quinquaginta Catholici, plus hostes Religionis essent, quam Heruli & Gothi Ariani, quorum imperium Papæ non detrectaverant; aut

S 5

quasi

(*) Hic reflectendum ad dicta in Nota ad Num. XVII.

Ceterum, quamvis etiam aliis modis potuisset, hac tamen ratione, & non alia, nempe Regum Francorum Patrocínio & præsidio placuit Divinæ Sapientiæ Romanorum Episcoporum Successionem, quæ in ceteris Sedibus Apostolicis interiit, conservare. Sane parum opis contra Saracenos, tunc temporis Christiano orbi formidandos, in Desiderio Longobardorum Rege fuisset, qui vix non precario † Regnum † *Sup. §. 25.* impetraverat.

Sæcul. VIII. quasi Regi Franciæ libera facultas non
A. C. 761. fuisset examinandi, an causa esset iusta,

Sup. Lib.
XXIX. §. 34
L. XXX.
§. 27. 49.

Cod. Carol.
epist. 6.

Cod. Carol.
ep. 35. ibid.
ep. 39.

& præterea an Francorum Reipublicæ expediret Longobardis bellum inferre.

Id porro notandum, quod Epistolæ hujus Papæ, sicut etiam aliorum, diem appositam habeant Regni Imperatorum Constantinopolitanorum, utpote legitimorum Civitatis Romanæ Principum, & quod Senatus, Populusque Romanus Pipino scribentes Papam non Principem, sed solummodo Pastorem & Patrem suum appellent.

Illud quidem verum, Papæ adversus Græcos ad Pipinum scribenti, curæ fuisse, causam agere Religionis, quam illi in Oriente persequebantur; nam, ut Rex rerum statum plenius cognosceret, misit ei Pontifex descriptum exemplum Epistolæ, a Patriarcha Alexandrino ad se datæ, quam Monachus nomine Cosmus attulerat; unde elucescebat, Fidem Episcoporum Orientalium integram, & magnum pro ea conservanda zelum esse. Ad summum Pontificem delatum fuerat, Marinum Ecclesiæ Romanæ Presbyterum, in Francia degentem, Georgio Imperatoris Constantini Legato consilia suggestisse Regis Pipini suisque rebus noxia; unde Regem rogavit, ut Marinum Presbyterum, in quacunque visum fuisset Ditionum suarum Civitate, Episcopum

pum ordinari juberet. Ut pœniteat Sæcul. VIII.
 eum, subjunxit Papa, criminis sui, & ne A.C. 761.
 dæmon turbatam hominis mentem na-
 ctus, dum ambitione inflat, incautum
 perdat. Hoc castigationis genus omni-
 no singulare fuit; sed Episcopatus in ter-
 ra adeo remota Romanæ Ecclesiæ Pres-
 bytero honestum exilium videri poterat.
 Itaque Rex Pipinus propenso in Mari-
 num animo Papam rogavit, ut ipsi Titu-
 lum S. Chrysogoni conferret, misitque Cod. Carol.
 Papa Institutionis litteras, dicens, factu- ep. 25. embol.
 rum se semper, quod Regi gratum sci-
 ret. Ex ista quoque re, quam referam, Ep. 31. epist.
 cognoscitur, quantum Paulus Papa in 9. Carol. 43.
 omnibus Pipini offensam effugere con-
 retur, nam cum Remedius seu Remigius
 Regis frater & Archiepiscopus Rotho-
 magensis Simeoni Ecclesiæ Romanæ
 Cantori, in Francia tunc versanti quos-
 dam Monachos tradidisset, in cantu Ec-
 clesiastico erudiendos, & priusquam eun-
 dem callerent, Papa Simeonem Romam
 revocasset, scripsit Rex, id Archiepisco-
 pum Remigium vehementius dolere,
 moxque respondit Papa: *Certissimum
 habe; quod, nisi fatis cessisset Georgius,
 Cantorum nostrorum Rector, nunquam
 ausi fuisset Simeonem a servitio Fra-
 tris tui avocare. Nunc vero ei distri-
 cte præcepimus, ut missos a te Monachos
 maxima cura doceat, providimus etiam,*
 ut

Sæcul. VIII. *ut commode habitent, & hic permaneant,*
 A.C. 761. *usque dum cantandi in Ecclesia artem*
 Cod. Carol. *plene didicerint.* In alia Epistola dicitur
 ep. 25. embol. *Mittimus vobis omnes libros, quos invenire potuimus, videlicet Antiphonale, Responsoria, Dialecticam Aristotelis, Libros S. Dionysii Areopagitæ, Geometricam, Orthographiam, Grammaticam, omnia Græce scripta, & horologium æternum, id est, tale quod solis lumine non indigebat, sive rotulis sicut horologia nostra, sive aqua moveretur, vel etiam arenula delabente constaret, quales antiquæ clepsydre erant.*

§. XXXII.

Persecutio in Oriente. S. Stephanus Auxentianus.

Interim Constantinus Imperator Catholicos sacrarum imaginum causa persecui non cessabat, præprimis Monachos, quos Anneomotettoi, id est, facem abominabilem, & ne quidem hominum memoria dignam esse dicebat. Anno Regni sui vigesimo primo, Jesu Christi septingentesimo sexagesimo primo flagris concidi usque ad necem iussit Andreæ Monachum celebrem, cognomento Calybitam, seu Cretensem, qui Imperatori impietatem suam exprobrabat, eumque alterum Valentem, alterum Julianum Apostatam, appellabat. Andreas passus

Theoph. an. 21. p. 363.

passus est in Circo S. Mamæ extra urbem, Sæcul. VIII.
 iussitque Imperator corpus ejus in mare A. C. 761.
 projici. At piæ ipsius sorores ablatum Cang. C. P.
 in quodam loco *Chrysis* dicto, unde & Lib. II. p.
 ipsi nomen hæsit, sepelierunt. 107. n. 16.

Ecclesia ejus memoriam decima se- Mart. Rom.
 ptima Octobris honorat. 17. Octobr.

Sub idem tempus cum fama S. Ste- vit. S. Steph.
 phani Abbatis in Monte Auxentiano ad to. I. annal.
 Imperatorem pervenisset, misit ad eum gr. p. 457.

Patricium, nomine Callistum, cum man-
 datis ejusmodi: *Dic ei meo nomine, quod*
pietatis ejus amator cum sim, jubeam
ipsum Definitioni Concilii nostri subscri-
bere. Præterea Dactylos, ficus, & quæ-
dam alia edulia monasticæ professioni con-
venientia ad eum defer. Callisto, quod
 sibi imperatum fuerat, facienti Step-
 hanus respondit: *Domine mi! Definitioni*
Conciliabuli hujus, Doctrinam Hæreti-
cam proponentis, subscribere nequeo, nec
Prophetæ maledictionem in me provoca-
re volo, si dulce esse dicerem, quod est a-
marum. Pro adoratione Sanctarum i-
maginum mori paratus sum, & Impera-
torem Hæresiarcham, qui eas rejicere au-
sus est, contemno. Tum dextram in pu-
 gnum contrahens adjecit: *Etsi plus*
sanguinis mihi non superesset, quam
quantum hæc vola caperet, totum pro
Jesu Christi imagine profundere cu-
pio. Alimenta vero, quæ misit, ad eun-
dem

p. 458.

Is. 5. 20.

Sæcul. VIII. *dem reporta; oleum enim peccatoris non*
 A.C. 763. *impinguet caput meum.*

Psal. 140. 5. Imperator tantæ audaciæ responso
 ad iracundiam incitatus Patricium addi-
 tis militibus illuc remittit cum mandato
 Stephanum e sua Cellula abstraheret, &
 ad Monasterium inferius deductum cu-
 stodiret, donec nunciari juberet, quid
 de ipso decrevisset. Erat autem S. Ste-
 phani Cellula angusta caverna in verti-
 ce petrae, cubitum unum & dimidium

p. 432.

longa, & duos alta. Qua autem Orien-
 tem spectat, loculum foderat, in quo o-
 rabat, sed tam humilem, ut non nisi in-
 clinato corpore ibi esse posset. Reliqua
 pars hujus specus sine tecto erat, pote-
 ratque verius sepulchrum quam Cella
 dici. Discipulis suis interrogantibus,

p. 435.

Matth. 7. 14. respondit: *Arcta via est, quæ ducit ad*
vitam. Ibi igitur Vir Sanctus solis at-
 doribus, hyemisque rigori expositus per-
 durabat. Vestimentum erat tunica pel-
 licea, quam catena ferrea decussata ab
 humeris usque ad renes, ubi clavis con-
 nexa erat cingulo ferreo, rursusque alteri
 sub axillis, circuibat.

p. 459.

Milites ad hanc Cellulam pervenien-
 tes inde Virum Sanctum eruunt, por-
 tantque; nam, cum semper in illo specu
 perseveraret, curvata pertinaciter erant
 genua, quæ nec erigere poterat nec mo-
 vere.

vere. Præterea continua abstinentia Sæcul. VIII.
vires omnes exhausterat. Itaque mili- A. C. 763.
tes novo spectaculo attoniti & commi-
seratione moti e terra junctis viribus le-
vant, monent, ut manus humeris ipso-
rum imponeret, & ipsi genua infirmi su-
stentant. Ita ad cæmeterium Auxentia-
num deferunt, & cum suis Monachis in-
cludunt. Ipsi ad portam excubant, Im-
peratoris mandata expectantes. Interim
S. Stephanus cum Monachis orationem
decantabat hujusmodi: *Sanctam imagi-
nem tuam, Domine! adoramus.* Et dein-
de aliam: *Incidi in latrones cogitatio-
num mearum, qui me spoliaverunt.* Vo-
lebat dicere, quod e quiete sua excitus,
& a dulcedine contemplationis fuisset ab-
stractus. Hæc audientes Excubitores
dicebant: *Reverabi Monachi, dum inno-
xii male habentur, merito nos latronibus
æquiparant.* S. Stephanus & socii ejus
ita inclusi sex dies sine cibo persevera-
runt; at die septimo adest alius miles ab
Imperatore missus, qui Virum Sanctum
in suam Cellulam reduxit. Quippe Con-
stantinus cogebatur expeditionem susci-
pere in Scythas, id est, in Bulgaros, qui
mense Junio anno Constantini vigesimo
secundo, Indictione prima, seu anno se-
ptingentesimo sexagesimo tertio Roma-
nos laceffere cœperunt. Milites habitu-
ri se S. Stephani precibus comendarunt.

Theoph. p.
364.

§.XXXIII.

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

§. XXXIII.

Anna traducta.

p. 461. vit. **A**t Callistus Patricius cuidam Monachorum S. Stephani, cui nomen Sergius, secreto locutus pecuniam dedit & plura promisit, si S. Abbatem criminis deferre vellet. Sergius postquam Patri clam nocere frustra tentasset, Monasterio egressus Aulicalamum Tributis in Sinu Nicomediensi pendendis Præpositum adiit, quo adjutore libellum accusationis Imperatori offerendum concinnavit. In eo dicebat: *Primo, Stephanus te tanquam Hereticum anathematizavit, & maledicta ingerere necdum cessat.* Et post alia commentitia addebat: *Seduxit feminam nobilem, quæ alitur in Monasterio inferiore, unde noctu pro stupri consuetudine ad ejus cellulam evadit.* Erat hæc fœmina vidua, quæ liberis carens rebus omnibus venditis, relicta patria, familiaque, Auctore S. Abbate Institutum Monasticum amplexa fuerat. Mutato nomine eam Vir Sanctus Annam appellaverat, in filiam adoptivam receperat, & in Monasterium mulierum infra montem positum missam illius congregationis Præpositæ sollicitè commendaverat.

437.

p. 461. Calumniatores hujus mulieris mancipium quoque, quod ei serviebat, donis corruptum & promissis (nimirum libertatem

tatem & nuptias cum quodam Regiæ mi-
nistro pollicitabantur) impulerunt, ut
quæcunque ipsi vellent, de Domina &
Stephano, in iudicio mentiretur.

Ergo libellum accusationis ad Impe-
ratorem per cursorem in Scythiam mit-
tunt. Ille libello perlecto protinus Pa-
tricio Antheo, quem interim, dum ipse
bellum gerit, Civitati Constantinopoli-
tanæ præfecerat, scripsit in hunc mo-
dum: *Volumus, ut ad montem Auxen-*
tianum incunctanter te conferas, in quo
quædam scorta sub pietatis prætextu de-
gunt, quarum tu unam, cui nomen Anna
est, per publicos equos quam celerrime ad
nos mitte. Antheus mandata impigre
peragens ad Monasterium pervenit, cum
Sacra illæ mulieres Horæ tertiæ Laudes
Deo canerent; tum confestim satellites,
quibus cinctus erat, gladios stringunt,
& Ecclesiam intrantes militari clamore
& fulgore armorum scæminas terrent.
Mox cantus Ecclesiasticus in ejulatum
desinit. Aliquæ intra Sanctuarii cancel-
los se abdunt, aliæ sub Altare, aliæ ad
montem excurrunt. Abbatissa vero,
quæ in Cellula quiescebat, audiens tu-
multum intrepido animo egreditur, at-
que, *Quid perpetratis, inquit, viri, cum*
Christiani sitis? Si in Deo speratis, cur
Barbarorum & Infidelium more in mu-
lieres Deo sacras impetum facitis? Illi

Hist. Eccles. Tom. X.

T re-

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

p. 462.

p. 463.

Anna falso
accusata.

Sæcūl. VIII.

A. C. 763.

463.

responderunt leniter: *Annam Stephanus Amasiam nobis dede, hoc enim Imperatoris Edictum poscit.* Ipsa eam protinus ac quamdam alteram nomine Theophanam accersens, *Abite filia mea,* inquit, *ad Imperatorem, ac prudenter ipsi responde.* *Ite, ite in pace, Dominus sit vobiscum.* Sorores humeros palliolis suis operiunt, flexis genibus orant, & accepta Matris Benedictione, proficiscuntur.

Postquam igitur in castra adductæ sunt, Imperator sorores disjungi ab invicem jubet, & deinde accitam Annam in hunc modum affatur: *Mibi quidem nullo modo dubium est, quin ea omnia vera sint, quæ de te ad me perlata fuerunt, novi enim feminei sexus fragilitatem. Itaque jam cuncta mihi sine dissimulatione detegas, volo; nimirum quo pacto prostigiator iste huc te adduxerit, ut paternam hæreditatem pro nibilo duceres, ac denique hanc tenebrarum vestem indueres.* Sic Imperator habitum Monasticum denotabat, quod nigri coloris esset. Anna respondit: *Domine! en! corpus meum tibi proponitur; ferro, igni excruciatum occide etiam, nihil aliud ex Anna audies quam quod verum est. Nempe Sanctum hunc Virum esse, & mihi animæ meæ salutem attulisse.* Obrigit ad hæc Tyrannus, & immotus sedit lævæ manus digitum (ut illi in more erat) præmor-

dens, ac dextram manum in orbem tor- Sæcul. VIII.
 quens, Annam sedulo custodiri jubet, A. C. 763.
 ipsius autem comitem invitam licet &
 repugnantem domum reverti; quo etiam
 ut rediit, Antistiti suæ ac S. Stephano
 cuncta exposuit.

Ubi Imperator Constantinopolim re-
 diit, Annam in carcere Thermarum (erat
 autem mire caliginosus) ferreis vinculis
 ligatam includi jubet, ac deinde per Cu-
 bicularium quemdam hæc ei significat :
*Crastina die, cum interrogaberis, fac co-
 ram omnibus vera dicas, parce tibi ipsi,
 & cum Imperatrice honestam vitam de-
 ge. Præsto enim est ancilla tua, quæ e-
 tiam, si ea, quæ perpetrata sunt, inficia-
 ri volueris, te convincet, quod immemo-
 randi commercii cum Stephano rea sis.*
 Anna ducto altum suspirio respondit
 brevissime: *Vade, amice! vade, Dei vo-
 luntas fiat.* At Imperator cum ingen-
 tem hominum cœtum ante Palatii car-
 cerem postridie mane collegisset, virga-
 rum fasce in oculis ejus posito, inquit,
*His corpus tuum lacerabitur, nisi exe-
 crandos Stephani concubitus in apertum
 proferas.* Ipsa, cum nihil responderet,
 ab octo viris valentissimis in aere ad for-
 mam crucis extenditur, ac per diu in ven-
 tre & tergo tunditur. Quæ nihil nisi
 pauca hæc verba: *Non novi virum,
 quemadmodum ipse ais, non novi.* Do-

T 2

mine

Sæcul. VIII.

A. C. 763.

p. 468.

mine miserere! At vero versipellis illa ancilla, quæ jurejurando eam accusaverat, jussu Imperatoris in ipsius conspectu stans & adversus eam manus extendens, etiam ipsam conspuere non verebatur. Imperator videns eam obticere, verberum multitudine confectam credidit & in quodam urbis Monasterio includi iussit. Exinde nulla amplius de hac famina recurrit mentio. (*)

§. XXXIV.

Georgius Pseudo Monachus.

p. 469.

Imperator ad alias adversus S. Stephanum fraudes comparandas animum convertens (quærebat enim S. Virum interficere) postridie Georgium Syncletum juvenem sibi carissimum accersitum ita alloquitur: *an tanta amoris tui erga me vis est, ut audeas pro me mortem oppetere?* Id cum juvenis jurejurando affirmaret, Imperator eum osculatus, inquit, *en, novum habemus Isaac!* & adjecit: *non jubeo, ut mea causa mortem subeas, verum hoc unum te rogo, ut ad Auxentianum montem propere te conferas, atque omni memoria indigno Stephano persuadeas, ut tibi Monasticum habitum imponat.*

(*) Addit Cardinalis Baronius: *Ibi quidem diem clausisse extremum Martyre dignum putamus.*

nat, quod cum contigerit, statim ad nos
 quam celerrime poteris, redeas. Ille lu-
 benti animo obsequitur, confestim ad
 montem vadit, & primum in loco vir-
 gultis pleno delitescit; unde media no-
 cte egressus ante fores Monasterii clama-
 re cœpit, a via se aberrasse, & timere,
 ne a feris abriperetur devorandus, aut in
 voraginem rueret. S. Stephanus Mari-
 no Discipulorum suorum præcipuo im-
 perat; hominem admitteret; qui ad Ab-
 batis genua se abiciens Benedictionem
 petit. Statim ab indumentis atque a
 genis prorsus abrasis agnovit Abbas,
 quod a Regia veniret. Nam Imperator
 omnibus tam juvenibus quam senibus
 barbam ad cutem usque radere præce-
 perat. Georgius, quin ex Aulicorum
 numero esset, minime inficias ivit, &
 adjecit: *Flagitiosissimus Imperator me &*
socios meos pene in Judaismum abripuit,
atque in animæ periculum ingens incidi.
Tandem persentiscens, in quo malo versa-
rer, Deo ducente hac properanter veni.
Quocirca Venerande Pater! ne me abji-
cias de tua societate, sed Angelicum Habi-
tum concedas. S. Stephanus, nequeo, in-
 quit, *Fili! bujusmodi rem aggredi, ne quid*
mibi periculi a Tyranno creetur, qui id
ipsum prohibuit, & timeo, si ad ejus noti-
tiam id devenerit, ne te cum animæ tuæ
periculo ex hoc loco rapiat. Georgius

Sæcul. VIII.
 A. C. 763.

p. 470.

p. 471.

T 3

repo-

Sæcul. VIII. reposuit: *rationem Deo pro anima mea*
A. C. 763. *reddes, nisi me sine ulla cunctatione deton-*
sum in Monachorum ordinem adscribas.
 Nec instare cessavit, donec Abbas con-
 sensisset, eum habitu Novitiorum in-
 duere.

p. 472. Dum hæc in Monasterio aguntur, Im-
 perator ingenti populi multitudine col-
 lecta stans in gradibus Theatri in Hip-
 podromo dixit: *tædet me vivere ob-
 fandi Monachorum agminis nequitiam.*
 Exclamavit populus: *Ne vestigium qui-*
dem Monastici habitus in tua urbe super-
est. Tum ille iratus est editiore voce:
insidias eorum nullo pacto ferre queo. Om-
nes enim meos subdolo animo ad se pertr-
xerunt, atque etiam Georgium Syncletum
meum a latere meo abreptum avulsumque
Monachum effecerunt. Cæterum cura no-
stra in Dominum conjicienda est, brevi
quod expetimus dabit, oremus! Interim
 p. 473. S. Stephanus Georgium, cum per triduum
 novitiorum vestem gessisset, accersit,
 proluxa oratione instruit, detondet, &
 Monastico Habitu adornat. Sed ecce!
 iterum triduo elapso impostor a monte
 aufugiens ad Aulam rediit. Imperator
 venientem ambabus ulnis amplexus, in
 alteram diem totius populi Conventum
 in Theatro denunciari jubet. Steterunt
 cujuscunque conditionis homines usque
 adeo conferti, ut plurimis spirandi liber-
 cas

tas adimeretur. Exclamavit vero Imperator: *Exaudivit Deus preces meas! reddidit mihi virum, quem quærebam.* Ac simul populo spectandum Georgium produxit, quem cum promiscua illa multitudine in habitu Monachi conspexit, exclamavit: *obtruncetur quamprimum nefandus iste! obtruncetur!* Id nempe de Stephano intelligi volebant. (*) Tum, jubente Tyranno, Georgio Sacram Epomidem (seu Scapulare) & deinde cucullum detrahunt, & de theatro projiciunt, quæ extemplo ab multitudinis pedibus conculcata sunt. Mox detractum eidem Analabum, seu redimiculum, quod e Monachorum collo pendeat in pectore decussatum, manibus arripiens Imperator undique contorquebat, sciscitatus, quidnam istud esset. Senator aliquis, cui nomen Dracontius, *projice, inquit, Auguste! est enim Diaboli laqueus.* Hoc quoque una cum cingulo omnium pedibus conculcatum. Tum quatuor viri Georgium omni tegumento privatum in terram prosternunt, atque ab impuritate vestium Monasticarum purgaturi in

T 4

jacen-

(*) Imo populum Georgio hoc malum fuisse precatum apparet ex verbis adjectis ab Auctore vitæ S. Stephani apud Card. Baronium: *Cæterum ab Imperatoris mente & sententia prorsus aberrabant.*

Sæcul. VIII.
A. C. 763.Copronymi
fraudes.

p. 474.

Sup. l. XX.

S. 8.

p. 475.

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

jacentis caput, vas aquæ amplissimum effundunt. Tandem militarem vestem imponunt, & Imperator suis manibus ense ipsius humeris appenso, eum Hippocomi sui Dignitate ornat.

p. 376.

Mittit deinde Imperator ad Montem Auxentianum militum multitudinem, qui S. Viri Discipulos disturbant, Monasterium & Ecclesiam igni absumunt, in cineres redigunt, a fundamentis destruant. S. Stephanum vero e spelunca abreptum, ad Calcedonis navale abducunt. Quidam S. Virum fustibus cædebant, manus collo injiciebant alii, alii tibias laniabant per spineta trahentes. Erant etiam qui in venerandam ejus faciem conspuerent, illudentes, & sexcenta in eum diæteria jacentes. Tandem, quia incedere non valebat, lembo impositum juxta littora ad Monasterium Philippici, prope Chrysopolim abducunt, includunt, & de ipsius statu certiores faciunt Imperatorem, qui promulgari jussit, capitalem pœnam in eum esse lancitam, qui ad Auxentianum collem vel solum appropinquare ausus fuisset.

§. XXXV.

Episcopi ad Stephanum missi.

Exinde Imperator Episcopos quinque accersitos, Iconoclastarum præcipuos, videlicet Theodosium Ephesinum,
Cor.

Constantinum Nicomediensem, Constantinum Nacoliensem, Sisinnium Pastiliensem & Basilium Tricacabanum, cum Patricio Callisto, Comboconone Archinotario, & alio officiali, nomine Masario, ad Constantinum Patriarcham Constantinopolitanum misit, additis mandatis, ut simul omnes ad Monasterium Chrysopolitanum pergerent. At Patriarcha, cui nota erat virtus & scientia S. Stephani, ire recusavit. Ceteri igitur illuc se conferunt portantes secum Conciliabuli sui Definitionem. Ubi ad Monasterium pervenerunt, peracta in Ecclesia oratione, super gradus, quibus ad balneum ascendebatur, confident, jubentque vocari S. Stephanum. Ille advenit a duobus viris sustentatus, vincula ferrea in pedibus habens; cui spectaculo Episcopi illacrymati sunt. Theodosius Ephesinus ad eum dixit: *Vir Dei! quomodo tibi in mentem venire potuit, ut nos haberes Hæreticos, & opinionem tuam Doctrinæ Imperatorum, Archiepiscoporum, Episcoporum, & Christianorum omnium præferres? vel forte nos omnes id agere putas, ut animas nostras perdamus?* S. Stephanus huic Episcopo gravi sermone respondit: *Memento, quid Elias Prophetæ Achabo dixerit; non ego turbavi Israel, sed tu & Domus Patris tui. Vos novam opinionem in Ecclesiam invexistis.*

T 5

Vobis

Sæcul. VIII.
A.C. 763.Sup. §. 7.
vit. p. 478.3. Reg. 18.
17.
p. 479.

Sæcul. VIII. *Vobis cum Propbeta dicere possumus: ad-*
A. C. 763. *stiterunt Reges terræ, Principes & Pastro-*
Psalm. 2. 2. *res convenerunt in unum adversus Jesu*
Christi Ecclesiam, & in suis cogitationi-
bus evanuerunt. Tunc Constantinus Ni-
comediensis, triginta quinque annos na-
tus juvenili fervore surrexit, Sanctum
Abbatem humi sedentem pede percuf-
furus; sed prævenit eum prætorianorum
aliquis, & Viri Sancti ventri pedem im-
pegit, quasi coacturus, ut surgeret.

Senatores Callistus & Comboconon
 Constantini Episcopi impetum cohiben-
 tes dixerunt ad S. Stephanum: *Alteru-*
trum tibi eligendum offertur; vel subscri-
bendum, vel tibi legi, Patribus, Impera-
toribus refractario moriendum. Sanctus
 p. 480. *Philip. 1. 21.* *Vir respondit: Mibi vivere Christus est,*
ac pro Sancta ejus imagine mori gloria &
lucrum meum. Verum legatur Definitio
Concilii vestri, ut cognoscam, an quid-
quam rationi consentaneum contra Im-
gines afferat. Mox Constantino Naco-
liensi titulum legenti in hunc modum:
Definitio S. Concilii septimi Oecumenici,
S. Stephanus signum manu dedit, ut sile-
ret, & dixit: quomodo Sanctum dici pot-
est Concilium, quod Res Sanctas profana-
vit? nonne aliquis Episcoporum vestro-
rum in vestro Concilio a vivis probis ac-
cusatus fuit Patenam Sanctis Mysteriis de-
stinatam ideo conculcasse, quod Imagines
Jesu

*Jesu Christi, Matris ejus, & Præcurso- Sacul. VIII.
ris ejus in ea conspicerentur? vos vero ei- A. C. 763.
dem Munus Episcopale asseruistis, & Ac-
cusatores ejus tanquam Idolorum fauto-
res excommunicastis. Quanta impietas!* p. 481.
*nonne titulum SANCTORUM Apostolis,
Martyribus aliisque viris justis rapuistis,
eos simpliciter Apostolos vel Martyres ap-
pellantes?*

*At rursus, quo pacto Concilium istud
Oecumenicum esse possit, a Papa Roma-
no (*) non approbatum, cum extet Canon
prohibens, ne Causæ Ecclesiasticæ sine ipso
definiantur? sed nec Patriarcha Alexan-
drinus, nec Antiochenus, nec Jerosolymi-
tanus illud approbarunt. Ostendite eorum
litteras. Et tandem qua ratione septimum
Con-*

(*) En Testimonium S. Viri ad Ecclesiam Con-
stantinopolitanam pertinentis contra Protestan-
tes invidum! unde liquet nullam Synodum sine
approbatione Episcopi Romani vel in Hollandia
vel ubicunque terrarum celebratam majoris Au-
toritatis esse posse, quam Constantini Imperato-
ris Conciliabulum.

Wenn man von unserm Protestanten, welcher
tausend solche Zeugnisse wider sich selbst aus dem
Fleury übersetzt, verlangen sollte, daß er dem
H. Stephanus eine Antwort gebe, würde er ein-
mal so wenig als die an denselben von Constanti-
no geschickte Bischöfe nur etwas erträgliches her-
vor bringen können.

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

Concilium vocatur, quod sex Conciliis prioribus non consentit? Basilius dixit: *In quo autem nos Conciliis prioribus ad-versati sumus?* S. Stephanus respondit: *An non ad celebranda Concilia Patres in Ecclesiis convenerunt? an in istis Ecclesiis non erant Imagines a Patribus receptæ, & adoratæ? responde mihi, Episco-pe!* Basilio dictis annuente, Sanctus Stephanus levatis in Coelum oculis suspirans & manus extendens dixit: *Quicumque non adorat Dominum Nostrum Jesum Christum in sua imagine secundum Humanitatem inclusum, Anathema sit!* cum plura addere vellet, tantam libertatem in viro obstupescences & pudore obruti Mandatarii surgunt, nec aliud jubent, quam ut custodiae traderetur. Constantinopolim reduces interrogat Imperator, quid effecissent, & ceteris Episcopis dissimulare conantibus, Callistus dixit: *Victi sumus, Auguste! viri hujus, mortem contemnentis, argumentis.* Imperator ira ardens illico scripsit sententiam, qua Vir Sanctus in Insulam Proconesum prope Hellespontum relegabatur.

p. 483.

§. XXXVI.

Exilium S. Stephani in Proconeso.

Decem & septem integros dies, quos in Monasterio Chrysopolitano S. Stephanus

phanus consumpsit, nihil prorsus cibi at-
 tigit, tametsi Imperator plurima ad eum
 alimenta mitteret; sed ille, sicut ante,
 omnia remittebat, nolens ab excommu-
 nicato quidquam accipere. Antequam
 illinc excederet, illius Monasterii Præfe-
 ctum ægrotantem & a Medicis dereli-
 ctum, dicto citius, sanitati restituit. In
 Insulam Proconesum delatus in spelunca
 deserta amœni aspectus, quæ in littore
 maris prope Ecclesiam S. Annæ Sacram
 sita erat, sibi domicilium elegit, herbas ibi
 nascentes opiparæ instar mensæ habens.
 Discipuli ejus e monte Auxentiano de-
 pulsi, cum locum exilii comperissent, in
 Proconesum Magistrum secuti sunt, duo-
 bus solum exceptis, qui a S. Viro defece-
 runt, videlicet Sergius S. Abbatis obtre-
 ctator, & Stephanus, qui olim Callisti Pa-
 tricij minister e manibus S. Stephani Ha-
 bitu Monastico recepto etiam Monaste-
 rii Presbyter ordinatus fuerat. Hunc
 igitur Imperator Sophiani Palatii Capel-
 lanum constituit, & ambo vestimenta
 sæcularia induerunt. Ceteri vero S. Ste-
 phani Discipuli omnes Proconesum ap-
 pulsi se ipsius Disciplinæ sicut prius sub-
 jecerunt, & Monasterium construxerunt.
 Mater quoque ejusdem & Soror relicto
 Monasterio Trichinaritano, ubi dege-
 bant, ipsum adierunt, & contubernium
 in illa Insula amplexæ sunt. Illic itaque
 S. Ste-

Sæcul. VIII.

A. C. 763.

p. 485.

p. 486.

Sæcul. VIII. S. Stephanus extracta columna, ac supra
A. C. 763. eam angustissima quadam ædícula, in ea
 sese inclusit, ut ibi in rigore, cui adfue-
 verat, viveret, annos numerans quadra-
 ginta novem. Nempe id contigit anno
 763. natus enim erat anno primo Ponti-
 ficatus S. Germani Constantinopolitani,
 p. 405.
 Sup. l. XLI. Salutis nostræ anno septingentesimo de-
 s. 26. cimo quinto.

Eodem anno septingentesimo sexa-
 gesimo tertio, Constantini vigesimo
 Theoph. an. tertio, Cosmus cognomento Conami-
 23. p. 364. ta Episcopus Epiphaniæ, quæ est Ci-
 vitas Syriæ, a Civibus coram Theodoro
 Patriarcha Antiocheno accusatus, quod
 vasa Sacra dissipasset, cum ea non posset
 restituere, abjecta Fide orthodoxa ad
 Hæresin Iconoclastarum defecit. Hunc
 ergo communi consensu & sententia
 tres Patriarchæ Theodorus Antioche-
 nus, Theodorus Jerosolymitanus, Cos-
 mus Alexandrinus, & suarum Provincia-
 rum Episcopi condemnarunt, atque in
 Festo Pentecostes, post lectionem Sancti
 Evangelii, singuli in sua Civitate anathe-
 matizarunt. Sub idem tempus conti-
 git, ut Constantinus Imperator ex Pa-
 triarcha Constantinopolitano quæreretur:
 quid hoc Religionem læderet, si dixerim-
 us: *Mater Christi, & non Mater Dei?*
 at Patriarcha Principem complexus ait:
Domine! miserere nostri! ne tibi in men-
 tem

tem veniat sermo iste. Nonne vides, quan-
 ta execratione in tota Ecclesia Nestorius
 anathematizetur? Dixit Imperator:
 Ego discere volens interrogavi. Sed hæc
 inter nos dicta alios non perveniant. Alia
 die crumenam auro plenam manu tor-
 quens ex circumstantibus quærit; quan-
 tum eam valere crederent. Respondent,
 eam maximi esse pretii. Mox auro ex-
 tracto eandem quæstionem movet, &
 qui proxime adstabant, dicunt, eam jam
 nihili ferme æstimari. Tunc ille: *Ea-
 dem de Matre Dei ratio habenda est. Quan-
 do Jesum Christum in sinu gessit, maximi
 erat facienda; ast, illo egresso, fœmina est
 aliis similis.*

§. XXXVII.

Regula S. Chrodegangi.

Sanctus Chrodegangus Episcopus Me-
 tentis Romam profectus a Paulo Pa-
 pa obtinuit Corpora trium Sanctorum
 Martyrum Gorgonii, Naboris, & Naza-
 rii, quæ in tribus deposuit Monasteriis,
 nempe, Reliquias S. Naboris ad S. Hila-
 rium, hodie *Saint Avol*, in Diœcesi Me-
 tentis, S. Nazarii in Asceterio Laureshei-
 mensi, anno 764. prope WORMATIAM
 fundato, cujus primus Abbas fuit Gunde-
 baldus S. Chrodegangi frater. Reliquias
 vero S. Gorgonii in Monasterio Gorzensi
 anno 765. collocavit.

Eodem

Sæcul. VIII.
A. C. 763.*Theoster. vit.*
S. Nic. c. 4.
ap. Boll. to.
*9. p. 261.**Transl. S.*
Gorg. to. 4.
Act. SS.
*Ben. p. 204.**Sup. §. 8.*

Sæcul. VIII.
A.C. 763.

to. 6. Conc.
p. 1701.

Conc. Digl.
p. 1796.

inf. 1. XLIV
§. 21.

Eodem anno, Pipini decimo quarto S. Chrodegangus Concilio seu Conventui generali Gentis Francorum Attiniaci ad Axonam in Diœcesi Rhemensi celebrato interfuit. De hoc Concilio nihil nobis superest, nisi nomina Episcoporum, qui adfuerunt, numero viginti septem, & Abbatum septendecim. Ibi legitur pactum initum, vi cuius, si quis eorum fatis fungeretur, quilibet centies Psalterium recitari, & centum Missas a suis Presbyteris celebrari curaret; Episcopus vero ipse triginta Missas offerret. Ejusmodi pacta in aliis quoque Conciliis illius ævi occurrunt. Episcopi hujus Conventus præ ceteris noti sunt S. Chrodegangus Metensis, S. Lullus Moguntinus, Remedius Rothomagensis Regis frater, Megingaldus Herbipolensis, Williarus Episcopus Monasterii S. Mauriti in Valesis. Plures alii dicuntur quorundam Monasteriorum Episcopi, videlicet Lobesensis, S. Owani Eichstädtensis; hi enim abdicata Sede Episcopali secesserant in Monasteria in quibus erant Abbates, Episcopi titulum servantes. Inter simplices Abbates leguntur Fulradus Archicapellanus, qui primo loco ponitur, tanquam Abbas ad S. Dionysium. Postea leguntur etiam Abbates ad S. Germanum, Gemeticensis, Fontanellensis, Centulanus, Corbejenis, Rusbacensis & Senonensis ad S. Columbam. S. Chro-

S. Chrodegangum inprimis celebrem reddidit Clericorum Congregatio, quam in sua Ecclesia instituit additis redditibus sufficientibus, ut ab omni rerum temporalium cura liberarentur. Scripsit eis Regulam, exinde ab omnibus Canonicis receptam, (*) quam hodieque habemus.

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

Paul. Diac.
ap. Boll. 6.
Mart. to. 6.
p. 452.

No-

(*) Præter hanc genuinam Chrodegangi Regulam pro solis Canonicis Cathedralibus suæ Ecclesiæ Metensis & Matriculariis scriptam, extat alia, a quodam Interpolatore ad Canonicos aliarum Diocesium accommodata, & magna sui parte in Regulam Aquisgranensem pro Canonicis & Canonissis scriptam translata. At hæc Fleurius ex Regula Chrodegangi genuina, quæ in Actis Conciliorum Tomo IV. Parisiis ex Typographia Regia anno 1714. editis occurrit, excerptisse videtur, ut ipse insinuat, dum dicit, quod Regula S. Chrodegangi, quæ est incorrupta, triginta solum Articulos complectatur; nam interpolata, quæ post genuinam in dictis Actis pag. 1198. sub hoc Titulo: *Canonicorum Regula ab Anonymo quopiam interpolatore, ex Chrodegangi norma, Concilii Aquisgranensis Capitulis, atque aliunde consarcinata*, visitur, Capitulis LXXXVI. constat. Et præterea quæ de genuina affert Fleurius, in illis Articulis omnino leguntur.

Genuinam quidem Chrodegangi Regulam primus in lucem edidisse dicitur ex Manuscripto Bibliothecæ Vaticanæ Coletus in Collectione

Hi 7. Eccles. Tom. X.

U

Cor-

Sæcul. VIII. Nomen Canoniorum primitus omnibus
A. C. 763. Clericis dabatur, five quod in Canoni-
 bus seu in Indice Ecclesiastico essent con-
 scripti, five quod secundum Canones vi-
 verent. At posteriore tempore illis spe-
 ciatim datum est, qui vitæ communis In-
 stitutum, exemplum Clericorum S. Au-
 gustini, & ante ipsum S. Eusebii Vercel-
 lensis

Sup. lib.
XXIV. §.
40. 41.
Lib. XIII.
¶. 14.

Conciliorum anno 1729. quam ex Coletio Cle-
 rissimus vir Canonice nobis vicinæ inseruit suo
 libro, cui Titulus: *Vetus Disciplina Canonico-
 rum Regularium & Sæcularium.* Sed hæc Re-
 gula jam prius edita, & eadem esse videtur, ac
 illa, quæ in Actis Conc. supra dictis extat; quip-
 pe ad Titulum: *Incipit Regula Chrodogangi
 Metensis Episcopi.* In margine hæc leguntur:
*Ex Manuscripto Vatic. Andeg. & Fiscan. &
 Apographo Sirmondi. Extat & alia brevior,
 sed interpolata in Annal. Eccles. Franc. ad an-
 num 757. Alia rursum aliquantum discrepans
 ab utraque tom. I. Spicil. Dacheriani, ut dixi-
 mus.* Ecce! hæc etiam Regula ex Manuscripto
 Vaticano & aliis mutuata dicitur, atque Interpo-
 lata Regula, & Editioni Dacherianæ opponi-
 tur. Cumque Fleurius hunc Tomum suæ Histo-
 riæ Eccles. etiam anno 1714. vulgaverit, hanc Edi-
 tionem Parisiensem Actorum Conc. opera P. Har-
 duini videre potuit.

Ceterum DD. Canonici Regulares habent
 etiam peculiarem Regulam, quæ est brevissima,
 & duodecim Capitulis absolvitur, ex Capitula
 S. August. 109. hausa;

lenfis secuti, profitebantur. Hujusmodi Sæcul. VIII.
 Canonicis igitur S. Chrodegangus Regu- A. C. 763.
 lam suam composuit, totam ferme ex Re-
 gula S. Benedicti excerptam, nempe qua-
 tenus vita Monastica Clericis Ecclesiæ
 ministrantibus convenire poterat. (*)
 Sæpe Ordinem Romanum & Ecclesiæ Ro-
 manæ consuetudines adducit.

Regula S. Chrodegangi, quæ est in- to. 7. Conc.
 corrupta, triginta solum Articulos com- p. 1445.
 plectitur cum Præfatione, in qua Cano-
 num contemptum, atque Pastorum, Cle-
 ricorum & populi negligentiam deflet. c. 31.
 Clericos hujus Congregationis ad pau-
 pertatem strictam non obligat, sed vult,
 ut quicumque suscipi petierit, omnia Bo-
 na sua solemnè donatione Ecclesiæ Me- c. 32.
 tensi S. Pauli conferat. Usumfructum
 vero retinere possit, & facultatem de su-
 pellectile sua, quoad vixerit, decernendi.
 Presbyteri in sua potestate habeant
 Eleemosynas, quæ ipsis pro Missa sua,
 pro Confessione, (**) vel pro charitate
 ægrotantibus impensa datæ fuerint; nisi
 forte eleemosyna non uni soli, sed om-
 nibus

U 2

(*) Illa ætate præter Canonicos seu Clericos
 Cathedrali Ecclesiæ adscriptos non aliæ Cano-
 nicorum Congregationes extitisse leguntur.

(**) Argumentum pro Confessione auricula-
 ri contra Protestantes. Item, stipendia Missarum
 esse rem usu antiquissimam.

Sæcul. VIII. nibus de Congregatione fuerit collata.
A. C. 763. Nullibi antea quidquam occurrit de re-
 tributione particulari pro Missis, aut aliis
 functionibus Ecclesiasticis data. S. Chro-
 degango Judice utilius est eleemosynam
 toti Congregationi conferre quam singu-
 lis, quod Dei Misericordia plurimorum
 precibus facilius, quam oratione unius,
 etiamsi zelosissimus sit, moveatur.

6.4. Quod ad clausuram spectat, Canonici
 per diem libere exire possint. Sed sub
 noctem cuncti se conferant ad S. Stepha-
 ni Ecclesiam, Civitatis Metensis Cathe-
 dralem, ubi Completorium cantent.
 Postea non amplius liceat bibere, man-
 ducare, aut loqui usque mane post Pri-
 mam cantatam. Qui in completorio
 non fuerit, non intret, nec ostium passa-
 re audeat, donec tempus Nocturnorum

Regula Ca- advenerit. Nempe illo ævo adhuc dum
nonicorum. populus nocturnis horis interesse solebat.
6.3. Archidiaconus, Primicerius, vel Osta-
 rius neminem ab hac lege eximant, ni-
 talis subsit causa, de qua Episcopo ratio-
 nem reddere possint. Omnes Canonici
 in eadem Domo clausa habitabant, &
 in diversis Dormitoriis communibus sin-
 guli lectos suos habentes cubabant. Nul-
 la femina, nec Laicus sine licentia ex-
 pressa ingrediebatur. Si quis ad mensam
 fuisset invitatus, arma ponebat extra Re-
 fectorium, & post refectionem statim e
 clau-

clauſtro exhibit. Coquis etiam, ſi forte alicujus hominis Laici opera fuiſſet neceſſaria, poſtquam miniſtraverant, ex- eundum erat.

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

c. 5.

Canonici noctu hora ſecunda ad Nocturnos ſicut Monachi ſecundum Regulam S. Benedicti (*) ſurgebant, & illo intervallo a Matutinis uſque ad Laudes ne- mini licebat dormire, ſed legendum, cantandum, vel Pſalmi memoriae imprimendi erant. Qui per diem procul ab Eccleſia exiſtebant, ubi campana ſignum dari ad officium Divinum audiviſſent, illud in loco, in quo erant, recitare poterant. Clerici baculos manu non teneant in Eccleſia, niſi id infirmitas corporis exigat. Canonici illum locum domi teneant, qui ipsis pro tempore ordinationis ſuæ competit. Alter alterum veneretur, & nullus alterum nudo ſuo nomine compellet. Poſt officium Horæ primæ quotidie Capitulum habebitur. Legatur ibi unus Articulus Regulæ, Homiliæ, vel alius liber, qui ad devotionem

Sup. lib.
XXXII.

ſ. 14.

c. 6.

c. 7.

c. 2.

c. 8.

U 3 excitet

(*) Obſervandum, quod multi Tituli Capitulis præpoſiti iisdem verbis ac in Sacra Regula noſtra exprimantur verbi gratia : Capitulum ſecundum. De Ordine Congregationis. Tertium, ut omnes in unam dormiant. Decimum tertium, ut non præſumat alter alterum cædere aut excommunicare &c. Act. Conc. Tom. IV. Edit. Pariſ.

Sæcul. VIII. excitet audientes. Episcopus vel Præ-
 A. C. 763. positus mandata sua denunciât, & delin-
 c. 9. quentes corripiat. Capitulo finito sin-
 guli ad opus manuum sibi injunctum se
 conferant.

§. XXXVIII.

Alimenta & Vestimenta.

c. 20. De Alimentis statuitur, ut a Pascha us-
 que ad Pentecostem Canonici bis in
 die reficiantur, & carnibus vesci liceat,
 sola die Veneris excepta. A Pentecoste
 usque ad Festum S. Joannis bis refician-
 tur, sed carnes non comedant. A Festo
 S. Joannis usque ad Festum S. Martini bis
 reficiantur, atque diebus Mercurii & Ve-
 neris a carnibus abstineant. A Festo
 S. Martini usque ad Natalitium Domini,
 a carnibus abstineant, & usque ad No-
 nam jejurent. A Nativitate Domini
 usque ad Quadragesimam jejurent us-
 que ad Nonam diebus Lunæ, Mercurii,
 & Veneris, & his duobus diebus a car-
 nibus abstineant, aliis diebus bis refician-
 tur. Si inter has Ferias Festum incide-
 rit, in voluntate Præpositi sit dare licen-
 tiam vescendi carnibus. In Quadragesi-
 ma (*) jejurent usque ad Vesperas, &
 vetitum

(*) Der Protestant giebt das Wort, *Carême*,
Quadragesima, in den Fastnachten. Und gleich
 darunten: *Quando unica datur refectio*, man
 wird nach der Mahlzeit dreymal trinken,
 Viele andere Fehler zu geschweigen.

vetitum sit extra Monasterium manducare. In Refectorio septem mensæ sternantur. Supremæ accumbant Episcopus cum hospitibus & peregrinis, Archidiaconus, & quos Episcopus invitaverit. Ad secundam sedeant Presbyteri, ad tertiam Diaconi, ad quartam Subdiaconi, ad quintam alii Clerici, ad sextam Abbates, & quibus Præpositus licentiam dederit, ad septimam Clerici ex Civitate in præcipuis Festis. Panis mensura nulla ponitur. Prudentibus detur unum pulmentum, & duobus Canonicis duæ carnis portiones, cœnantibus autem una portio. Cibis Quadragesimæ etiam caseus accensetur. Potus singulis mensura præscribitur. Prudentes ad summum ter bibant, cœnantes vero bis, & ter, quando unica datur refectio. Qui a vino abstinent, Cerevisiam bibant. Omnes Canonici per vices in culina serviant, excepto Archidiacono, & quibusdam ministris aliis, qui in utilioribus occupantur.

In vestimentis hæc habeatur ratio. Media pars Clericorum, nempe Seniores, singulis annis accipiant Cappas novas, veteres autem junioribus dentur. Presbyteri & Diaconi, qui assidue deserviunt, singulis annis accipiant duas tunicas*, aut lanam, unde duæ tunicæ effici possint, & duas interulas*. Pro calceamentis

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

c. 21.

c. 22.

c. 13.

c. 24.

c. 29.

* Sarciles.

* Camifiles.

U 4

tis

Sæcul. VIII. tis singulis annis habeant unam pellem
 A.C. 763. vaccinam, & solearum quatuor paria.
 Ad coemenda ligna pecunia eis detur.
 Hi sumptus vestiarii & lignorum accipiebantur ab Ecclesiæ Metensis redditibus, qui tam in civitate, quam ruri colligebantur. Clerici Beneficia habentes, inde sibi vestimenta comparare tenebantur. Illa ætate adhucdum Beneficium dicebatur possessio fundorum, ab Episcopo concessorum.

c. 28. Cura singularis geratur Canonicorum ægrotantium, præsertim si proprias facultates non habeant. Seorsim habitent, & constituatur Clericus, qui invigilet, ut omnia necessaria præbeantur. Qui cum
 c. 10. Episcopo iter faciunt, vel soli, Regulam Congregationis, ut poterunt, observabunt.

c. 27. Rectores hujus Congregationis erant, primo Episcopus, & sub ipsius cura Archidiaconus & Primicerius, quos Episcopus castigare & deponere poterat, si officio suo deessent. Erat quoque Cellarius, Ostiarius, infirmis Præfectus, Custodes trium præcipuarum Ecclesiarum, S. Stephani, S. Petri, & Sanctæ Mariæ, qui ibi vel inde haud procul dormiebant, Regulæ tamen subjecti.

c. 24. 4.

§. XXXIX.

Pœnitentia.

Sæcul. VIII.

A. C. 763.

Clerici bis in anno Episcopo confiteantur, nempe sub initium Quadragesimæ, & a die decima quinta Augusti usque ad primam diem Novembris. Aliis vero temporibus, quotiescunque voluerint, vel Episcopo, vel illi Presbytero, cui id Episcopus suo nomine commiserit, confiteantur. Qui Episcopo confessus, aliquod peccatum celaverit, aut aliis Confessariis revelare voluerit, si Episcopus id quacunque ratione potuerit deprehendere, talem Disciplina corporali vel carcere puniat. Nunquam ante legi, Confessionem præceptam. Sed S. Chrodegangus istud præcipit, tanquam temperaturus antiquas regulas, præcipientes, ut omnes malæ cogitationes Præpositis revelarentur. Jubet, ut Clerici singulis Dominicis & in Festis majoribus Corpus & Sanguinem Domini Nostri accipiant, nisi peccatis impediuntur.

c. 14.

Canonicus gravioris peccati, puta, homicidii, fornicationis, adulterii, furti reus, primum flagellis cædatur, deinde in carcere includatur sub arbitrio Præpositi, & nemo cum ipso communicet. E carcere emissus iterum, si Præposito visum fuerit, pœnitentiam publicam peragat, id est, ad singulas horas officii ante fores

c. 15.

c. 17.

U 5

Eccle-

Sæcul. VIII.
A. C. 763.

Ecclesiæ veniat, & prostratus permaneat, donec omnes ingressi fuerint; tum officium stans extra Ecclesiam recitet. Illum abstinentiæ modum, qui sibi a Præposito præscriptus fuerit, servet. Qui admiserint peccata gravia, qualia sunt, inobedientia, seditio, murmuratio, detractio, ebrietas, jejunium violatum, aut quodcunque aliud Regulæ præceptum, bis secreto admoneantur, deinde publice, & si reus non emendaverit peccatum, excommunicetur. Si autem rudis admodum aut pervicax excommunicationis pœna non moveatur, punitio corporali subdatur. His culpis illud quoque accensetur, si quis prope Crucem non permanserit. Stabat hæc Crux in medio Claustrum, apud quam pœnitentiæ causa aliqui stare, aut flexis genibus orare ob leviores culpas jubebantur. Pro levioribus his culpis; si quis ad officium Divinum vel ad mensam tarde occurrerit, si aliquid fregerit, vel amiserit, pœna imponebatur arbitraria, & semper levior illi, qui se ipsum accusabat. Sub pœna excommunicationis nemini licebat cum excommunicato communicare. Privatis item non licebat excommunicare aut cedere alterum ob quamcunque causam, sed offensum a Præposito remedium quærere oportebat. Econtra nemo delinquentis causam defendendam in se suscipere sub præ-

vi. S. Lan-
deb. n. 5. to.
3. Act. SS.
Ben. p. 711.

c. 18.

c. 16.

c. 12.

c. 13.

prætextu amicitiae vel propinquitatis au- Sæcul. VIII.
deat. A. C. 763.

Clerici Congregationi illi non adscri- c. 86.
pti, sed extra claustra degentes in Civi-
tate Metensi, in diebus Dominicis & Fe-
stis ad Nocturnos & Matutinos venire in
Ecclesiam Cathedralem tenebantur. Ca-
pitulo, Missæ intererant, & in Refecto- c. 33.
rio septimæ mensæ sibi præparatæ affide-
bant. Canonicis licebat habere Cleri- c. 21. 30.
cos, qui sibi ministrarent, licentiam dan-
te Episcopo. Hujusmodi ministri Disci- c. 3.
plinæ subjecti erant, & officiis interesse
in habitu ordini suo Clericali convenien-
te, sicut Clerici exteri, tenebantur; sed c. 1.
Capitulum non adibant, nec in Refecto-
rio manducabant.

Quidam pauperes dicebantur Matri-
cularii, quia in Matricula seu Indiculo vel
Ecclesiæ Cathedralis, vel aliarum Eccle-
siarum adscripti erant, quos cum S. Chro- c. 34.
degangus videret esse extra curam Ca-
nonicorum, & nec rudes doceri, nec er-
rantes corripi, in sua Regula statuit, ut
bis in mense diebus Sabbati ad Eccle-
siam Cathedralem hora Tertiæ Canoni-
cæ venirent, & Episcopus ipsis prælegi
aliquam Homiliam, unde erudiri possent,
curaret, aut absente Episcopo iisdem
Presbyter, Custos S. Stephani, vel qua-
dam lectione, vel sermone legem Dei
prædicaret. Eidem Presbytero bis in
anno,

Sæcul. VIII. anno, nempe in Quadragesima, & mense
 A. C. 763. Octobri confiteantur. In qualibet Ma-
 tricola sit Primicerius, qui eorum mores
 observet. Ad Concionem venientes
 Presbytero Custodi necessitates suas spi-
 rituales & corporales aperiant. Refra-
 ctarii de Matricula deleantur, & alii eo-
 rum loco adscribantur. Illis diebus, qui-
 bus ad audiendam Doctrinam venerint,
 distribuatur eis panis, vinum, lardum vel
 caseus, & pecunia ad emenda ligna.

Huic S. Chrodegangi Regulæ ideo
 diutius immoratus sum, quod exinde ab
 omnibus Canonicis, sicut Regula S. Be-
 nedicti a Monachis, recepta fuerit. Ce-
 terum S. Chrodegangus obiit anno 766.
 & in Abbatia Gorziensi, quem locum se-
 pulchri sibi ante elegerat, tumulatus
 fuit.

v. Boll. 6.
 Mart. to. 6.
 p. 452.

§. XL.

Miracula S. Stephani Auxentiani.

Interim S. Stephanus in Insula Procone-
 so, loco exilii sui plurimis clarebat
 miraculis. Cæcus quidam eum adiens,
 supplices voces mittebat. Ipse autem,
 humiliter ac modeste de se sentiens, de-
 trectavit; quæsit tamen: *an fidem in*
Deum habes? an imaginis Jesu Christi,
Matris ipsius, & Sanctorum cultor es?
an credis in Deum, qui etiam per imagi-
nes sanat, quod contigit in conversione
Sanctæ

Sup. addit
 lib. XXIV.
 p. 25.

Sanctæ Mariæ Ægyptiacæ? Respondit Sæcul. VIII.
 cæcus: *Credo & adoro.* Mox subjecit A. C. 764.
 S. Stephanus: *in Nomine Domini Jesu*
Christi, cæci illius Salvatorem, in quem
tu credis, & in Imagine sua adoras, libe-
re solem aspice! illico aperti sunt oculi
 illius, & abiit laudans Deum gaudio im-
 mense repletus. Fæmina, quæ Cyzici
 degebat, filium a malo Dæmone vexa-
 tum, ferme novennem, ad S. Virum ad-
 duxit. Ipse in loculo suo pro puero
 orans, jussit eum adorare Jesu Christi
 Imaginem, & sanum ad suos remisit. Fæ-
 mina nobili genere orta Heracleæ in
 Thracia ab annis septem fluxu sanguinis
 laborans ad S. Stephanum confugit. Is
 formans super eam signum Crucis, Ima-
 ginem Jesu Christi adorare jussit, & ipsa
 elapso triduo ab omni infirmitate libera-
 tam se sensit. Multa alia edidit miracu-
 la, illis præ aliis auxilium ferens, qui in
 mari periclitabantur. Nam quando ma-
 re tempestatibus agitari & fluctus surge-
 re conspiciebat, fratres suos jubebat in
 orationem se dare, & procella quiescen-
 te vectores ad eum veniebant dicentes,
 quod ipsum vidissent in sua navicula Re-
 ctoris munere fungentem.

Anno exilii sui secundo nempe Chri-
 sti septingentesimo sexagesimo quarto
 S. Stephanus orbatus est Matre sua, & so-
 rore, quæ septimo post die, ut ipsa præ-
 dixit

p. 490.

p. 491.

p. 492.

p. 493.

Sæcul. VIII.
A. C. 764.

p. 494.

p. 495.

dixerat, ad cœlestia secuta est. Sub idem tempus quidam miles, nomine Stephanus in cohorte Armenorum in Thracia stipendia merens, cum media sui corporis parte captus esset, Proconesum ad Virum Sanctum venit, qui iubens eum adorare imaginem Jesu Christi & S. Virginis, in pedes toto corpore erectum sanumque dimisit. Commilitones ejus redeuntem interrogare; qua ratione convaluisset, cumque ille respondisset, quod has imagines adorasset; quasi furore perciti exclamare; *væ tibi! in Idololatriam proruisti.* Mox rem istam deferunt ad Præfectum, qui eum ad Imperatorem celeriter dimisit. Imperatore quærente, an in Idololatria perseveraret, miles in genua provolutus, protinus Imaginum Cultoribus anathema dixit, professus se fuisse deceptum; eumque Imperator Centurionis munere auxit. Ecce autem, eundem militem domum suam repetentem equus consternatus effudit in terram, & pedibus contrivit. Ipse haud multo post animam efflavit. Hac re ad Imperatorem perlata protinus S. Stephanum revocari jubet dicens, quod etiam in exilio populos Idololatria pervertere non cessaret.

§. XLI.

§. XLI.

Sæcul. VIII.
A. C. 764.*Stephanus coram Imperatore Fidem
confitetur.*

Ergo Imperator S. Stephanum Constantinopolim reuectum in carcerem prope Thermas vinculis ferreis manus pedesque constrictum conjicit. Paucis diebus elapsis quæstionem de eo habuit privatim ad Heliacum, qui Pharus dicitur, duobus tantum primi ordinis viris comitantibus. Cum Vir Sanctus ad eum duceretur, a quodam Viro pio nummum petiit, quem Cucullo suo furtim imposuit. Tyrannus vero ubi eum ingredientem vidit exclamare cœpit: *O calamitatem! videte a quonam bomine ego Imperator calumniam patiar!* Vir Sanctus oculis in terram dejectis nihil respondebat. At Imperator furiose eum intuitus dixit: *Non mihi respondes? scelestum caput!* S. Stephanus respondit: *Auguste! si me condemnare in animo babes, supplicio quam celerrime affice. Si autem idcirco me adesse iussisti, ut interrogares, iracundiam lenitate tempera. Istud enim omnes leges præcipiunt. Tum Imperator: dic age, quibus Patrum Decretis non paruimus? quos Canones contempsimus, ut apud te in Hæreticorum numero censeamur?* S. Stephanus respondit: *Ideo, quia venerandas Imagines, quas a Patri-*
bus

p. 496.

Sæcul. VIII. *bus omnium Sæculorum accepimus scelera-*
 A. C. 764. *te ab Ecclesijs eiecistis. Imperator repo-*
 p. 497. *suit: Impie! ne bas imagines dicas, non*
enim sunt, sed Idola, quidnam porro Ido-
lis cum rebus Sanctis commune est! quid
luci cum tenebris?

S. Stephanus respondit: *Domine!*
nunquam præceperunt Christiani, in ima-
ginibus materiam adorari; sed nomen illius
 p. 498. *rei, quam videmus, adoramus, & cogita-*
tione ad Exemplar ascendimus. Ita in-
tellektus noster sursum elevatur usque ad
Cælum, & imaginatio humana figitur.
 Tum Imperator: *Æquumne est ea, qua*
mens nostra nullo modo comprehendere pot-
est, per colores in sensum cadentes expri-

S. Stepha- *mere? S. Stephanus: Ecquis enim mor-*
 nus. *talium, qui quidem mentis compos sit, dum*
ea, quæ in Ecclesia conspiciuntur, ado-
rat, Creaturam, nempe lapidem, aurum vel
argentum, sub eo prætextu, quod rei San-
ctæ nomen gerat, adorare intendit? Vos
vero inter Sanctum & profanum minime
distinguentes, Christi Imaginem non se-
cus, ac Apollinis Statuam, Deiparæque
item non secus, ac Dianæ Idolum appella-
re minime horruistis, quin ipsam quoque
pedibus protrivistis, & exussistis. Impe-
rator dixit: O cæca mente perditæ! his
imaginibus proculcatis Christumne pro-
culcavimus? absit!

Tunc vero S. Stephanus nummum, quem in hunc finem attulerat, & sinu proferens dixit ad Imperatorem: *Domine! cujus est Imago hæc & Superscriptio?* Eo autem mirante & respondente: *Cujus tandem alterius, nisi Imperatorum?* (erat nempe imago ipsius Constantini & Leonis filii ejus) & rursus S. Stephanus: *quid vero si eam contumeliose in terram projecero, & pedibus protrivero, an idcirco pœnas aliquas luam?* Quidni autem, dixerunt ii, qui adstabant, *cum imaginem & nomen Imperatorum semper invictorum proculcares?* Hic Vir Sanctus ab imo pectore gemitum emittens, *quas tandem pœnas eum subiturum putatis, qui Jesu Christi & Matris ejus Nomen in suis Imaginibus proculcavit? an non igni æterno tradendus est?* Vix hæc dixerat, cum nummum projectum calcavit. Cum autem ii, qui astabant, ferarum ritu accurrissent, ut Sanctum Virum præcipientem in mare dejicerent, prohibuit Imperator, sed collo vinculis adstricto, & manibus a tergo revinctis, ad publicum Prætorii carcerem amandavit, ut videlicet ob protritam Imperatoris Imaginem pœnas a lege constitutas subire cogeretur.

§. XLII.

Persecutio necdum cessat.

Præterea Imperator multos etiam principes

Hist. Eccles. Tom. X.

X

cipes

Sæcul. VIII.

A. C. 764.

p. 495.

Sæcul. VIII. cipes, & milites accusatos, quod Imagi-
 A. C. 766. nes adorarent, diversis pœnis affecti.

Theoph. n. Jusjurandum ab omnibus sub Imperio suo
 25. p. 367. degentibus exegit, ne quisquam adora-
 368. ret imagines, atque Constantinum Pa-
 triarcham compulit, ut super Ambonem
 ascenderet, & veram Crucem manu con-
 tingens eodem juramento se obstringe-
 ret; quo facto, mensæ Regiæ assedit ho-
 ribus coronatus, indulgens, ut Citharce-
 di admitterentur, & carnibus vescens,
 contempta, quam amplexus fuerat, pro-
 fessione Monastica.

Vigesima prima vero Augusti, Indi-
 ctione quarta anno 766. Imperator, ut
 vestem Monasticam dehonestaret, Mo-
 nachos, quotquot capi subito potuerunt,
 adegit in Hippodromo ambulare, singu-
 los faminam manu ducentes, conspuente
 eos populo & omnis generis contumeliis
 afficiente. Vigesima quinta ejusdem
 mensis modo erubescendo in Hippodro-
 mo circumduci jussit Duces nobilissimos
 novemdecim, accusatos, quod contra
 eum conjurassent, re ipsa vero, quod in-
 videret viris, quos ob speciem honestam
 & robur omnes collaudabant. Non
 nullos ob amorem Religionis, & quod
 ad S. Stephanum ingressi Viri Sancti in
 patiendo fortitudinem laudibus profe-
 querentur interfecit, quos inter viri octo
 memoria digni sunt, videlicet, Constan-
 tinus

tinus Patricius & olim Logotheta Dromi, Sæcul. VIII. A. C. 766.
 seu equis cursoriis Præfectus, & frater vid. Cang.
 ejus Strategius Patricius & Excubitorum
 Domesticus, id est, Dux Prætorianorum.
 Antiochus, etiam aliquando Logotheta
 Dromi, & Siciliae Prætor. David Spatha-
 rius, id est, Scutarius, & Comes obsequii
 (hoc nomine quædam cohortes diceban-
 tur) Theophylactus Protaspatharius, Scu-
 tarii Præfectus & Thraciæ Prætor. Theoph. p. 369.
 Christophorus Spatharius, Constantinus Pro-
 tostrator, seu primus Imperatoris Armi-
 ger, Bardanis Patricii filius. Theophy-
 lactus Candidatus seu Corporis Custos.
 Hos cum in Hippodromo palam traduci,
 a populo conspui & irrideri jussisset,
 duos deinde fratres Constantinum &
 Strategium capitis animadversione pu-
 nivit; ceteros vero erutis oculis in exi-
 lium misit, quos singulis annis centum
 plagis vapulare jubebat.

Tandem etiam in Constantinum Pa-
 triarcham tempestas desæviit. Nam die
 trigesima supradicti mensis Augusti anno
 766. quosdam Clericos Laicosque antea
 ipsius Patriarchæ amicos instruxit, ut
 dicerent: *audivimus Patriarcham adver-
 sus Imperatorem loquentem.* Cumque
 ipse inficiaretur, Actores supra veram
 Crucem jurarunt. Constantinus illico
 misit, qui rebus in Domo Patriarchali
 sigillum apponerent, & Patriarcham pri-
 mum

Sæcul. VIII. mum in Hieriam, & postmodum in Prin-
A. C. 766. cipem Insulam relegavit. Elapso deinde
 trium mensium & dimidii intervallo,
Theoph. an nempe decima sexta Nov. ejusdem anni
 26. p. 370. 766. Indictione quinta, Nicetam Evnu-
 chum, e Sclavis ortum ordinari jussit.

Interim Catholicos, Episcopos, Mona-
 chos, Laicos Magistratus & homines pri-
 vatos persequi non cessans Constantinus,
 ubique & voce, & datis litteris preces
 ad S. Virginem vel Sanctos dirigi veta-
 bat. Reliquias, quarum apud omnes
 maxima erat veneratio, refodi, & con-
 sumi jubebat. Impios vocabat, qui eas
 honorarent, comminatus, se earum Cul-
 tores privatione Bonorum, exilio, tor-
 mentis, morte extirpaturum. Ipso man-
 dante Lipsanum S. Euphemix, quod erat
 Calcedone, in mare unacum loculo pro-
 jectum est, quod ferre non posset, oleum
 pretiosum præsentem toto populo inde
 manare. Sed hæ Reliquiæ non sine
 prodigio conservatæ, & in Insula *Lemnos*
 iterum inventæ. Interim Imperator il-
 lam Ecclesiam convertit in armamenta-
 rium, in quo artifices tela fabricabant,
 & ubi prius fuerat Sacrarii locus, alvum
 purgabant.

§. XLIII.

Concilium Gentiliacense.

In Occidente Legati Constantini Impe-
 ratoris

ratoris ad Francos in quodam Concilio Sæcul. VIII. A.C. 766.
 Gentiliaci prope Parisios auditi fuere; v. Coint. an. 767. n. 1. 2. &c.
 ibi enim Rex Pipinus Festum Paschæ an-
 no septingentesimo sexagesimo septimo
 decima nona Aprilis celebravit. Huic
 Concilio Pauli Papæ quoque Legati in-
 terfuere, qui cum Græcis præsentibus
 aliquam de Trinitate Quæstionem, vi-
 delicet, an Spiritus Sanctus æque ac
 Filius procedat a Patre, agitaverunt. to. 6. Cont. p. 1703.
 Nam jam illo tempore Græci Latinis ob-
 jiciebant, quod Symbolo Constantinopo-
 litano vocem *Filioque* adjecissent. De
 Sanctorum Imaginibus quoque mota est
 quæstio, videlicet, an illæ in Ecclesiis
 essent collocandæ. Credibile est, Græ-
 corum Legatos Imperatorem Dominum
 suum apud Regem Pipinum voluisse de-
 fendere, a Romanis accusatum, quod in
 Oriente Religionem turbaret, & bellum
 in Imagines moveret, atque Græculos
 retorquendo accusationem Romanos ar-
 guisse, quod circa Trinitatem errarent.
 Quid in eo Concilio definitum fuerit,
 nescimus.

§. XLIV.

*Pauli Papæ obitus. Constantinus
 intruditur.*

Paulus Papa æstate sequente cum per Anast. in Paul. v. Pa- pebr.
 maximos calores in Ecclesia S. Pauli
 demoraretur, morbo correptus expiravit

X 3

vige-

Sæcul. VIII. vigesima prima Junii anno septingentesi-
 A. C. 767. mo sexagesimo septimo, cum S. Sedem
 tenuisset annos decem & mensem unum.
 Una ordinatione mense Decembri crea-
 vit Presbyteros duodecim, Diaconos
 duos, & per diversa loca Episcopos tres.
 Primum ad S. Paulum, ubi decesserat, se-
 pultus; at post spatium trium mensium
 translatus est trans Tiberim ad S. Petrum,
 ibique in Oratorio S. Virginis, quod ex-
 truxerat, terræ mandatus. Sanctis ad-
 scriptus est, & honoratur vigesima octa-
 va Junii. Sacra Sedes vacavit mensibus
 tredecim, non sine turbis.

Martyr. R.
 28. Junii.

Anast. in
Steph. III.

Paulo Romano Pontifice ad extrema
 deducto, Dux quidam nomine Toto, qui
 a multo tempore cum fratribus suis Con-
 stantino, Passivo, & Paschale Nepesina in
 urbe morabatur, Romam venit, collecta
 valida manu militum & agrestium, quos
 repente ex Nepesina Civitate & ex aliis
 Tusciæ locis exciverat. Urbem ingressi
 per portam S. Pancratii, cum in ædes
 Totonis pervenissent, statim Constanti-
 num ipsius Germanum hominem Laicum
 in Papam eligunt, moxque loricati & ar-
 ma quatientes in Palatium Patriarchale
 Lateranense & in atria Vicedomini intro-
 ducunt. Accersitum deinde Georgium
 Episcopum Prænestinum compellunt, ut
 eum Tonsura Ecclesiastica initiaret. Re-
 pugnavit Episcopus, & ad pedes Con-
 stantini

stantini corruens per Divina Myſteria Sæcul. VIII.
 adjurabat, ut ab impio propoſito recede- A. C. 767.
 ret, ne per eum monſtrum inauditum
 pateretur Eccleſia. At ſeditioſi commi-
 nantes, niſi faceret, ipſum ultima eſſe
 paſſurum, tandem eo adegerunt, ut ti-
 more turbatus, manum imponeret, &
 Conſtantinum initiaret, qui Lateranum
 vi obtinuit. Altera die (erat autem Fe-
 ria ſecunda) vigefima ſecunda Junii idem
 Epifcopus Conſtantinum in Oratorio S.
 Laurentii in eodem Palatio Subdiaconum
 contra Canones ordinat. Dominica ſe-
 quente Conſtantinus ſtipatus armatorum
 phalange Baſilicam S. Petri ingreſſus ab
 eodem Georgio & duobus aliis Epifcopis
 Euſtraſio Epifcopo Albanenſi, & Citona-
 to Portuenſi ordinatus Epifcopus Roma-
 nus Sacram Sedem menſibus tredecim
 vi occupatam tenuit. Nullum antehac
 ſimilis invaſionis exemplum in Hiſtoria
 Eccleſiæ Romanæ occurrit. Georgius
 Præneſtinus, qui Conſtantinum confe-
 craverat, poſt paucos dies peſſimo mor-
 bo correptus areſcentibus membris Miſ-
 farum ſolemnia amplius celebrare non
 valuit, & dextra ejus ita contracta eſt,
 ut eam ad os elevare prohiberetur. Sic
 tremens & languens vitam finivit.

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

§. XLV.

S. Stephanus in Carcere.

Interim S. Stephanus Constantinopoli in carcere detinebatur. Hunc locum ingressus statim prædixit, eundem ultimum fore, in quo vivens commoraretur, & summo solatio perfusus est, quod ibi trecentos quadraginta duos Monachos e diversis Regionibus adductos inveniret. Quibusdam abscissæ nares erant, aliis effossi oculi, aut manus amputatæ, aliis mutilatæ aures, quod Decreto contra sacras imagines subscribere detrectassent. Alii flagrorum, quibus corpora sua concisa fuerant, ostendebant vestigia, alii capita ab Iconoclastis ad ludibrium abrasa, plerique autem genas pice illitas & ambustas. Has multiplices cruciatus notas cernens Stephanus Deo gratias agebat, quod Sanctis Confessoribus donum patientiæ tribuisset, & se ipsum lacrymis dignum iudicabat, ut qui in earundem plagarum partem cum illis minime venisset. Illi vero Stephanum Pastoris sui & Magistri loco habebant, Salutis præcepta audiebant, & intima cordis aperiebant. Ita Prætorianus carcer conversus est in Monasterium, in quo officium Divinum secundum Regulam peragebatur. Illi autem, quibus carceris custodia mandata erat, & ad quos

quos pridem Sancti Viri fama pervenerat, mirabantur, & ad eum tanquam Dei Angelum oculos convertebant.

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

Quidam custodum dixit ad uxorem suam: *Carissima! morte moriemur præ Tyranni hujus furore; Virum enim perinde ac Deum hodierna die vidi, hunc inquam in vincula coniectum Monachum, quem Auxentianum vocant.* Mulier solertissime virum interrogans vitæ sancti hujus Patris rationem omnem perscrutata est. Clam viro deinde in carcerem ingressa, & S. Viri pedes amplexa ait: *Ne repellas me, Pater mi! ut ut indignam, patere, ut ea, quæ tibi sunt necessaria, subministrem. Non borreas peccata mea, spero enim, Deum exiguum istud obsequium remuneraturum.* S. Stephanus pro ea quidem oravit, sed noluit, quidquam ab ea suscipere; ipsa vero vehementius instante, respondit: *Non memini, me unquam cum Hæreticis ullum commercium habuisse.* Credebat enim, eam Iconoclastarum errore infectam. Hæc ut illa audiit, humi se se provolvens, exclamavit: *Absit hoc a me, Pater mi! ut Christi, aut Matris ipsius, aut ullius Sancti imaginem contempserim. Scio enim, quas pœnas daturi sint, qui eo audaciæ prorumpunt. S. Paternoster Germanus imaginum persecutores in censum illorum hominum referebat, qui olim cla-*

p. 501.

p. 502.

p. 503.

Sæcul. VIII. *marunt: Crucifige! Crucifige! rogo ve-*
A. C. 767. *ro, ne me Marito, nec Custodum cuiquam*
prodas. Hæc locuta, statim domum
recurrat, atque aperta arca tres imagines
arcanas eduxit, unam Dei Genitricis fi-
lium complectentis, & duas alias S. Pe-
tri & S. Pauli Apostolorum, quas cum
reversa coram S. Stephano adorasset, ipsi
postea porrexit, Accipe, inquit, ve-
nerande Pater! has orans ante oculos tuo-
pone, atque hinc tibi mei, hoc est, muli-
vis peccatricis memoria refricetur. Ita
S. Stephanus in ejus petitionem consen-
sit; ipsa vero deinceps Sabbato ac Do-
minico die ad eum panis ferme uncias
sex, & aquæ non plus tribus poculis affe-
rebat. Tantulum singulis hebdomadis
ipsi cibi ac potus fuit totos undecim
mensis, quos in Prætorio transegit.

§. XLVI.

Alii Martyres.

p. 504.

Quadam die, Sancto Viro cum aliis Mo-
 nachis captivis sedente, sermo or-
 tus est, de suppliciis illis, quæ Viri San-
 cti durante persecutione passi fuerant.
 Tum Antonius Cretensis Pauli Abbatis
 passionem narravit in hunc modum:
Paulum Abbatem comprehendi jussit In-
sulæ Præfectus Theophanes cognomen-
Lardotyrus, qui in Prætorio hinc Imagi-
nem Jesu Christi Cruci affixi humi de-
posuit.

posuerat, & illinc cruciatus instrumen- Sæcul. VIII.
A. C. 767.
tum, quod Catapultam vocant. Ad Ab-
batem deinde conversus, ait: Unum e
duobus tibi Paule proponitur, nimirum,
ut vel calcata imagine vitam obtineas,
vel hoc tormenti genere excrucieris. Pau-
lus respondit: Absit a me, Domine JE-
su! ut imaginem tuam pedibus teram,
atque hæc locutus humi se curvans oscu-
lum fixit. Præfectus ira æstuans, nuda-
ri Sanctum Virum, & in catapultam ex-
tendi jubet. Illico tortores eum duabus
tabulis inclusum a collo usque ad talos
firmissime comprimunt, omnia membra cla-
vis ferreis vinciunt, prono in terram
capite suspendunt, & infra eum non exi-
guo igne accenso suffocant.

Hoc eo commemorante, Patribusque
fletu largo madentibus, vir senio gravis
Theosterictus Presbyter Monasterii, quod
Peleceta nuncupatur, in medium prodiit,
nasum abscissum exhibens, & genas fer-
venti pice ac bitumine illitas miserum-
que in modum ambustas, dixit: Nemo
siccis oculis commemorare potest crudeli-
tatem Asiæ Præfecti cui cognomentum
Lachanodracon erat. S. Stephanus ad
Theosterictum: Loquere, Pater mi! e-
tenim per ejusmodi exempla præparamur,
ut animi promptitudine similia perfera-
mus. Tum Theosterictus locutus est in
hunc modum: Appetente nocte in Cæna p. 506.
Domi-

Sæcul. VIII.

A.C. 767.

Domini, nobis Divina Myſteria celebrantibus, Præfectus iſte Imperatoris juſſu cum valida militum manu irrumpit, jubet ceſſare Divina, Monachos ſelectiſſimos triginta & octo comprehendit, in collo & manibus vinculis ferreis adſtringit. Reliquos vero verberibus crudelem in modum lacerat. Aliquos ambuſſit, alios dimiſit, poſtquam eorum barbam pice illitam exuſſit, amputatis prius naribus, quorum numerum ego augeo. Necdum exſatiata rabie totum deinde Monasterium incendit, ſtabula æque ac Eccleſias in cineres redigit. At Monachos illos triginta octo, quos ceperat, abduxit; ad extremos Ephesi fines relegavit, ubi eos in veteris balnei fornice concluſit, ac obſtricto deinde aditu, & monte vicino per cuniculos ſubruto vivos ſepelivit.

p. 507.

Tum rogatus a Patribus Stephanus, ut ad mitigandum eorum mœrorem & ipſe orationem haberet, in exemplum iſtis propoſuit Petrum Blachernis in vincula coniectum, & præſente Imperatore tamdiu nervis bubulis caſum, donec animam exhalaret. Item Joannis Abbat̄is Monasterii Monagriensis, quem Tyrannus ſacco incluſum, gravi ſaxo appenſo in profundum mare projeciſſet, quod adduci non potuiſſet, ut imagines Jeſu Chriſti & Matris ejus calcaret.

§. XLVII.

§. XLVII.

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

S. Stephanus in carcere ultimo vitæ tempore.

p. 509.

Sanctus Stephanus suam ex hoc mundo ad Deum migrationem animæ oculis prospiciens, accersita muliere nutrice sua, ait: *Proximos quadraginta dies in silentio, oratione & abstinentia transigam. Panem igitur & aquam non amplius afferas, novi enim mihi vitæ finem imminere.* Hoc temporis spatio non cessavit Monachos captivos exhortari, ne in tantis ærumnis animum desponderent. Viri etiam nobiles & pii ex Civitate vilibus pannis obvoluti clam ad eum ingrediebantur, ut Benedictionem reciperent, & salutaria monita audirent.

p. 510.

Die trigesima octava mane peracto officio Horæ primæ hospitem illam fœminam vocat, & præsentibus Monachis ita alloquitur: *Veni, mulier Benedicta! Deus tibi misericordiam, quam mihi præstitisti, in centuplum reddat! accipe Imagines tuas, præclarum tuum depositum, quod tibi in hac vita adversus omne malum præsidii loco sit, & orthodoxæ fidei tuæ pignus.* Tum alte ingemiscens dixit: *Crastina luce ex hac vita ad alium Mundum atque alium Imperatorem proficiscar.* Ipsa cum acerbum gemitum edidisset, receptas imagines & linteo abscon-

icon-

Sæcul. VIII. fconditas, ne ab Iconoclastis conspic-
 A. C. 767. rentur, domum retulit.

Vet. Cal. ap.

Ruf. Ant.

Lib. IV. c. 4.

Es 15. p. 316.

Interim Constantinus Paganorum ri-
 tu Brumalia, id est sacra Bacchi agebat
 (nam veteres Romani Liberum Patrem
 Brumum appellabant) 24. Nov. celebra-
 ri solita. Ad Imperatorem in porticu
 sedentem cum Symmystis suis & inter
 profanas libationes citharam pulsantem
 ab impiis quibusdam defertur, Stephe-
 num Auxentianum, nefandorum homi-
 num principem, ex Prætorio Monaste-
 rium effecisse, eumque totas noctes illic
 in cantillandis Psalmis traducere. *Præ-
 terea, inquebant, complures Cives illic
 proficiscentes Idolorum cultum ab eo do-
 centur.*

Constanti-
 nus Idolola-
 tra.

vit. S. Steph.
p. 512.

Hæc ille ut audivit, ira inflammatus
 militi Prætorio imperat, ut S. Virum
 extra Civitatem duceret ad alterum ma-
 ris littus, illic nempe ubi prius S. Mau-
 ræ Martyris Templum situm erat, quo
 everso locum illum in carnificinam mu-
 taverat. Ibi etiam Constantinus fœde-
 ra cum Dæmonibus occulte sanciebat;
 quippe cujusdam viri, Suphlamii nomi-
 ne, filium ipsis immolavit. Tunc vero
 Edictum promulgavit, ut illi omnes di-
 ligentissime perquirerentur, qui Mona-
 chum affinem, amicum, aut vicinum ha-
 berent, aut solummodo pullam vestem
 ferre deprehenderentur. Hi igitur fla-
 gris

gris concisi in exilium mittebantur. Qui inimicitias alebant, adversarios deferebant, Servi Dominos accusabant, urbs tota in gravissimo luctu versabatur.

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

Cum igitur S. Stephanus ad locum supplicii duceretur, Imperator e Palatio progressus stabat in Milii porticu. Ibi prius sex Concilia Oecumenica ad docendum populum depicta erant, quibus jussu Tyranni deletis Circus & equi depicti tunc visebantur. In hoc loco ambulantes Imperatorem cum adulatores faustis omnibus prosequerentur, ipse dixit: *Nulla mihi requies est; ita immemorandi isti exitium vitæ meæ afferunt.*

v. Cang. L.
C. P. p. 72. 73

Hic vero quidam ejus factionis exclamavit: *Et ubinam tandem, Domine! ullus eorum delitescit, aut in hac Urbe tua, aut in alia Regione? An non omnes funditus deleti sunt? En enim Imperii quoque tui hostem, Stephanum Auxentianum, abduci hodie vidi, ut, quas meritus est, pœnas subeat.* Tunc Imperator: *Et quid jucundius Stephano accidere queat, quam ut gladio vitam finiat? Nihil ardentius, ut arbitror, ex quo captus est, expetiit.*

vit. p. 513.

Sed faxo, ut multo graviore mortis genere mulctetur. His illico mittit, qui suo nomine juberent, Stephanum rursus in carcerem reduci.

p. 514.

Sub vesperam Constantinus duos fratres tum Dignitate claros, tum corporis simul

Sæcul. VIII.

A. C. 767.

simul atque animi pulchritudine florentes (quos postea invidiæ œstro percitus interfecit) vocari jubet. Cum ergo ipso cœnante venissent, dixit: *Ite ad Prætorium, & meo nomine ad Auxentianum Stephanum dicite: Vides quantum tui cura afficiar, ut qui tibi ex ipsis mortis faucibus erepto vitam concesserim. Tandem igitur aliquando voluntati meae obsequere.* Adjecit: *Non quidem me fugit, quin homo contumax ad contumelias potius nobis inferendas prorupturus sit. Tunc vero a vobis & a fronte & a tergo eum tamdiu verberari volo, quoad misere animam efflaverit.* Duo illi fratres cum ad Prætorium venissent, Sancto Viro quidem, quæ jussi fuerant, exponunt, sed in fide firmissimum experti, petita Benedictione ejus pedes osculati sunt. Ad Imperatorem reversi dixerunt: *Miserum illum in pristina sententia perstantem tot plagis proscidimus, ut nunc Spiritus pene expers jaceat. Certe crastina inter vivos non erit.* Fabulam effusissimo risu excepit Constantinus, & amplius ingurgitationi indulgit.

§. XLVIII.

S. Stephani Martyrium.

p. 516. Sanctus Stephanus sub auroram coacto ad se Monachorum agmine ultimum vale dixit, agonem suum precibus eorum

rum commendavit, tolli sibi sacram epomidem, atque deinde Analabum cum loro iussit. Cucullum quoque exuere volenti dixerunt; convenire, ut in pretioso habitu Monastico moreretur. At ille respondit: *Athletam nudum luctari decet, & præterea æquum non est, sanctum Habitum a furente populo contumelia affici.* Ergo pelliceum duntaxat pallium retinens, & cum fratribus sedens de rebus, quæ ad salutem pertinebant, colloquebatur. Imperator, certior factus, duos fratres sibi fuisse mentitos hora ferme octava strato se proripit, ad aulæ Vestibulum currit, exclamans: *O vim mihi illatam! nemo est, qui mihi opituletur! quid mihi cum immemorandis istis?* Tum compotatoribus suis ad convivium & sacra Bacchi strenue redeuntibus ait: *Non sum Dominus vester, non sum Imperator. Alium habetis, cujus pedes lambitis, & Benedictionem petitis. Nemo in me obsequiosus est, ut illo de medio sublato animum meum reficiat, & recreet.* Illis quisnam hic esset sciscitantibus, respondit: *Stephanus Auxentianus est, hominum nefandorum princeps.*

Nondum Stephani nomen ad eorum aures totum pervenerat, jamque horrendo clamore omnes, ut erant, ad carcerem Prætorii concurrunt vociferantes: *Date nobis Stephanum Auxentianum!*

Hist. Eccles. Tom. X.

Y

III

Sæcul. VIII.
A. C. 767.

p. 517.

Sæcul. VIII. Ille intrepido animo occurrens, *ego sum,*
 A. C. 767. inquit, *quem quæritis.* Ipsi vero illico

Virum Sanctum arripiunt, in terram al-
 lidunt, vincula ferrea, quibus pedes ejus
 adstringebantur, funibus innectunt, ad
 publicam viam raptant, calcibus in eum
 insilientes, saxis impetentes, fustibus ca-
 put totumque corpus diverberantes.
 Cum per primam Prætorii portam diri-
 peretur præter S. Theodori Oratorium,
 manibus humi fixis se sustentans, subla-
 to aliquantum capite & elevatis in Cæ-
 lum oculis ultimum adorationis munus
 Martyri persolvit: Quod ex sanguina-
 riis illis hominibus aliquis, Philomatius
 nomine, conspicatus, exclamavit: *Vi-
 detisne? nefandus iste tanquam Martyr
 mori cupit!* Hæc locutus ad siphones,
 qui illic erant, ut in subitis incendiis ad-
 hiberentur, decurrit, avulsum ab eis
 haud parvum lignum trahit, Sanctum
 Virum quam vehementissime potest in
 cerebri membrana ferit, ac protinus in-
 terimit. Sed ecce, Dei vindictam! si-
 mul atque feriit Philomatius, ipse que-
 que in terram, Diabolica plaga percussus,
 ruit, dentibus horrendum in modum
 stridens, nec ante mortem ab hoc flaget-
 lo liberatus est.

S. Stephani
 Junioris
 cruciatus.

Adhuc tamen furibundum vulgus
 S. Martyris corpus raptabat. Latera ad
 saxa offendentiæ conterebantur, digiti
 una-

unacum unguis avellebantur, spargeba-
 tur sanguis, unus e scelestis illis gravis-
 simum lapidem utraque manu acceptum
 in ipsius ventrem injecit, quo rupto con-
 festim abdita viscerum compages in
 terram effusa trahebatur. Mortuum e-
 nim percutiebant non viri duntaxat sed
 etiam mulieres, imo & pueri, ludo lit-
 terario relicto (sic enim Imperator jus-
 serat) lapidibus defunctum insectaban-
 tur. Ac quisquis in eum, dum raptare-
 tur, incidens lapidem non jecisset, Im-
 peratoris hostis censebatur, & pœnas
 dabat. Cum ad Bovis locum Martyrem
 trahentes pervenissent, caupo quidam
 pisces coquens, vitæ usura adhuc eum
 frui arbitratus assumpto flagrante titio-
 ne in calvaria ipsum ferit, ac repente
 confracto occipitio cerebrum fluere cœ-
 pit. Theodorus autem quidam vir pius
 a tergo sequens simulato lapsu cerebrum
 collegit, & furtim in sudariolo excep-
 pit. Tum furentium vestigiis insistit, ut
 cerneret, quonam tandem Martyris re-
 liquias projicerent. Exinde flagitiosa
 illa turba accessit ad Monasterium, in
 quo erat S. Viri soror, volens eam com-
 pellere, ut egrederetur, & fraternum
 corpus saxis peteret. Verum illa in ob-
 scurum quoddam sepulchrum sese ab-
 dens hujusmodi facinus effugit. Tan-
 dem Martyris cadaver in foveam projici-
 unt,

Sæcul. VIII.
 A. C. 767.

Cang. 1. C. P.
 p. 82. vit. p.
 520.

p. 521.

Y 2

ciunt,

Sæcul. VIII. A. C. 767. ciunt, ubi prius Ecclesia S. Pelagii Martyris steterat, quem locum deinde Imperator ad mortem damnatorum & paganorum sepulchrum esse iusserat. Postmodum ad Tyrannum reversi, quam strenue rem gessissent, referunt. Ille lætissimus ad mensam latrones invitavit, & horrendam laniationem per ordinem rei peractæ audiens magnopere ridebat.

Cong. C. P. L. IV. p. 150. S. Stephanus junior (ita enim nominatur, ut a primo hujus nominis Martyre discernatur) anno Salutis 767. vigesima octava Nov. nobilissimo Martyrio perfunctus est, annos natus quinquaginta tres. Atque ea die Ecclesia ejusdem memoriam colit. Porro pius ille Theodorus, qui partem cranii & cerebri collegerat, ad Monasterium beati Dionysii profectus has sacras Reliquias Abbati dedit, qui eas in Ecclesiæ Sanctuario secreto occultavit. Verum interjecto aliquo tempore Theodorus apud Imperatorem accusatus, quod Imagines adoraret, exilio mulctatur, atque cum uxore & liberis in Siciliam Insulam ablegatur.

Mart. Rom. 28. Nov.

p. 523.

§. XLIX.

Constantinus Patriarcha Constantinopolitanus degradatus & capite plexus.

Eodem anno 767. sexta Octobr. Indictione sexta ineunte, Imperator Constantinus

stantinum Patriarcham e Principis Insula, exilii sui loco, Constantinopolim deduci iussit. Prius crudelem in modum casum, ita ut ingredi non valeret, in Ecclesiam S. Sophiae deferunt, & coram Sanctuario, in loco, qui *Solea* dicebatur, sedere cogunt. Aliquis Imperatoris a secretis apud illum erat tenens manu volumen, in quo ejus crimina erant adnotata, eaque praesente omni populo & Patriarcha Niceta in Throno suo sedente praeegebat, & ipse Notarius praeegens ad singula accusationis capitula libro Constantini faciem pulsabat. (*) Ambo- nem deinde conscendere iussu, missi a Niceta Patriarcha Episcopi Pallium detrahunt. Ipse condemnatum anathematizavit; quibus peractis Constantinus retro gradiendo Ecclesia exire adigitur. Hic videmus exemplum Degradationis, quae poenam capitalem praecedere debebat.

Y 3

Postera

(*) Quae fuerint haec crimina, Cardinalis Baronius nos docet his verbis: *Hic quidem, quam secreto acceperat ab Imperatore, ipsius impietatem, qua negabat Christum Deum, ejusque Matrem esse Deiparam nominandam, loco vindictae, id ipsum in Insula ubi relegatus fuerat, omnibus propalavit (ut Cedrenus & alii tradunt) quamobrem evocatus Constantinopolim; quas iussus sit poenas dare, luereque supplicium, ita Theophanes narrat &c.*

Saecul. VIII.
A. C. 767.

Theoph. an.
27. p. 371.

Cang. C. P.
III. c. 2. n. 73.

Conhes. not.
in Theoph.

Sæcul. VIII. Postera die cum ludi Circenses agerentur, raserunt faciem ejus, & denudaverunt genas, capitisque & superciliorum pilis ablatis indutum habitu laneo sine manicis asino imposuerunt, averfa facie caudam animalis manibus suis tenentem. Ita miserum in toto Hippodromo circumducunt, cuncto populo imprecante illi mala, & conspuente. Asinum vero trahebat Constantinus nepos ejus, cui nasum reciderant. Ubi ad metam pervenerunt, in qua equi sistebant, de asino dejiciunt, collum ejus calcibus proterunt. Tandem considerare jussum populus usque ad ludorum equestrium finem irrisit.

Hist. miscel.
L. XXII.
p. 721.

Decima quinta ejusdem mensis Imperator missis ad Patriarcham Patriciis significari jubet: *Quid dicis de Fide nostra, & de Concilio, quod coegimus?* Tunc infelicissimus hominum sperans, Imperatorem placari posse, respondit: *Bona est Fides tua, & legitimum fuit Concilium.* At illi: *Hoc est, quod ex ore tuo polluto audire cupiebamus. Nunc igitur abi ad tenebras, & anathema esto.* Mox lata in eum sententia, & in veteri teatro, quod Cinegium dicitur, ubi damnati ultimo supplicio affici solebant, gladio percussus est. Caput deinde auribus suspensum in foro Milii triduo, horrendum populo spectaculum, pependit.

vit. Cang. C.
P. Lib. II.
p. 108.

Cor-

Corpus pede resti innexo per plateas tra-
 ctum in locum, quo capite plexorum
 cadavera mittebantur, projectum est, at-
 que etiam illuc post tres dies caput de-
 latum. Sic periit Constantinus Patriar-
 cha jubente Imperatore, cujus liberos
 duos, ipsi e tertia sua conjuge natos, e
 fonte sacro Baptismi levaverat; unde
 multo magis apparet Tyranni sævitia,
 quippe illa sacra cognatio tanquam fœ-
 dus spirituale habebatur, quod inter Pa-
 pam, & Regem Pipinum inicum vidi-
 mus.

Sæcul VIII.
 A. C. 767.

Sup. n. 30.

§. L.

Necdum Persecutionis finis.

Ex eo tempore Constantinus Impera-
 tor majore insania in Catholicos de-
 bacchari cœpit. Missis, qui Petrum ce-
 lebrem Stilitem mandatis ipsius impiis
 non obtemperantem adducerent, ligatis
 pedibus vivum per civitatem raptari, &
 in locum a S. Pelagio dictum projici jus-
 sit. Alios sacco inclusos appensis lapi-
 dibus in pelagus mergi præcepit. Qui-
 busdam eruti sunt oculi, abscissæ nares,
 aut corpus verberibus dilaniatum. Con-
 stantinopoli Imperator suis ipse manibus
 in Orthodoxos sæviebat, itemque opera
 Antonii Patricii & Domestici, Petri Of-
 ficiis præpositi, militumque, quos suo
 errore imbuerat

Theoph. p.
 371.

In Provinciis vero
 Y 4 carni-

Sæcul. VIII. carnificis munus demandabat Prætoribus, quales erant in Natolia Michael Melliffenus, in Thracia Michael Lachanodracontius, & Manes Dux Buccellariorum, id est, militum, quorum manibus ad interficiendos mortis reos utebatur.

p. 373.

Cong. C. P.
Lib. IV. p.
155.

Ceterum Constantinus citharæ sonitu, conviviis, saltationibus & turpibus colloquiis delectabatur. Si quisquam corruens, aut dolorem repente sentiens solitam Christianorum vocem emitteret, *Dei Genitrix, juva!* (*) aut si vigiliis adesse & Ecclesias frequentare deprehenderetur, ut inimicus Imperatoris damnabatur, & homo nefandus appellabatur. Monasteria in domicilia militum iconoclastarum convertebat, eisque dedit Cœnobium Dalmatii, in Urbe Constantinopolitana optimum, item Cœnobium Callistrati & Dii. Alia a fundamentis destruxit. Viros militia & dignitatibus claros, qui vitam deinde Monasticam amplexi fuerant, morti subdebat, & maxime illos, qui sibi adhæserant, quosque libidinis suæ & nefandorum actuum conscios habuerat, par pudori non futurus, si ejusmodi flagitia propalarent.

Nice-

(*) Ex his contra Protestantes antiquissimus in Ecclesia usus Sanctos non modo honorandi, sed etiam in auxilium vocandi probatur.

Nicetas Patriarcha, ut Imperatori adu-
 laretur, Imagines tam musivi operis
 quam in ligno pictas in domo Patriar-
 chali & Monasterio Abrahami delevit.

Sæcul. VIII.
 A. C. 767.

Cong. C. P.
 IV. c. 6.

§. LI.

Constantini Antipapæ litteræ.

Interim Romæ hæc agebantur. Con-
 stantinus Antipapa, datis post ordina-
 tionem suam sine mora ad Regem Pipi-
 num litteris, quas quidam a Rege Lega-
 tus, ut Roma Acta Sanctorum in Fran-
 ciam deferret, suscepit reddendas, signi-
 ficabat, invitum se a populo fuisse ele-
 ctum, videbaturque oratio hominis ab
 avaritia & ambitu alienissimi, vel potius,
 qui ipsi ab Epistolis erat, ea modestia lo-
 quentem induxerat, qua maxime Pipini
 præsidium ei conciliari posse credebat;
 tota enim ad id ipsum obtinendum scri-
 pta erat epistola. Dicit etiam transmit-
 tere se, quæ de Actis Sanctorum com-
 parari potuissent. Cum nullum accepis-
 set responsum, secundam scripsit, vehe-
 mentius instans & rogans Regem, ne fal-
 sa de se deferentibus fidem haberet. Sub-
 jungit: *Certio rem te facimus, quod duo-*
decima mensis Augusti, Indictione quin-
ta (nempe anno 767.) Jerosolyma ad
nos venerit Presbyter, nomine Constan-
tinus, afferens Epistolam Synodicam
Patriarchæ Jerosolymitani ad Paulum

Cod. Carol.
 ep. 98.

Sæcul. VIII. *Antecessorem nostrum datam, atque adu-*
A. C. 767. *bus aliis Patriarchis Alexandrino &*
Antiocheno pluribusque ex Oriente Me-
tropolitibus approbatam. Hanc acceptam
gaudio perfusus approbavi, & super Ca-
thedram populo prælegi curavi, cujus
Exemplar Græcum unum, & alterum
latinum tibi mittimus, ex quo cognos-
cas, quam pio affectu omnes in Orien-
te Christiani in Sacras Imagines fe-
rantur.

Conc. Nic. 2. Epistola Synodica ista Theodori Je-
 act. 3. to. 7. rosolymitani eadem procul dubio est,
 p. 175. quam pro more Cosmo Patriarchæ Ale-
 xandrino, & Theodoro Patriarchæ An-
 tiocheno miserat. In ea multis Fidem
 suam exponit de Trinitate, & de Incar-
 natione, duas Naturas, & duas Volun-
 tates diserte confitetur. Sex Concilia
 Oecumenica recipit, & ex numero Perfo-
 narum in Sexto damnatarum nomen
 Honorii non expunxit. Tandem ubi lo-
 quitur de Article, de quo tunc præci-
 pue disceptabatur, dicit: *Recipimus, &*
 p. 183. *amplectimur Traditiones Apostolicas, qua*
Sanctos tanquam servos, filios, & amicos
Dei honorare, & adorare docemur. Pra-
terea adoramus sanctas Imagines Domini
nostri Jesu Christi secundum suam Hu-
manitatem, & Sanctæ Matris ejus, A-
postolorum, Prophetarum, Martyrum,
Confessorum, & Justorum.

Hæc

Hæc distinctio Confessorum & Justorum notari meretur, atque sæpius in illius ævi Scriptoribus recurrit. Sub Confessorum nomine illos solum, qui pro Fide aliquam ærumnam passi fuissent, indicare, sub nomine autem Justorum, vel Perfectorum, alios Sanctos, qui postea Confessores appellati sunt, complecti voluisse videntur.

Sæcul. VIII.
A. C. 768.

§. LII.

Constantinus eiectus.

Nulla tenemus indicio, Regem Pipinum litterarum Antipapæ Constantini rationem habuisse, nec quidquam movisse, quo ejus usurpationem confirmaret. At Romæ Christophorus Primicerius & Consiliarius cum filio suo Sergio Sacellario seu Thesauri Custode mori potius constituit, quam impiam in Sedem S. Petri præsumptionem æquo animo ferre. Ergo simulant cupere se Monasticam professionem amplecti, & licentiam a Constantino petunt se in Monasterium S. Salvatoris in Longobardia recipiendi. Papa, postquam Christophorus sibi fidem jurasset (verisimiliter quod nihil contra ipsum moliturus esset) utrumque dimisit. Verum, qualivero rem quidem bonam perjurio quarere licitum crederent, ubi in Longobardiam pervenerunt, declinaverunt a Monasterio

Anast. in Steph.

rio

Sæcul. VIII.
A.C. 768.

rio, ubi eos Abbas expectabat, & Theodicius Ducem Spoletanum obtestati sunt, ut se trans Padum ad Desiderium Regem Longobardorum deduceret, quem deinde summis precibus exorant, ut immane scandalum ab Ecclesia tolleret. Constantinus Papa una Ordinatione Presbyteros octo, quatuor Diaconos, & toto, quo sedit, tempore, Episcopos octo creavit.

Interim Christophorus & Sergius a Rege Longobardorum dimissi in Civitatem Reatinam divertunt, & inde Sergius atque Valdepertus Presbyter præcedentes, cum manu civium Reatinorum & Furconinorum aliorumque Longobardorum ex Ducatu Spoletano, repente Romam perveniunt sub crepusculum vigesima nona Julii in Vigilia SS. Abdon & Sennen, Indictione sexta, nempe anno 768., & pontem Salarium occupant. Altera die se portæ S. Pancratii admovent, ubi propinqui Sergii excubantes signo dato, acceptoque aperiunt. Ita Sergius & Valdepertus Romam ingressi stipantibus Longobardis in muram cum vexillo militari evadunt. At Longobardi Romanorum vim formidantes, descendere non ausi Janiculum reliquerunt.

His ad Totonem & Passivum Constantini Papæ fratres perlatis, confestim
ad

ad portam S. Pancratii procurrun-
 cis quibusdam comitantibus, quos inter
 sequebantur Demetrius Secundicerius,
 & Gratiolus Chartularius ipsorum pro-
 ditores, quippe cum Sergio consilia com-
 municaverant. Dum inter hæc Raci-
 pertus Longobardorum fortissimus To-
 tonem a tergo hastis aggreditur, Passi-
 vus ad Constantinum fratrem properat
 nuncians quæ rerum facies esset. Ergo
 latebras quærunt & in diversis primum
 Palatii Lateranensis cubiculis dilitescunt,
 tum in Oratorio S. Cæsarii se occultant.
 Aderat cum ipsis Theodorus Episcopus
 & Constantini Vicedominus. Sed ela-
 psis aliquot horis militum Romanorum
 Duces adveniunt, eosque ex hoc Orato-
 rio ad locum tutiorem deducunt.

Altera die, quæ erat Dominica, ul-
 tima mensis Julii, Valdipertus Presbyter,
 Sergio inconsulto, collecta Romanorum
 manu ad Monasterium S. Viti se confert;
 unde Philippum Presbyterum evocatum
 ad Basilicam Lateranensem deducunt
 inter maxima lætitiæ signa clamantes:
Philippus Papa! quem S. Petrus elegit!
 cum in Lateranum pervenissent, & qui-
 dam Episcopus solitas preces super eum
 recitasset, dedit omnibus pacem & in
 Palatium introductus est. Ibi in Cathe-
 dra Pontificali consedit & deinde ad
 triclinium ascendens, sicut Papæ consue-
 verant,

Sæcul. VIII.
 A. C. 768.

Philippus
 unius diei
 Papa.

Sæcul. VIII. verant, cum quibusdam Militiæ & Eccle-
 A. C. 768. siæ præcipuis viris mensæ accubuit.

§. LIII.

Stephanus Papa.

Eodem die Romam perveniens Christophorus, ubi hanc Electionem comperit, ira accensus coram toto populo juravit, se Urbe non egressurum, priusquam Philippus e Palatio Lateranensi fuisset expulsus. Gratiioso protinus hæc imperata faciente Philippus modestissime ad suum Monasterium reversus est.

Altero die Lunæ, prima Augusti, Christophorus Episcopus, Clericorum præcipuos, Militiæ Duces, milites, cives, totumque populum Romanum convocavit, unoque consensu statuerunt, Stephanum Siculum, Olivi filium, in Petri Cathedram esse evehendum, Virum in Divinis Scripturis eruditum in Traditionibus Ecclesiasticis versatum, earumque observantissimum. (*) Eum olim Romam

(*) Hic Stephanus ab illis, qui Stephanum II. subito mortuum numero Pontificum accensent, Quartus dicitur. Quotiescunque vero Scriptores in numero variant, potius ad tempus, quo Papa aliquis sedit, quam ad numerum est attendendum. Ceterum quæ hic de unanimi consensu eligentium, & vita S. Stephani referuntur, notari

mam e Sicilia advectum Gregorius III. Sæcul. VIII.
 Papa in S. Chryfogoni Monasterium a se A. C. 768.
 tunc primum fundatum miserat. Inde
 evocatum Zacharias Papa in Palatio La-
 teranensi Cubiculo suo præfecit. Exin-
 de Presbyterum ordinatum Titulo S. Cæ-
 ciliæ, nihilominus eundem ob vitam ca-
 stissimam in Laterano detinuit. Sed nec
 subsequentes duo Pontifices Stephanus
 & Paulus eum a se avelli passi sunt; sed
 idem Paulo supremo morbo decumben-
 ti ministravit, a lecto ipsius non disce-
 dens, donec Spiritum reddidisset. Pau-
 lo defuncto ad Titularem suam Eccle-
 siam S. Cæciliæ se recepit, unde ad Sum-
 mum Pontificatum evocatus inter populi
 acclamantis plausus in Lateranum de-
 ducitur, & servatis omnibus, quæ Ca-
 nones præscribunt, ordinatur.

Stephano vix dum electo, impii ho-
 mines Theodorum Episcopum, & Con-
 stantini Vicedominum corripunt, ocu-
 los eruunt, linguam exsecant, & in Mo-
 nasterio montis Scauri inclusum, fame
 sitique mori compellunt, miserando eju-
 latu haustum frigidæ rogantem. Passi-
 vum quoque erutis oculis in Monaste-
 rium S. Silvestri detrudunt, & utriusque
 bona

notari possunt propter flagitiosam Notam, quam
 Interpres Protestans infra, ut videbimus, ad-
 jecit.

Sæcul. VIII. bona diripiunt. Constantinus etiam
A. C. 768. comprehensus, equo sella muliebri strato
 impositus, & gravibus ponderibus ad
 pedes ejus alligatis publice ad Monasterium
 Cellas novas abripitur.

Tum Sabbato mane quibusdam Episcopis,
 Presbyteris, & Clericis in Lateranensi
 Basilica Salvatoris congregatis Constantinus
 introducit, & post lectionem Canonum deponitur
 in hunc modum: Maurianus Subdiaconus Orarium
 seu Stulam collo ejus detractam ad ipsius
 pedes projicit, & calceos proscindit.
 Altera die Dominica, septima Augusti
 Stephanus in Ecclesia S. Petri Episcopus
 consecratur, ubi etiam super ambonem
 confessio publica populi Romani, culpam
 suam agnoscentis, quod præsumptionem
 Constantini non prohibuisset, recitata
 est.

Sed necdum improborum furor quievit.
 Nam Gracilis Tribunus Alatri (Campaniæ
 oppidum est) qui Constantini stabat in
 partibus, Romam adductus in carcerem
 detrusus est effossis oculis & lingua
 exsecta. Ipse Constantinus ex Monasterio
 ad Cellas novas abstrahitur, & erutis
 oculis in platea jacens relinquitur.
 Valdepertus Presbyter accusatus, quod
 Christophorum Primicerium meditatus
 fuisset occidere, & Urbem Longobardis
 tradere, ex Ecclesia Dominiæ Nostræ ad
 Marty-

Martyres id est ex Rotunda quo confugere **Sæcul. VIII.**
 rat extractus, & in horridum antrum de- **A. C. 768.**
 trusus, oculorum effossione & linguæ
 præcisione vitam finivit. Ita tunc Ro-
 mæ, quæ Dominum nesciebat, viveba-
 tur. Stephanus Papa post suam ordina-
 tionem sine cunctatione Sergium Chri-
 stophori filium, & tunc Ecclesiæ Roma-
 næ Nomenclatorem ad Regem Pipinum
 & Principes filios ipsius misit cum litte-
 ris, quibus rogabat, ut Episcopos Sacræ
 Scripturæ & Canonum scientia insignes
 ad celebrandum in causa Constantini in-
 trusi Concilium mitterent.

§. LIV.

*Pipini obitus. Carolus & Carolo-
 mannus Reges.*

At Sergius, ubi in Franciam pervenit,
 Pipinum Regem vita functum esse
 comperit. Plurima quidem Rex Pipinus
 insignis Pietatis specimina ediderat, sed
 singulare omnino illud est, quod habe-
 mus in Epistola data ad S. Lullum Archi-
 episcopum Moguntinum, in qua jubet *ep. 96. inter*
 supplicationibus publicis Gratias Deo a- *Bonif.*
 gi, quod fructus terræ uberrimos conces-
 sisset. Conveniens admodum nobis vi-
 detur, inquit, ut quilibet Episcopus in
 sua Diœcesi Litanias (id est procedente
 populo supplicationes publicas) celebret,
 sine jejunio, sed ut laudetur Deus, &
Hist. Ecclesiast. Tom. X. Z quis-

Sæcul. VIII.
A. C. 768.

Sup. Lib.
XXXIV.

§. 50.
Conc. Ma-
tise. c. 5.

Contin. 4.
Fred. c. ult.

ibid. c. 136.
Ann. Fuld.
Esc.
v. Coint. an.
768. n. 9.

quisque eleemosynas, quibus pauperes pascantur, distribuat. Nomine nostro impera, ut quisque decimas, etiam invitus, præbeat. Nempe in principio Decimæ erant eleemosynæ sponte oblatae. Sed & aliud insigne Regiæ Pietatis Monumentum reliquit posteris Pipinus, videlicet Abbatiam Prumiensem, quam ut in Diocesi Trevirensi fundaret, Berthæ Regiæ precibus dedit. Huic Abbatia, postea celeberrimæ, cujus fundatio ad annum 760. refertur, primus Abbas Assuerus præfectus.

Rex Pipinus, priusquam supremum diem oppeteret, omnibus Optimatibus & Episcopis Imperii Francorum ad S. Dionysium convocatis, ipsisque consentientibus, duobus filiis suis Carolo, & Carolomanno Regnum divisit, eadem die Dominica decima octava Sept. 768. coronatis. Et Carolus quidem Novioduni, at Carolomannus Sueffione, vivente Rege Patre, diademate redimiti sunt. Tunc Carolus ætatis suæ annum agebat vigesimum primum, Carolomannus vero decimum septimum. Hic est ille Carolus, cui rerum gestarum gloria Magni nomen peperit. Elapso exinde sex dierum spatio e vita excessit Rex Pipinus, videlicet vigesima quarta Sept. annos natus quinquaginta quatuor, postquam annos sexdecim & menses quatuor imperasset.

Sepul.

Sepultus est ad S. Dionysium, cui Monasterio maxima contulerat beneficia. Sæcul. VIII.
A. C. 768.

§. LV.

Ecclesia Hispaniæ.

Eodem anno septingentesimo sexagesimo octavo e vivis abiit Froila Rex Christianorum in Hispania, postquam regnasset annis undecim & tribus mensibus. Is Alphonso Catholico, æra 795. seu anno 757. successerat, sæpiusque Arabibus prælio victis, Episcopatum Luci Augusti vulgo *Lugo*, veteris in Asturia Civitatis, quæ hodie destructa est, Ovetum transtulit. Civitas Ovetana originem suam debet cuidam Monasterio, Froila regnante fundato a Monachis, ut ibi S. Vincentii Reliquias deponere possent. Quandoquidem Christiani Valentia ab Arabibus pulsi has Reliquias itinere maritimo usque ad Promontorium, quod inde in Provincia Algarbiæ a Nomine S. Vincentii dictum, & prius Promontorium Sacrum appellabatur, detulerunt. Ex hoc loco Sancti hujus Reliquiæ ad diversa Hispaniarum loca pervenerunt. Froila regnante aliqua Monasteria fundata feruntur; sed Hispania tunc sub jugo Saracenorum gemente, de his nihil satis certum litteris proditum ad nos usque translatum habemus.

Sebast. Salmant.

Sandoval. not. p. 110.

Id. p. 97.

Sebast.

Sæcul. VIII.

A. C. 768.

Froila cum sua manu fratrem Vimarum occidisset, & ipse interfectus est, habuitque Successorem in Hispania Aurelium Patruelem, qui annos decem Regnum tenuit.

§. LVI.

Capitulare primum Caroli.

tom. 1. Cap.
p. 189.

- Ad initium Regni Caroli in Francia refertur Capitulare, quod ad reformationem Disciplinae Ecclesiasticae tendit. In eo Carolus loquitur in hunc modum:
- c. 1. *Cum nos omnes Subditi nostri, praesertim Episcopi & Clerici, id rogarent, Seruis Dei districte prohibemus, ne arma gestent, ne militent, ne exercitum sequantur, illis solummodo exceptis, qui delecti sunt ad celebrandum Officium Divinum, id est, Missas celebrandas, & portandas Reliquias. Ad quod praestandum unus, duove Episcopi cum Presbyteris Capellanis suffecerint. Quilibet Praefectus militum apud se habeat Presbyterum, qui confitentibus peccata sua penitentiam injungat.*
- c. 5. *Sacerdotes sub pœna Depositionis nec Christianorum, nec Paganorum sanguinem fundant. Nulli Clerici cum canibus, aut Falconibus venentur. Episcopi aut Presbyteri ignoti non admittantur ad Ministerium, nisi prius in Synodo ad examen vocati fuerint.*

Epis-

Episcopus singulis annis Diæcesin suam visitet, ut Confirmationem conferat, populum doceat, & abominationem superstitionum paganarum, quales sunt Sacrificia in funeribus, Sortes, seu Divinationes, Phylacteria, Auguria, Incantationes, Sacrificia brutorum sub prætextu Sanctos honorandi, prohibeant. In his Comites tanquam Ecclesiæ Defensores Episcopis auxilium præstent. Quilibet Presbyter in Quadragesima Episcopo suorum rationem reddat de modo, quo munere suo fungitur. Nemo cujusquam Ecclesiæ administrationem sine consensu Episcopi Diæcesani in se suscipiat. Episcopi hominum incestorum, eorumque omnium, qui graviorum criminum rei sunt, singularem curam gerant, nec in peccatis suis perire illos sinant. Item sollicitè curent, ne ægroti & penitentes sine Extrema Unctione, Reconciliatione, & Viatico () decedant. Nullus Sacerdos Missam celebret nisi in loco Deo consecrato, aut si in itinere sit, sub tentorio & supra tabulam lapideam ab Episcopo consecratam.*

Sæcul. VIII.
A. C. 768.

c. 7.

c. 6.

c. 8.

c. 10.

c. 14.

Presbyteri sufficienti scientia ad ob-eundum munus suum non imbuti, si ab Episcopo

c. 15. 16.

Z 3

Episcopo

(*) Ecce antiquissimum usum trium Sacramentorum morientium, quæ Lutherus tenere rejecit!

- Sæcul. VIII.
A. C. 768.
- c. 17. *piscopo moniti discere neglexerint, interdican-
dicantur, & Ecclesiis, quas possident, pri-
ventur. Nullus Judex Presbyterum vel
Clericum sine communicatione Episcopi
sub pœna Excommunicationis detineat,
aut condemnet. Nec Episcopi, nec alii
bona aliena sub prætextu Divisionis Re-
gnorum retineant.* Francia inter Caro-
lum & Carolomannum divisa huic De-
creto condendo ansam dedit.
- c. 18.

§. LVII.

Concilium Romanum.

Anast. in Steph. Sergius Stephani Papæ Legatus com-
perto Regis Pipini obitu nihilominus
iter strenue profecutus Reges Carolum
& Carolomannum adiit, qui concessis
omnibus, quæ petebat, in Italiam redi-
turo comites dederunt duodecim Epis-
copos Franciæ in Scripturæ & Canonum
scientia versatissimos, videlicet Villica-
rium Senonensem, Lullum Moguntinum,
Gavianum Turonensem, Adonem Lug-
dunensem, Herminardum Bituricensem,
Danielem Narbonensem, Tilpinum Rhe-
mensensem, omnes Metropolitæ. Ceteri
quinque erant Herulfus Lingonensis, Jo-
sephus Avenionensis, & tres alii, quo-
rum Sedes non satis clare designantur.

v. Coint. An. 769. n. 2. 3. Villicarius Roma redux ex Monasterio
Agauniensi Reliquias attulit S. Victoris
de numero Martyrum Legionis Theba-
næ,

næ, quæ in Ecclesia Senonensi hodieque Sæcul. VIII. 2
 asservantur. Daniel a Rege Pipino sibi A. C. 769.
 & Successoribus suis Jurisdictionem in
 mediam partem Civitatis Narbonensis
 obtinuerat.

Tilpinus Archiepiscopus Rhemensis Coint. an.
 anno 753. ordinatus fuerat, defuncto 753. n. 70.
 Milone, qui hanc Ecclesiam annos qua- Id. an. 754.
 draginta opprefferat. Herulfo Lingo- n. 70.
 nensi Monasterium Elvacense in Diœce-
 si Augustana, patria ipsius, natales suos
 debet.

Ubi igitur Episcopi duodecim mense
 Aprili Indictione septima anno septin-
 gentesimo sexagesimo nono Romam per-
 venerunt, Papa pluribus aliis Episcopis
 ex Thuscia, Campania & reliquis Italiae
 partibus congregatis Concilium in Basi-
 lica Salvatoris in Palatio Lateranensi ce-
 lebravit. Miser Constantinus oculis or-
 batus introductus interrogatur, quo-
 modo, cum esset Laicus, Sacram Sedem
 invadere inaudito facinore ausus fuisset.
 Affirmavit, vim sibi a populo illatam, se-
 que invitum ad Palatium Lateranense
 deductum, atque Romanos, ut id face-
 rent, ideo fuisse permotos, quod se ob
 mala, quæ a Paulo Papa pati coacti fuis-
 sent, ulcisci vellent. Postea in terram
 se projiciens manibus in pavimento ex-
 tensis, inter gemitus confessus est, quod
 noxius esset, & peccata sua super nume-
 rum

Anast.

Antipapa ju-
 dicatur.

Sæcul. VIII,
A. C. 769.

rum arenæ maris excrevissent, atque Misericordiam a Concilii Patribus efflagitavit. Mox jussus est e terra surgere, & illo die nihil in eum statutum.

Act. 3. to. 6.
Conc. p. 1722

Altero die iterum introducitur Constantinus, & interrogatus de electione sua illegitima respondit, nihil novi se fuisse molitum; quippe Sergium adhuc Laicum Archiepiscopum Ravennatem & Stephanum etiam Laicum Episcopum Neapolitanum fuisse consecratum. Episcopi hujus responsi insolentia irritati eum in collo pulsari & ex Ecclesia ejici jubent. Mox in eundem pronunciat sententia, qua ad pœnitentiam perpetuam condemnabatur. Tum omnia quæ tempore Pontificatus sui egerat, examinata, & in medio Sanctuarii Concilii Acta, quibus Electio ejus fuerat confirmata, igni tradita. His peractis Stephanus Papa cum omnibus Episcopis populoque Romano in terram prostratus clamavit: *Kyrie eleison*, cunctique inter lacrymas fatebantur, quod recipiendo Communionem e manibus Constantini peccassent. Tunc iis injuncta est pœnitentia. Postea Canones inferuntur, quibus examinatis Concilium promulgavit Decretum, quo sub Anathematis pœna prohibebatur, ne quis Laicus ad Episcopatum promoveretur, nec Clericus, qui non per gradus ad Diaconi vel Presbyteri Cardinalis, id est

est Titulum in Civitate habentis, ordi- Sæcul. VIII.
nem ascendisset. Hoc Decretum in ter- A.C. 769.
tia Sessione conditum. Item prohibe- Concilium
batur sub Anathematis pœna, ne quis sub Stepha-
Laicus de Militia, sive ex alio hominum no IV.
ordine Pontificis intersit Electioni, quæ
Episcopis & toti Clero competit, & prius-
quam Papa eligatur, & ad Palatium Pa-
triarchale deducatur, totus exercitus,
cives, populusque Romanus eum saluta-
tum veniant. Tum de more Decretum
Electionis fiat, cui omnes subscribant.
Eadem ratio in aliis Ecclesiis servabitur.
Id est, Electionem ab Episcopis & Cleri-
cis factam populus ratam habebit.

Subjungitur prohibitio, ne quis tem-
pore Electionis ex arcibus Tusciæ vel
Campaniæ Romam adveniat. Servis
quoque prohibetur, ne adsint, & ne qui-
cunque demum cum armis vel fustibus
venire audeat.

In eadem Sessione de Ordinationibus
a Constantino factis statutum est in hunc
modum: *Primo præcipimus, ut Episco-* to. 6. 1725.
pi, quos consecravit, si prius Presbyteri,
aut Diaconi fuerint, ad pristinum ordi-
nem descendant, & deinde pro more, fa-
cto Electionis suæ Decreto, ad Sacram
Sedem veniant, & a Papa Consecratio-
nem accipiant, ac si nunquam ordinati
fuiſſent Episcopi. Omnes ceteræ functio-
nes Sacræ a Constantino exercitæ reno-
ventur,

Sæcul. VIII. *ventur, excepto Baptismo & sancto Cbris-*
 A. C. 769. *mate. Presbyteri vero & Diaconi, quos*
 Morin. de *in Ecclesia Romana ordinavit, ad ordi-*
 Ordin. *nem Subdiaconi, vel illum, in quo prius*
 Exerc. IV. *erant, redeant, tuaque in potestate sit*
 c. 5. n. 4. *(hic Sermonem ad Papam convertunt)*
eos ordinare, vel, quod visum fuerit, de
iis decernere. Laici quos tonsuravit, vel
ordinavit, in Monasterio includantur,
vel domi suæ pænitentium more lugeant.
 De Ordina- *Hoc Decretum effectui datum est. Epis-*
 tione Epis- *copi a Constantino ordinati ad Ecclesias*
 coporum. *suas redierunt, ibique rursus electi Ro-*
mam repetierunt, ubi eos Stephanus Pa-
pa consecravit; Presbyteros vero, &
Diaconos iterum ordinare noluit, sed in
ordine, quem prius habebant, quoad vi-
xerunt, remanere coacti sunt. Quidam
Theologi putant, novam & secundam
Consecrationem illorum, qui a Constan-
tino ordinati fuerant, non fuisse veram
Ordinationem, sed simplicem Caremo-
niam, qua ipsisabilitas & Exercitium
Muneris sui redditum fuerit. ()*

In
 (*) Non caret difficultate hic casus. Cardi-
 nalis Baronius ad hunc locum hæc verba sub-
 jicit: *At, quod ad Episcopos spectat, ne eos*
existimes iterum consecratos, sed accepisse dum-
taxat more Majorum Benedictionis Mysterium,
quod Auctor nominat Benedictionis Sacramen-
tum, ritus illos omnes adhiberi solitos in re-
conciliatione Schismatici vel Hæretici.

In quarta hujus Concilii Sessione de Veneratione Imaginum actum. Produ-
cti & examinati sunt multi textus Patrum, & Epistola Synodica Theodori Patriarchæ Jerosolymitani ad Paulum Papam data, tandemque definitum, Reliquias & Imagines Sanctorum secundum antiquam Traditionem esse honorandas, & Concilio Græcorum ante breve tempus contra Imagines celebratum Anathema dictum. Concilio Romano soluto Papa, Episcopi, omnes Clerici, populusque inter preces publicas Psalmos canentes & nudis pedibus ad S. Petrum processerunt. Ibi Leontius Scriniarius seu Secretarius super ambonem ascendens Acta Concilii clare voce legic. Tum tres etiam Episcopi Itali ascenderunt, & in cunctos, qui Decreta hujus Concilii violarent, Anathema pronunciarunt. (*)

§. LVIII.

(*) Unser Protestant, welcher in dem drey und fünfzigsten §. die Worte: *sella muliebri*, übersetzt: auf einen Nothstuhl, hat hier eine gut Lutherische Anmerkung angeheftet dieses Inhalts: Der hier erwähnte Pabst wird Stephanus der dritte genennet . . . hat *Fleury* gleich nicht von ihm geurtheilet, so lehret doch die bloße Erzählung daß er ein lasterhafter Mann und ein recht grober Heuchler gewesen, der seine Schritte zum Päßstlichen Stuhle mit

mit

Sæcul. VIII.
A. C. 769.

§. LVIII.

Michael Ravennæ intrusus.

Anast.

Haud multo post tempore ex hac vita decedente Sergio Archiepiscopo Ravennate, cum Michael Scriniarius ejusdem

mit Menschenblute beslecket, und den Constantinus schändlich mishandeln lassen. Die erneuerten Ordinationen waren mehr ein Werk seines Stolzes, und Hasses als einer Liebe zur Wahrheit, und Besten der Kirche. Hätte er gewußt, was die Römische Kirche in den künftigen Zeiten glauben würde, so hätte er gewiß diese Handlung nicht vorgenommen, und diese würde nicht nöthig gehabt haben, auf eine so künstliche Art zu distinguiren um das Vorhergehende und Nachfolgende auf einen Leisten zu bringen. Man liest bey keinem Schriftsteller, daß er dem Pabst Stephanus an den damal verübten Grausamkeiten Schuld gäbe; es sagt es ganz allein unser Uebersetzer, dessen Zeugniß einmal nichts werth ist. Aus dem Anastasius wird der Anfang dieses Handels also erzählet: Ægrotante Paulo Romano Pontifice Desiderius Longobardorum Rex, libidine Imperii prope hæreditaria occasiones cum quæreret Ecclesiæ perturbandæ, Toronem Ducem Nepesinum sollicitavit, ut Sedem invaderet Apostolicam. Und wiederum: Stephanus, ut cædibus finem poneret, Legatum direxit Sergium ad Pipinum, & Carolum Francorum Reges &c.

Det

jusdem Ecclesiæ in nullo Sacro Ordine ^{Sæcul. VIII.}
 constitutus Arimini Ducem Mauritium ^{A. C. 769.}
 adiiisset, is collectis copiis consentiente
 Desiderio Longobardorum Rege Raven-
 nam venit, armatorum ope efficit, ut Mi-
 chael eligeretur, & in possessionem mittit.
 Tum

Der Herr Fleury urtheilet den Pabst Ste-
 phanus nicht, sondern er saget, im LX. S. man
 hätte ihm den gebührenden Gehorsam nicht geleis-
 tet. Platina in Stephano III. redet also: Nam
 cum Desiderii Longobardorum Regis suborna-
 tione & Pauli cognomento Aphiartæ Imperato-
 ris Constantinopolitani fraude crebræ seditio-
 nes in populo Romano orirentur, quod Desi-
 derius revocare animos Romanorum a Carolo
 ad Imperatorem studeret, & interfecti plerique
 sunt, & Constantinus, cujus causa tot mala com-
 mittebantur, ab adversa factione, reclamante
 Stephano, & indignante, oculis capitur &c. Und
 endlich: Ad Stephanum Virum Sanctissimum re-
 deo &c. Nun lasse ich den Leser das Urtheil
 sprechen; ob die Feder unsers Protestanten, wenn
 er über die Römischen Pabste Anmerkungen ma-
 chet auch wider das klare Zeugniß älterer Schrift-
 steller, einen andern Trieb haben könne, als eine
 niederträchtige Schmähsucht?

Hier merke ich auch an, daß er nicht allein
 ein mächtiger Patron aller Ketzer und Schisma-
 tiker zu seyn affectiret, sondern auch der Afters-
 pabste. Es ist aber zu ihrer aller Unglück sein
 Schutzmantel um viel zu kurz.

Zuletzt

Sæcul. VIII. Tum Leonem Archidiaconum Archiepiscopum Ravennatem canonice electum, Ariminum abstractum arctæ custodiæ tradit.

Michael deinde Mauritius & Magistratus Ravennates ad Stephanum Papam miserunt, qui rogarent, ut Michaelem consecraret, promissis copiosis muneribus. At Pontifex nulla donatione eo adduci potuit, ut Virum, in nullo Sacerdotii gradu constitutum, Episcopum ordinaret.

Imo pluribus ad eundem datis Epistolis persuadere conatus est, ut ab injusto proposito recederet. Verum Michael non modo Pontificis hortatus contempsit, sed cum Regem Desiderium magnis muneribus cumulasset, illius præsidio Sedem usurpatam plus anno retinens dissipatis Ecclesiæ Bonis eandem ad extremam paupertatem redegit. Tandem Papa constantissimo pectore, quod injuste petebatur, abnuens, Nuncios cum Legatis Caroli Regis, qui Romæ erant,

Zuletzt hat er auch von einer zweyten Ordination, und der künstlichen Distinction in der Römischen Kirche etwas daher geschwäset. Allein ich glaube, daß er diese Schulfrage nicht verstanden hat. Genug daß man erweisen kann, daß in der Römischkatholischen Kirche allein ein wahrer Beruf, und eine ordentliche Priesterweyhe sey.

rant, Ravennam misit, qui Ravennates ad faniora impulerunt, eo eventu, ut Michaellem invaderent, & Episcopatu probe dejectum, vinculisque Onustum Romam transmitterent. Econtra Leo Archidiaconus canonice electus ab Episcopis Clericisque Ravennatibus Romam deducitur, & a Pontifice consecratur.

Sæcul. VIII.
A. C. 769.

§. LIX.

Papæ Epistola adversus Longobardos.

Inter hæc, cum ad Papam delatum fuisset, Bertham Reginam unius ex Franciæ Regibus, filiis suis, & Ermengardis Regis Desiderii filiæ nuptias, item eorum sororis Gisellæ & filii ejusdem Regis conciliare velle, datis ad Reges Franciæ

Litteris ab eo proposito ipsos abstrahere conatur. Dicit, id consilii ipsis tanquam rem periculosissimam a Dæmone fuisse suggestum. Tum Longobardos exhibet tanquam Gentem temnendam, perfidam, foetentem, ex qua non nisi leprosi orirentur, & denique indignam, cujus sanguis cum illustrissima Francorum Natione & nobilissima stirpe Regia per conjugia misceretur. Subjungit:

Cod. Carol.
ep. 45.

Ligati estis Dei voluntate & Parentis vestri mandato cum legitimis uxoribus de Gente vestra, quas amare tenemini, & quas dimittere non licet, ut ducatis alias. Meminisse vos oportet, Regem Parentem vestrum

Sæcul. VIII.
A. C. 769. *vestrum nomine filiorum promississe, constantem futuram esse fidem vestram in Sanctam Ecclesiam, in Pontifices vero obedientiam & amicitiam fore perpetuam, vosque eadem promissa in Epistolis vestris confirmasse.* Eos deinde obtestatur in nomine S. Petri, per Dei Judicium, & quidquid sacrum sanctumque, ne hæc conjugia ineant, sed Longobardos repellant, cogantque jura S. Petri læsa integre restituere, sub Anathematis & æternæ damnationis pœna. Ut has exhortationes magis solemnes redderet, Papa missurus Epistolam, eandem prius, dum S. Sacrificium celebrat, in Confessione S. Petri deposuit, atque in hoc sancto loco deferendam tradidit.

Mon. S.
Gall. lib. II.
c. 26.

Nihilominus Rex Carolus Desiderii Regis Longobardorum filiam duxit, quam vero post unius anni spatium ex Sanctissimorum Episcoporum consilio, cum morbi eam continuo affixam lecto tenerent, essetque procreandæ proli impar, repudiavit. Posteriore tempore duxit Carolus Hildegardem primis stirpibus Suevorum natam, ex qua plures suscepit liberos.

§. LX.

Desiderius Christophoro & Sergio perniciem affert.

Anast. Cum Christophorus filiusque ejus Sergio

gius sapissime apud Papam instarent, ut Regem Longobardorum ad cuncta restituenda compelleret, interitum sibi accellerarunt; quippe Rex opera Pauli Afiarta, Pontifici a cubiculis, quem donis corruperat, & patrem & filium Papæ suspectos reddidit. Ipse Rex Desiderius Romam venit, scilicet, ad Basilicam S. Petri extra Urbem positam, specie communicandi cum Papa consilia. Tunc vero Christophorus & Sergius ubique proditi, cum noctu fugam capefferent, a Longobardorum Excubitoribus retracti Regi suo sistuntur. Tunc quidem edixit Papa; nihil melius occurrere, quam ut Monachorum institutum amplecterentur, eosque in Ecclesia S. Petri reliquit, nam beneficio noctis usurus in urbem admittere ipsos cogitabat, ut inimicorum crudelitati eriperet. Sed Paulus Afiarta sequente plebis Romanæ turba communicato cum Desiderio Rege consilio Christophorum & Sergium ex Ecclesia S. Petri abripiunt, & ad portam Civitatis deductis oculos effodiunt. Et dolori Christophorus ultra triduum non supervixit, sed in Monasterio S. Agathæ, quo detrusus fuerat, animam efflavit. Filius ipsius Sergius, in cellario Palatii Lateranensis inclusus usque ad mortem Papæ ibi esse cogitur, nam cum Paulus Afiarta Papam cum morte colluctari vidit, Ser-

Sæcul. VIII.
A. C. 769.

Anast. in
Hadrian.

Hist. Eccles. Tom. X.

A a gium

Sæcul. VIII. *gium e carcere eductum clam interfici*
 A. C. 772. *jussit.*

Hic iterum patet, Romanos nescivisse Dominum, & Pontificis imperata non fecisse.

*v. Mabill.
 comm. in
 Ord. R. n. 4.*

Stephanus Papa Traditionum Ecclesiasticarum amantissimus, antiquas consuetudines Clericis honorificas reduxit. Statuit, ut singulis Dominicis septem Episcopi Cardinales hebdomadarii, qui in Ecclesia Salvatoris ministrabant, Missam super Altare S. Petri celebrarent. Hi nempe erant Episcopi Papæ Suffraganei, Episcopus Ostiensis, Portuensis, Silvæ candidæ, Sabinensis, Prænestinus, Tusculanus, & Albanensis. Hi soli vice sua in Ecclesia Lateranensi Missas celebrabant. Stephanus Papa una Ordinatione mense Decembri Presbyteros quinque, Diaconos quatuor, & aliquot per diversa loca Episcopos creavit. Obiit prima Febr. anno 772. postquam S. Sedem tenuisset annos tres & sex menses.

Sepultus est ad S. Petrum, & Sedes non plus octo diebus vacavit.

